

Republika e Kosovës
Republika Kosova - Republic of Kosovo
Qeveria - Vlada - Government
Ministria e Drejtësisë/Ministarstvo Pravde/Ministry of Justice

GODIŠNJI IZVEŠTAJ O SPROVOĐENJU NACIONALNE STRATEGIJE

ZA ZAŠTITU OD NASILJA U PORODICI I NASILJA NAD ŽENAMA

2022 - 2026

Maj 2024.

SADRŽAJ

UVOD.....	2
I. IZVRŠNI REZIME.....	3
II. OPŠTI NAPREDAK SPROVOĐENJA ZA 2023. GODINU	4
1. Strateški cilj #1: Prevencija i identifikacija nasilja	5
2. Strateški cilj #2: Unapređenje i usklađivanje javnih politika sa međunarodnim standardima.....	10
3. Strateški cilj #3: Institucionalno jačanje za zaštitu i tretman žrtava	13
4. Strateški cilj #4: Pružanje opštih usluga i specijalizovanih usluga podrške žrtvama	18
IV. UKUPAN UČINAK PREMA STRUKTURAMA SPROVOĐENJA.....	22
V. ZAKLJUČCI I PREPORUKE	23
VI. RIZICI I KORACI ZA NJIHOVO REŠAVANJE.....	26
PRILOG 1	28

UVOD

Vlada Republike Kosovo je u januaru 2022. godine usvojila Nacionalnu strategiju za zaštitu od nasilja u porodici i nasilja nad ženama.¹ Ova Strategija ima u cilju da obezbedi zaštitu od nasilja u porodici i nasilja nad ženama u skladu sa međunarodnim standardima i instrumentima koji su primenljivi u Republici Kosovo. Na osnovu toga, Strategija sadrži 4 strateška cilja: 1) Sprečavanje i identifikacija nasilja; 2) Unapređenje i usklađivanje javne politike sa međunarodnim standardima; 3) Institucionalno osnaživanje za zaštitu i tretman žrtava, i 4) Obezbeđivanje opštih i pomoćnih specijalizovanih usluga žrtvama. Ovi ciljevi se dalje dele na 13 specifičnih ciljeva, koji sadrže najmanje devet konkretnih aktivnosti za svaki specifični cilj.

Ovo je drugi godišnji izveštaj (januar-decembar 2023) o praćenje sprovođenja aktivnosti koje su predviđene Akcionim planom 2022-2024 za sprovođenje Nacionalne strategije za zaštitu od nasilja u porodici i nasilja nad ženama 2022-2026. Izveštaj je izrađen zasnivajući se na standarde izveštavanja o strateškim dokumentima, u skladu sa Administrativnim uputstvom br. 07/2018 o planiranju i izradi strateških dokumenata i akcionih planova² i Priručnika za planiranje, izradu i praćenje strateških dokumenata i njihovih akcionih planova.³ Isto tako, korišćena je metodologija za praćenje sprovođenja Strategije za zaštitu od nasilja u porodici i nasilja nad ženama u skladu sa „Okvirom za praćenje za 2022. godinu“, koji je izradilo Ministarstvo pravde u saradnji sa Radnom grupom, koja je odgovorna za praćenje strateškog dokumenta.

Izveštaj sadrži podatke o opštem sprovođenju, sprovođenju u skladu sa strateškim i specifičnim ciljevima i predstavlja ukupni učinak prema strukturama sprovođenja. Podaci koji su predstavljeni prikazani su u narativnoj ali i grafičkoj formi, kako bi se pružile detaljnije informacije u vezi sa sprovođenjem aktivnosti koje su predviđene akcionim planom za sprovođenje strategije. Akcioni plan sadrži pasoš indikatora, međutim procena napretka prema pasošu indikatora vrši se na trogodišnjoj osnovi, s obzirom da je ovo izveštavanje za jednogodišnji period januar – decembar 2023. godine, izveštava se samo na stepen sprovođenja aktivnosti koje su predviđene za relevantni period. Istovremeno, pored prikazanih grafikona za rezultate ostvarivanja strateških i specifičnih ciljeva za 2023. godinu, sačuvani su i rezultati ostvarivanja istih u prethodnom izveštajnom periodu za 2022. godinu, u cilju upoređivanja postignutih rezultata iz godine u godinu. Na kraju, u izveštaju su prikazani zaključci i preporuke, kao i rizici i koraci koje treba preduzeti da bi se oni prevazišli.

U Prilogu 1, data su detaljna objašnjenja od strane institucija nosilaca za sprovođenje svake aktivnosti, prema Akcionom planu Strategije.

I. IZVRŠNI REZIME

Nalazi Godišnjeg izveštaja o Strategiji, koji istovremeno odražavaju trenutno stanje u vezi sa nasiljem u porodici i nasiljem nad ženama u Republici Kosovo, pružaju informacije o ključnim

¹ 56. sednica Vlade Republike Kosovo, Odluka br. 12/56: <https://kryeministri.rks-gov.net/wp-content/uploads/2022/05/Vendimet-e-Mbledhjes-se-56-te-te-Qeverise-se-Republikes-se-Kosoves-1-1.pdf>

² Administrativno uputstvo (VRK) br. 07/2018 o planiranju i izradi strateških dokumenata i akcionih planova: <https://kryeministri.rks-gov.net/wp-content/uploads/2022/05/udhezimi-administrativ-qrk-nr.-07-2018-per-planifikimin-dhe-hartimin-e-dokumenteve-strategjike-dhe-planeve-te-veprimit-28-03-2018.pdf>

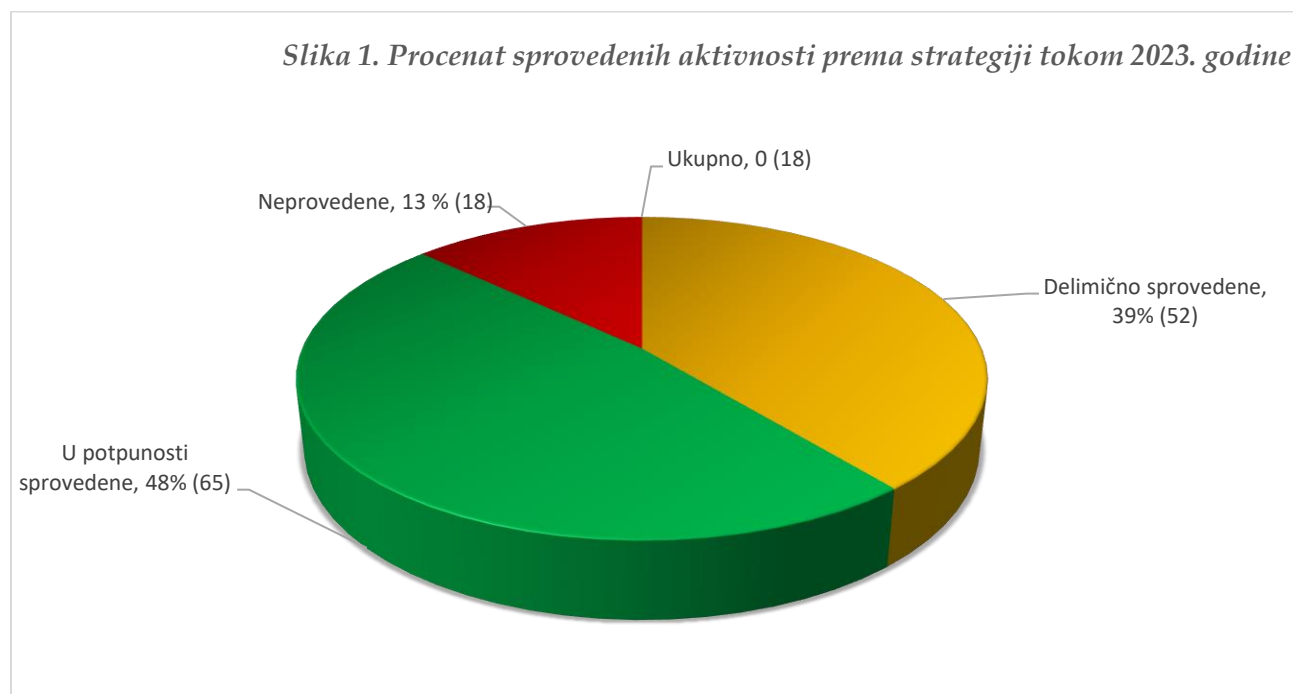
³ Priručnik za planiranje, izradu i praćenje strateških dokumenata i njihovih akcionih planova: <https://kryeministri.rks-gov.net/wp-content/uploads/2022/05/manual-per-planifikimin-hartimin-dhe-monitorimin-e-dokumenteve-strategjike-dhe-planeve-te-tyre-te-veprimit.pdf>

aktivnostima koje su u skladu sa kriterijumima utvrđenim domaćim zakonodavstvom, Programom Vlade Republike Kosovo 2021–2025, Istambulskom konvencijom, Konvencijom Ujedinjenih nacija o eliminisanju svih oblika diskriminacije nad ženama (CEDAW), Pekinškom deklaracijom i Akcionom platformom, Ciljevima održivog razvoja i Agendom 2030, kao i drugim sektorskim strategijama. Rezultira da su ostvarena poboljšanja kroz sprovedene aktivnosti Strategije u oblasti unapređenja i usklađivanja javne politike sa međunarodnim standardima, jačanja i podizanja institucionalnih kapaciteta za praćenje i izveštavanje o sprovođenju Strategije, institucionalnog osnaživanja za zaštitu i tretman žrtava kao i tretman počinitelaca nasilja nad ženama kroz psiho-socijalni program.

Ove aktivnosti Strategije su ocenjene na osnovu tri kategorije ocenjivanja: 1) u potpunosti sprovedene; 2) delimično sprovedene ili sprovođenje u toku; i 3) neprovedene.

Za razliku od 2022. godine, uočeno je značajno povećanje napretka u sprovođenju aktivnosti koje su bile predviđene za 2023. godinu. Tako je od ukupno 135 aktivnosti predviđanih za sprovođenje tokom 2023. godine, 86% ili 117 aktivnosti je sprovedeno u potpunosti /ili je sprovođenje u toku, 13% ili 18 aktivnosti nije sprovedeno prema dinamici predviđanoj Akcionim planom za 2023. godinu.

Aktivnosti za ovaj period Strategije su ocenjena na osnovu tri kategorije ocenjivanja: 1) u potpunosti sprovedene; 2) delimično sprovedene ili sprovođenje u toku; i 3) neprovedene.

II. OPŠTI NAPREDAK SPROVOĐENJA ZA 2023. GODINU

Što se tiče procenta sprovedenih aktivnosti prema strategiji, na Slici 1 je prikazano stanje sprovođenja aktivnosti Strategije za izveštajni period.

Na osnovu slike 1. primećujemo da je veći deo aktivnosti koje su predviđene Akcionim planom Strategije za ovaj period 2023. godine u potpunosti sprovedeno ili je sprovođenje u toku, pri čemu se iz podataka vidi da je 87% aktivnosti sprovedeno ili je delimično sprovedeno. Od 135 aktivnosti planiranih tokom izveštajnog perioda, 65 aktivnosti (48%) je u potpunosti sprovedeno, 52 aktivnosti (39%) su delimično sprovedena ili je sprovođenje u toku, dok 18 aktivnosti (13%) nije sprovedeno.

Dok se ostale aktivnosti koje nisu obuhvaćene ovim izveštajem planirane da se sprovedu u skladu sa Akcionom planu nakon 2023. godine.

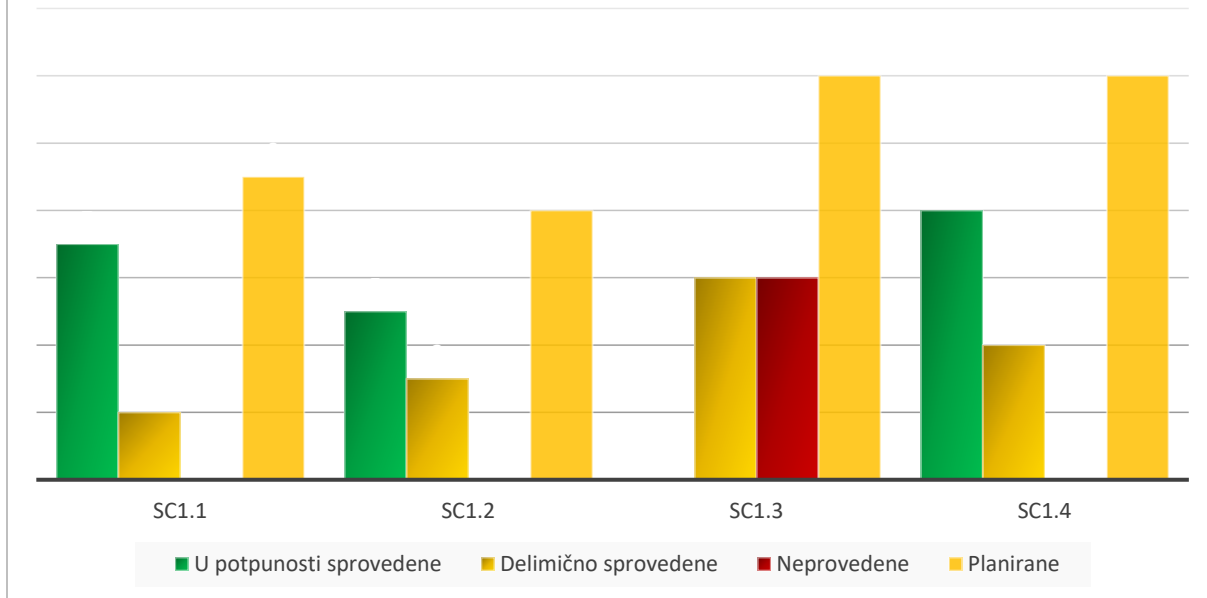
Takođe, vredi napomenuti da tokom izveštajnog perioda za 2023. godinu, pored aktivnosti koje su predviđene za sprovođenje u ovoj godini, nastavljeno je sa sprovođenjem aktivnosti koje su bile povezane u kontinuitetu sa aktivnostima iz prethodnog izveštajnog perioda, uključujući ovde i nekoliko aktivnosti koja nisu sprovedena u prethodnom periodu, ali je nastavljeno da se sprovedu i ove godine. shodno tome, sve zajedno su odražavale značajno veći nivo sprovođenja aktivnosti u ovom periodu druge godine sprovođenja strategije (2022-2026), a to je 2023. godina.

III. OPŠTI NAPREDAK U SPROVOĐENJU STRATEGIJE PREMA STRATEŠKIM CILJEVIMA

1. Strateški cilj #1: Prevencija i identifikacija nasilja

Prevencija i identifikacija nasilja u porodici i nasilja nad ženama nastavljaju da budu prioritet i da budu rešeni kao veoma važne pojave i ove godine prema Akcionom planu, gde je od svih strateških ciljeva, najveći broj aktivnosti je predviđen u okviru ovog cilja. U tom pravcu, od ukupno 41 planiranih aktivnosti, 20 od njih je sprovedeno u potpunosti (49%), 15 od njih je delimično sprovedeno (37%), dok je 6 aktivnosti ostaje neprovedeno, oko 13%. Ovo pokazuje da nivo sprovođenja u 2023. godini u odnosu na prethodnu godinu (2022) je značajno veći.

Slika 2: Rezultati u okviru Strateškog cilja #1.
Prevenција i identifikacija nasilja
2023

Značajno veći stepen sprovođenja u okviru ovog strateškog cilja je prisutan u specifičnom cilju SC 1.4 „Kreiranje i sprovođenje programa psiho-socijalnog tretmana počinitelaca krivičnih dela nasilja“ i SC 1.1 „Promena ponašanja, stavova, uloga i stereotipa“ u odnosu na broj planiranih aktivnosti. Dok je najveći broj neprovedenih aktivnosti, u odnosu na planirane aktivnosti, predstavljen u specifičnom cilju SC 1.3 „Podsticanje saradnje između vlade, medija i privatnog sektora na promovisanju mera za sprečavanje i suzbijanje nasilja“.

Glavne uspešne priče u ovom cilju mogu se navesti: Mesečne aktivnosti podizanja svesti o nasilju u porodici i nasilju nad ženama sa posebnim fokusom na ranjive grupe žena i devojaka; Rešavanje nasilja u porodici i ranih brakova; Promovisanje pozitivnih modela agenata promena u zajednici, koji osporavaju rodne stereotipe i izražavaju netoleranciju prema nasilju; Edukacija vršnjaka, devojaka i momaka (peer education) za sprečavanje i identifikaciju seksualnog uznemiravanja u školama, kao i za stvaranje kritičkog stava prema negativnoj i seksističkoj portretizaciji žena i devojaka u različitim oblastima života; Stalne kampanje/aktivnosti za podizanje svesti Policije Kosova za nasilje u porodici, seksualno uznemiravanje, protiv upotrebe narkotika, trgovinu ljudima, bezbednost saobraćaja i poziv građanima da prestanu sa nasiljem nad članovima porodice i da prijave slučajeve nasilja Policiji Kosova; Dalje, takođe su održane sesije informisanja javnosti putem medija o posledicama koje prouzrokuje nasilje u porodici, kao informisanje o dužnostima i odgovornostima Policije Kosova u

tretmanu ove pojave, uključujući informacije o efikasnoj istrazi i hitnom reagovanju policije na pozive za pomoć, odgovarajuće upravljanje opasnim situacijama i istragama o svih optužbama za nasilje nad ženama i nasilju u porodici, evidentirajući otežavajuće okolnosti.

Još jedna uspešna priča koja se nastavlja tokom ovog izveštajnog perioda je Godišnja kampanja 16 dana aktivizma protiv rodno zasnovanog nasilja. Dodavanje programa kućnih poseta za savetovanje za pozitivno roditeljstvo za žene i porodicu u centrima zdravstvenih usluga za žene i porodicu, ili u centrima za socijalni rad, kao i dodavanje identifikacije slučajeva nasilja u porodici koji su identifikovani nadzorom tokom kućnih poseta.

Kao institucionalne radnje u ovom periodu (2023) vredi pomenuti i osnivanje Međuinstitucionalne grupe za sprečavanje ranih brakova u zajednicama Roma, Aškalija i Egipćana, na predlog Ministarstva pravde. Pitanje brakova mlađih od 18 godina je tretirano i Nacrtom Građanskog zakonika a osnivanje ove grupe će pomoći u podizanju svesti u društvu o posledicama ranih brakova i njihovom sprečavanju.

U cilju informisanja o merama koje treba preduzeti za rešavanje nasilja u porodici i rodno zasnovanog nasilja, održane su intenzivne informativne sesije sa civilnim društvom, posete žrtvama o podizanju svesti o važnosti prijavljivanja nasilja, kao i informativne sesije u udruženjima samohranih majki i grupama žena žrtava nasilja u skloništimama koje se odnose na usluge vezane za nasilje u porodici kroz besplatnu pravnu pomoć i obeštećenje žrtvama.

U okviru programa kućnih poseta za brigo o majci i detetu savetuju se za pozitivno roditeljstvo trudnice, majke i očevi. Oni koji su obučeni za sprovođenje programa kućnih poseta takođe su obučeni za modul dobrog roditeljstva. Tokom ove godine (2023), za pružanje ovih savetovanja, obučeno je 252 zdravstvena radnika, medicinske sestre, vaspitačice i socijalni radnici.

Kao inicijativa za zaštitu dece i roditelja od štetnog korišćenja različitih internet stranica, kao i za obezbeđivanje informacija za decu i roditelje o bezbednom korišćenju interneta, društvenih medija i elektronskih komunikacija, potpisan je Memorandum o razumevanju između Nezavisne komisije za medije (NKM) i Fondacije Terre des Hommes Laussane na Kosovu (TdhK), prema kojima se strane obavezuju da će podići nivo međusobne saradnje za sprovođenje zajedničkih aktivnosti u oblasti zaštite dece u medijima. S tim u vezi, memorandum ima za cilj da korisnici licence NKM-a preduzmu odgovarajuće mere kako bi se obezbedila zaštita dece i maloletnika od programa koji mogu štetiti njihovom fizičkom, mentalnom i moralnom razvoju, posebno programa sa neprikladnim sadržajem ili ekstremnim nasiljem. Istovremeno, ovaj memorandum ima za cilj da u medijima promovise teme koje se odnose na zaštitu dece, zaštitu od diskriminacije, prava zajednica, pravde za maloletnike kao i sličnih inicijativa. Među

aktivnostima koje su predviđene su zajedničke organizacije kao što su: kampanje podizanja svesti, obuke, informativne sesije, okrugli stolovi, konferencije i sastanci za zaštitu dece i maloletnika u audio i audiovizuelnim medijskim uslugama.

Uspešna priča tokom izveštajnog perioda je intenzivna obuka osoblja u programima psiho-socijalnog tretmana za počinioce nasilja u porodici i nasilja nad ženama. Obučeno je zdravstveno osoblje iz svih centara koji pružaju psiho-socijalne tretmane, koji su takođe sertifikovani od strane Lekarske komore za tretman počinilaca nasilja i obuku zdravstvenih radnika po svom programu u okviru institucije u kojoj se tretiraju počinioci nasilja odlukom suda. Tokom ovog perioda, tretirani su svi prioritetni slučajevi prema nalogima i zahtevima suda i tužilaštva u IFPK-a, gde je obavljena resocijalizacija i reintegracija na osnovu internih protokola i posebnih programa odobrenih za lečenje počinilaca zavisnih od supstanci ili sa problemima mentalnog zdravlja. Počinioce nasilja u porodici, u skladu sa starosnom grupom, tretirani su u ustanovama od strane obučениh profesionalaca za tretiranje osoba koje su zavisne od supstanci ili sa problemima mentalnog zdravlja. Istovremeno, vrše se stalni bolnički i psihijatrijski pregledi počinilaca nasilja (muškaraca i žena) kako bi im se pružalo obavezno psihijatrijsko lečenje u ustanovi tokom cele godine. S tim u vezi, izazov u ovom periodu i dalje ostaje nedostatak slobodnih mesta za lečenje počinilaca nasilja sa problemima mentalnog zdravlja i zavisnih od supstanci, što rezultira smanjenjem slučajeva upućivanja okrivljenih u pritvor zbog nedostatka dovoljnog broja kreveta.

S obzirom da Strategija predviđa pripremu i objavljivanje godišnjeg izveštaja o tretmanu počinilaca nasilja, tokom izveštajnog perioda, po prvi put na Kosovu, 2023. godine je pokrenut program za tretman počinilaca nasilja nad ženama i izvršene su sve pripreme za pilotiranje šestomesečnog programa u 2024. godini, prema kojem će se tretirati zatvorenici sa krivičnim delima nasilja u porodici prema DULUTH metodi.

Kao izazov u ovom periodu identifikovana su kašnjenja u realizaciji istraživanja o opštoj percepciji nasilja u porodici i nasilju nad ženama, koje je planirano da se završi 2022. godine, ali koje još nije završeno. Statistički izveštaj ove analize pripremila je Agencija za statistiku Kosova (ASK), ali nedostaje analiza podataka. Tako je u decembru 2023. godine Ministarstvo pravde, u saradnji sa britanskom ambasadom, ponovo pokrenulo ovo istraživanje za koje se očekuje da će biti završeno krajem aprila 2024. godine. Dalje, ostaje izazov i merenje uspešnosti kampanje, budući da još uvek nije razvijen nijedan merni instrument kako bi se znao nivo svesti osoba, posebno muškaraca i momaka, o nasilju u porodici i nasilju nad ženama, kod kojih je uticala kampanja.

Pored gore navedenih izazova, u okviru ovog cilja evidentirani su izazovi i poteškoće sa kapacitetima institucija za sprovođenje konkretnih aktivnosti u izradi relevantnih programa i analiza, kao i nedostatak dovoljnih budžetskih kapaciteta. za organizaciju kampanja podizanja svesti, informativnih sesija i relevantnih istraživanja.

Izazov ostaje podsticanje medije da uspostave smernice i standarde za samoregulaciju kako bi se povećalo poštovanje dostojanstva žena, kako bi se pomoglo u izgradnji pozitivnih rodnih uloga i sprečavalo nasilje nad ženama. Edukacija profesionalaca i medijskih profesionalaca da se odgovornije i profesionalnije bave pitanjima nasilja u porodici i nasilja nad ženama; Priprema i primena jasnih politika i funkcionalnih žalbenih mehanizama koji zabranjuju diskriminatorne materijale, sa seksističkim sadržajem, ili koji favorizuju nasilje u porodici i štetne efekte pojedinih tradicionalnih ili običajnih praksi, u audiovizuelnim i pisanim medijima.

Još jedan izazov ostaje podsticanje medija da izveštavaju na pravi način i analiziraju nasilje u porodici i nasilje nad ženama, profesionalnim reagovanjem i poštovanjem principa etike i zaštite ličnih podataka, u skladu sa Strategijom protiv nasilja u porodici i nasilja nad ženama i Istambulskoj konvenciji; Ujedno, izazov ostaje i saradnja sa medijima i kompanijama za informacione tehnologije u cilju izbegavanja nasilja, seksualnog uznemiravanja ili uznemiravanja žena i devojaka putem društvenih medija i interneta.

Napredak prema očekivanim rezultatima u okviru Strateškog cilja 1 u okviru izveštajnog perioda prema strategiji

- Značajno povećanje broja kampanji i informativnih sesija tokom čitavog izveštajnog perioda od strane svih glavnih institucionalnih i međusektorskih aktera za podizanje svesti društva ne tolerišući nasilje u porodici i nasilje nad ženama kao rezultat integrisanih radnji.
- Povećanje informativnih sesija i podizanje svesti civilnog društva, ženskih udruženja i skloništa koja se bave zaštitom žrtava nasilja kako bi se podstakli prijavljivanje slučajeva nasilja i informisanje o njihovim pravima i načinom pristupa besplatnoj pravnoj pomoći za adresiranje i ostvarivanje svojih prava kako je propisani važećim zakonodavstvom;
- Izrada baze podataka za počinioce koji su tokom i nakon izdržavanja kazne dobili psiho-socijalne usluge/tretman. Ovo je sprovedeno u okviru postojeće baze podataka za evidentiranje slučajeva nasilja u porodici i nasilja nad ženama. Ova baza podataka je novi modul razvijen uporedo sa razvojem programa za tretman počinitelja nasilja nad ženama. Trenutno, program tretmana je u procesu sprovođenja, a istovremeno se sprovodi i proces praćenja, kako bi se omogućilo merenje pokazatelja usklađenih sa pokazateljima SDG 5.2.2. i 11.7.2, ili i sa drugim pokazateljima koji se mere na međunarodnom nivou;
- Izrađeni su predmetni programi preduniverzitetskih obrazovnih ustanova seksualnog vaspitanja svih nivoa koji pružaju znanje o sprečavanju,

identifikaciji, zaštiti i, generalno, o suzbijanju nasilja u porodici i nasilja nad ženama.

- Održane su obuke, standardi, priručnici i protokoli za osoblje preduniverzitetskih obrazovnih ustanova kako bi bili profesionalnije pripremljeni za identifikaciju i upućivanje slučajeva nasilja u porodici ili nasilja nad ženama prema standardima;
- U okviru programa kućnih poseta za brigu o majci i detetu savetuju se trudnice, majke i očevi se savetuju o pozitivnom roditeljstvu. Obučeni za sprovođenje programa kućnih poseta takođe su obučeni za modul dobrog roditeljstva; Izvršeno je ukupno 42004 kućne posete, od čega 36336 deci uzrasta 0-3 godine; 5668 poseta trudnicama; 1880 poseta deci u zajednicama Roma, Aškalija i Egipćana; 511 poseta trudnicama u zajednicama Roma, Aškalija i Egipćana; 487 dece tokom poseta upućeno drugim specijalistima; 151 dete je identifikovano sa smetnjama u razvoju i upućeno (iz pregleda tokom kućnih poseta); identifikovano i prijavljeno 1115 socijalnih slučajeva; identifikovano je 9 slučajeva nasilja u porodici (na osnovu nadzora tokom kućnih poseta);
- Preduzete su konkretne inicijative za obezbeđivanje psiho-socijalnih tretmana za počiniocce nasilja u porodici u skladu sa međunarodnim zahtevima i standardima. Jačanje kapaciteta Probacione službe Kosova za praćenje rehabilitacije počinitelaca nasilja kroz intenzivnu obuku za trenere za sprovođenje Programa psiho-socijalnog tretmana za rad sa počiniocima nasilja u porodici.

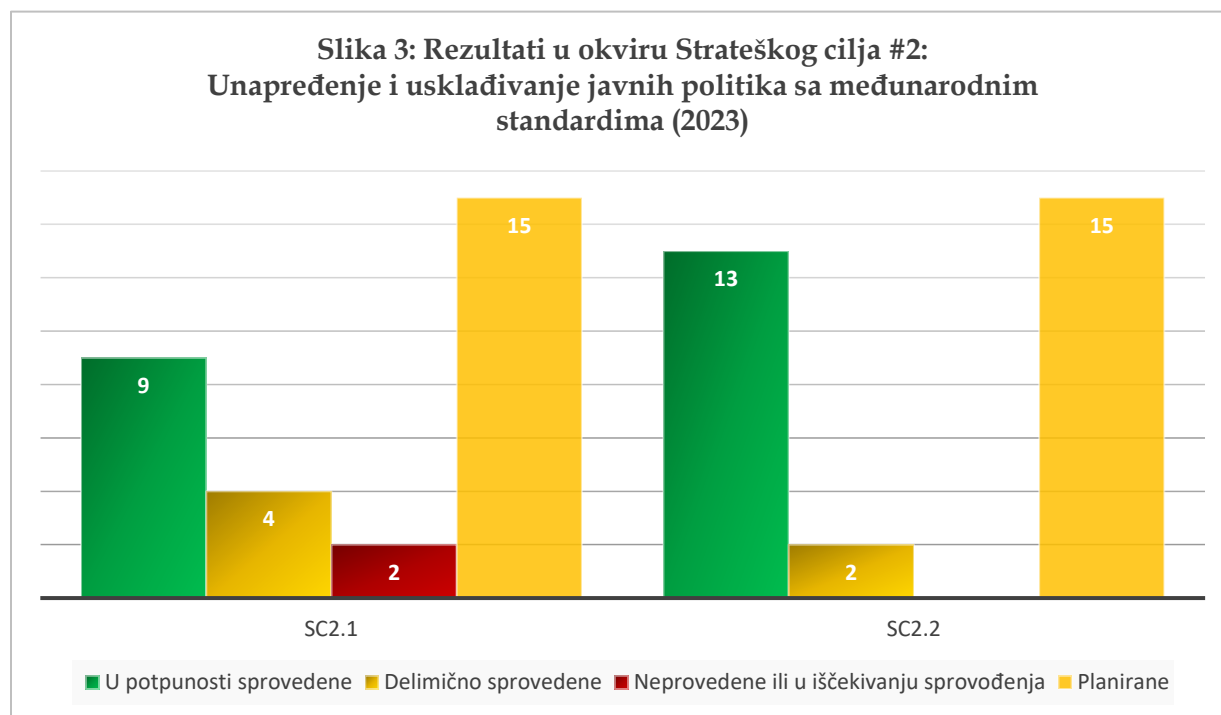
Izazov ostaje saradnja između vlade, medija i privatnih preduzeća, koja treba da se ojača i da bude praćena pozitivnim rezultatima u akcijama protiv nasilja u porodici i nasilja nad ženama.

Tokom ovog izveštajnog perioda, uočena je zastupljenost velikog broja žena, muškaraca, mladih žena, mladića, devojaka i dečaka iz svih relevantnih institucija, na lokalnom i centralnom nivou, u svim aktivnostima podizanja svesti koje su organizovane u vezi sa edukacijom društva o nasilju u porodici i nasilju nad ženama kao netolerisana pojava. Očekuje se da će nakon istraživanja koje će biti urađeno o percepciji šire javnosti o ovoj pojavi nasilja, da se znaju i rezultati uspešnosti kampanje za podizanje svesti, i njen uticaj na promenu ponašanja i stereotipa prema nasilju u porodici i nasilju nad ženama, generalno, što je i cilj Strateškog cilja 1 strategije.

2. Strateški cilj #2: Unapređenje i usklađivanje javnih politika sa međunarodnim standardima

Strateški cilj 2 sadrži ukupno 30 aktivnosti, za izveštajni period 2023, koje imaju za cilj unapređenje zakonskog okvira, investicije u ljudske i infrastrukturne resurse, kao i blisku saradnju sa organizacijama civilnog društva, u cilju olakšavanja procesa tretmana žrtvi i upravljanje slučajevima nasilja u porodici i nasilja nad ženama.

U okviru Strateškog cilja 2, tokom ovog izveštajnog perioda, 22 aktivnosti su u potpunosti sprovedene (73%), 6 aktivnosti je delimično sprovedeno (20%), dok 2 aktivnosti ostaju neprovedene (6%).

Specifični cilj II.2 „*Osnaživanje kapaciteta za tretiranje slučajeva nasilja u porodici i nasilja nad ženama*“ je u potpunosti sproveo sve aktivnosti za koje je predviđeno da budu sprovedene u izveštajnom periodu januar-decembar 2023. godine.

U vezi sa ciljem 2, uspešnim pričama se smatraju: Kompletna analiza građanskog i krivičnog pravnog okvira o nasilju nad ženama, nasilju u porodici, kao i evidentiranje mera koje treba preduzeti da bi se ovaj pravni okvir uskladio sa međunarodnim instrumentima, uključujući CEDAW i Istambulsku konvenciju; Izveštaj o proceni usklađivanja zakona, politika i mera sa Istambulskom konvencijom, [GREVIO]; usaglašavanje zakona i politike Grevio-a, za izmene i dopune 3 nacrta akata: Krivičnog zakonika, Zakonika o krivičnom postupku kao i izmene i dopune Zakona o zaštiti od nasilja u porodici i nasilja nad ženama, ovih pravni dokumenti su izglasani u

parlamentu i na snazi su; Priprema i dostavljanje nacрта akata za izmene i dopune građanskopravnog okvira; izrada i usvajanje posebnih protokola i programa za tretman počinitelaca koji su zavisni od supstanci, ili sa problemima mentalnog zdravlja. Izrađene su i usvojene dve Smernice za tretman počinitelaca nasilja u porodici prema kojima se počinioci leče na tri nivoa zdravstvene zaštite; saradnja sa javnim preduzećima, za „Podelu poruke u svaki dom“ sa sloganom kampanje „DANAS I SVAKI DAN“ protiv nasilja i poziva na prijavu; Telekom Kosova VALA za podelu poruka: „Ne činite nasilje! Prijavi 192!“ i kroz Kinematografski centar projekcije filmova koji su se bavili pojavom nasilja nad ženama i nasilja u porodici, kao i trgovinom i seksualnim nasiljem nad devojkama.

Uspešna priča tokom ovog izveštajnog perioda je i pregled kurikuluma i modula obuke u odeljenju za obuku Policije Kosova i njihovo ažuriranje u skladu sa zahtevima nacionalnog i međunarodnog zakonskog okvira (sa uključenom rodnom perspektivom) za podizanje stručnih kapaciteta kadeta i policijskih službenika; Pregled kratkoročnih programa obuke u kojima se tretira nasilje u porodici i nasilje nad ženama kao osnovne obuke u istrazi zločina; Istraga o nasilju u porodici; Napredna obuka za istragu zločina; Obuka policijskih službenika/službenica o definiciji rodno zasnovanog nasilja i seksualnog uznemiravanja u skladu sa zakonima Kosova, kao i načinu tretiranja ovih slučajeva, u skladu sa Krivičnim zakonikom Kosova; 12 vrsta obuka sa ukupno 19 obuka na kojima su obuhvaćene teme seksualnog uznemiravanja i rodno zasnovanog nasilja, gde su, između ostalog, održane i obuke iz posebnih oblasti kao što su: Seksualno uznemiravanje na radnom mestu; Obuka pristup rodno zasnovanom nasilju i Obuka istraga o nasilju u porodici;

Još jedna uspešna priča je napredak u pripremi i primeni kurikuluma i održavanje obuke za zdravstvene radnike i radnice za identifikaciju, lečenje i upućivanje slučajeva nasilja u porodici i nasilja nad ženama.

Napredak je takođe postignut u dodeli fizičkih prostorija i prijateljskih prostorija za saslušanje žrtve i počinioca nasilja, dok ostaje da se nastavi sa uspostavljanjem istih za druge policijske stanice. Istovremeno, beleženo je povećanje broja Naloga za zaštitu koje izdaje sud za zaštitu žrtava od počinitelaca nasilja.

Napredak prema očekivanim rezultatima u okviru Strateškog cilja 2 u okviru izveštajnog perioda prema strategiji

Nekoliko od očekivanih rezultata od sprovođenja specifičnih ciljeva u okviru Strateškog cilja II tokom izveštajnog perioda su:

- Povećanje broja usvojenih zakonskih akata i politika za zaštitu od nasilja u porodici i nasilja nad ženama.

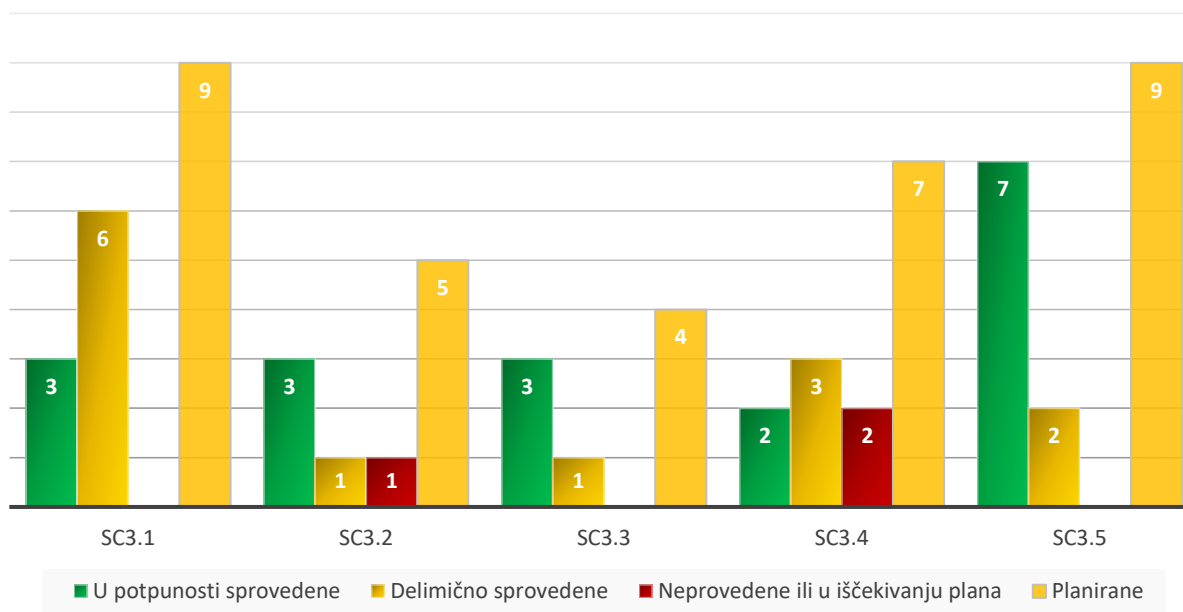
- Značajan broj obučenih i osposobljenih profesionalaca od svih institucija nadležnih za tretiranje slučajeva nasilja u porodici i nasilja nad ženama prema protokolima i standardima koji proističu iz zakonskih akata koji su predviđeni strategijom. Zabeleženo je visoko učešće predstavnika institucija i profesionalaca oba pola.
- Kreiranje, unapređenje međusektorske integrisane baze podataka za prikupljanje i obradu podataka u vezi sa slučajevima nasilja u porodici i nasilja nad ženama.

Tokom izveštajnog perioda, došlo je do povećanja odgovornosti i veće prioritetizacije na institucionalnom nivou u istragama prijavljenih slučajeva svih oblika nasilja u porodici i nasilja nad ženama i kažnjavanju počilaca nasilja u skladu sa važećim zakonodavstvom. Istovremeno, paralelno su pokrenute i konkretne inicijative za izradu i sprovođenje pilot programa rehabilitacije počilaca nasilja, za koje se očekuje da će ubuduće uticati i na smanjenje broja krivičnih prijavi protiv punoletnih i maloletnih počilaca, što i jeste cilj Strateškog cilja 2.

3. Strateški cilj #3: Institucionalno jačanje za zaštitu i tretman žrtava

U okviru Cilja 3 planirane su 34 aktivnosti. U okviru ovih aktivnosti u potpunosti je sprovedeno 18 aktivnosti (53%), 13 aktivnosti su delimično sprovedene ili je sprovođenje u toku (38%), dok su 3 aktivnosti ostale neprovedene (8.8%).

Strateški cilj 3: Institucionalno jačanje za zaštitu i tretman žrtava Sprovođenje aktivnosti prema strategiji (2023)

Strateški cilj 3 predviđa 5 specifičnih ciljeva, u okviru kojih se najveći napredak odražava u specifičnom cilju III.5 „Unapređenje pristupa pravdi za žrtve/preživele nasilja“, dok je najmanji procenat sprovođenja ustanovljen u specifičnom cilju III.4 „Istraživanje, prikupljanje i ažuriranje međuinstitucionalnih podataka za evidentiranje slučajeva“.

Kao uspešne priče tokom ovog izveštajnog perioda u okviru ovog cilja su: skoro duplo povećanje broja održavanja informativnih sesija sa različitim grupama žena, mladih žena, devojaka, muškaraca, mladih ljudi i dečaka, o rodnim ulogama i postojanju koordinacionih mehanizama za zaštita od nasilja u porodici i nasilja nad ženama na lokalnom nivou, kao i za zaštitu, tretman i pristup pravdi kroz ove mehanizme, u odnosu na prethodni izveštajni period; Dalje, u svim opštinama sprovedena je kampanja „16 dana aktivizma“ i radilo se na podizanju svesti građana o zabrani nasilja u porodici i nasilju nad ženama i posledicama nasilja u porodici, informativne sesije u školama, sastanci, posete itd.

Takođe, nastavljeno je sprovođenje aktivnosti sa mladima u projektu „Opštine za mlade“ u opštinama sa ranjivim zajednicama. Sprovođenje prve runde programa obuke i pod-grantova za mlade u 10 opština širom Kosova kao korisnice projekta sa kojim je MALS potpisalo sporazume o sprovođenju. Značajno povećanje učešća devojaka implementaciji i praćenju pod-grantova u ovim opštinama u odnosu na muškarce i uključujući sve ranjive grupe.

Uspešna priča tokom ovog perioda je i izrada dokumenta „Priručnik 2023“ gde su navedene informacije o nasilju i njenim oblicima, kao i usluge koje pružaju odgovorne

institucije, uključujući besplatnu pravnu pomoć i obeštećenje za žrtve zločina, a takođe su pripremljeni i podeljeni informativni flajeri o oblicima nasilja, institucijama nadležnim za pružanje usluge, brojevima za prijavljivanje Isto tako, pripremljeni su flajeri za nove oblike nasilja predviđene Krivičnim zakonikom - Seksualno uznemiravanje. U cilju podizanja svesti građana, u kontinuitetu su održani i informativni sastanci sa različitim opštinskim akterima (od pružalaca besplatne pravne pomoći). Pripremljen je sadržaj, dizajn, objavljivanje i distribucija materijala za informisanje žrtava/preživelih nasilja u porodici i nasilja nad ženama, kao i javnosti u celini, o njihovim pravima i uslugama gde mogu dobiti pomoć, uključujući besplatnu pravnu pomoć za lica koja su izložena nasilju, na jeziku koji oni/one razumeju tokom aktivnosti, u cilju pravog informisanja o uslugama za slučajeve nasilja u porodici. Takođe, pripremljene su i distribuirane informacije na službenim jezicima, prikladne za osobe sa posebnim potrebama (brajevo pismo, itd.), o važećem zakonodavstvu, zaštiti koja se pruža i relevantnim institucijama gde treba da se obrate žrtve/preživeli nasilja u porodici i nasilja nad ženama.

Tokom izveštajnog perioda ostvarena je finansijska podrška Skloništima koje pružaju usluge zbrinjavanja žrtava nasilja u porodici: U cilju finansijske održivosti skloništa koja pružaju usluge zbrinjavanja žrtava nasilja u porodici, Ministarstvo pravde je povećalo budžet za Skloništa, sa 1 milion na 1.5. Iz ovog budžeta, 10 skloništa na nivou Kosova, po prvi put, dobijaju punu podršku za usluge zbrinjavanja i psiho-socijalni tretman žrtava tokom njihovog boravka u skloništima.

Uspešna priča je takođe i uspostavljanje sistema praćenja i evaluacije za sprovođenje Nacionalne strategije za zaštitu od nasilja u porodici i nasilja nad ženama 2022-2026 tokom ovog izveštajnog perioda, i ovom prilikom je finalizovan instrument izveštavanja nakon konsultacija sa nadležnim institucije koje izveštavaju o sprovođenju Nacionalne strategije za zaštitu od nasilja u porodici i nasilja nad ženama (2022-2026). Ovaj instrument pruža jasnu sliku o sprovođenju strategije i pomaže Ministarstvu pravde u njenom praćenju i donošenju odluka na osnovu evidencija. Po prvi put kroz ovaj format omogućeno je izveštavanje nevladinih i međunarodnih organizacije kao podršku sprovođenju aktivnosti Akcionog plana.

Što se tiče izazova vezanih za specifičnosti ovog cilja, neke od aktivnosti koje ostaju da se sprovedu a koje se odnose na ograničene ljudske kapacitete i utvrđivanje vrste i metodologije u prikupljanju i analizi ovih podataka, u skladu sa definicijama i zahtevima Istambulske konvencije, očekuju se da budu uređene vodičem za međuinstitucionalnu saradnju, koji takođe uključuje jačanje kapaciteta centralnih i lokalnih institucija nadležnih za prikupljanje administrativnih podataka u skladu sa usvojenom metodologijom.

Iako je saradnja sa civilnim društvom bila evidentna sa podrškom od strane centralnih i lokalnih državnih organa, tokom izveštajnog perioda, ovu saradnju treba intenzivirati još više ubuduće i širiti dalje u svim opštinama.

Istovremeno, i tokom ovog izveštajnog perioda uočeni su izazovi i poteškoće u odgovarajućem planiranju budžeta od strane relevantnih institucija u kojima se adresiraju žrtve, koje imaju poteškoće u sprovođenju aktivnosti za zaštitu žrtava/preživelih nasilja u porodici i nasilja nad ženama.

Napredak prema očekivanim rezultatima od sprovođenja specifičnih ciljeva u okviru Strateškog cilja III tokom izveštajnog perioda:

- Vlada Kosova je namenila odgovarajući budžet i adekvatna sredstva za osnaživanje Kancelarije nacionalne koordinatorke protiv nasilja u porodici, kako bi se omogućila efikasna koordinacija i praćenje akcija protiv nasilja; Ostaje da se kancelarija dodatno osnaži sa dovoljnim ljudskim resursima za efikasnije funkcionisanje.
- Izrađen je i lansiran Vodič za standarde funkcionisanja i delovanja koordinacionih mehanizama na lokalnom nivou protiv nasilja u porodici i rodno zasnovanog nasilja, u skladu sa koordinisanim multisektorskim pristupom prema novom važećem Zakonu. Cilj Vodiča je uspostavljanje i koordinacija lokalnog koordinacionog mehanizma, izrada procedura i protokola uključujući bazu podataka na lokalnom nivou, zagovaranje za izdvajanja budžeta od opštinskog rukovodstva, mapiranje i definisanje upućivanja za specifične usluge, kao i podizanje kapaciteta, takođe, koordinacija i usklađivanje politika sa ženskim organizacijama i civilnog društva podržavajući žene u zajednici i marginalizovane grupe.
- Postignut je napredak u uspostavljanju i funkcionalizaciji lokalnih koordinacionih mehanizama za upravljanje slučajevima nasilja u porodici i nasilja nad ženama u nekoliko opština, ali je još uvek potrebno raditi na uspostavljanju i funkcionalizaciji ovih mehanizama u drugim opštinama na Kosovu. Nekoliko opština su se oslanjale na razlaganje ove nacionalne strategije na lokalne strategije, uključujući i izradu planova rada. Dalje, ostaje da se radi i na obezbeđivanju adekvatnih ljudskih i finansijskih resursa kako bi se obezbedilo funkcionisanje i održivost ovih mehanizama u svim opštinama na Kosovu.
- Policija Kosova je osnažena kroz osnivanje posebne uprave u policiji na centralnom nivou i jedinice na regionalnom i lokalnom nivou za tretiranje slučajeva nasilja u porodici i nasilja nad ženama. Istovremeno, omogućena je i logistička podrška jedinicama za tretiranje slučajeva nasilja u porodici

obezbeđivanjem prevoza za žrtve koje imaju pristup hitnim službama, bilo da su zdravstvene, sudske ili druge usluge podrške.

Izazov ostaje obezbeđivanje hitnih sredstava (sitnog novca) u Policiji Kosova i Centrima za socijalni rad (CSR) kako bi se zadovoljile hitne potrebe žrtava tokom tretiranja slučajeva nasilja u porodici tokom njihovog boravka u policijskim stanicama i CSR-ima.

- Što se tiče podataka za upravljanje i koordinaciju slučajeva i administrativnih podataka za slučajeve tretirane na multisektorski način, očekuje se da će se izraditi Administrativno uputstvo u vezi sa detaljnim uputstvima, protokolima i metodologijom prikupljanja i ažuriranja informacija od svih nadležnih institucija u realnom vremenu za slučajeve koji traže i dobijaju besplatnu pravnu pomoć i stručnu podršku. Ovaj vodič će doprineti unapređenju načina prikupljanja podataka fokusirajući se i na pokazatelje koji se odnose na održivi razvoj. S tim u vezi, očekuje se da kategorije prijavljivanja žrtava (devojke, žene, dečaci i muškarci) seksualnog nasilja, ne samo nasilja u porodici, prema kategorijama do 15 godina i starijih od 18 godina prema SDG 16.2, u skladu sa definicijama i zahtevima iz Istambulske konvencije. Dalje, prema ovom vodiču, biće ojačani kapaciteti nadležnih centralnih i lokalnih institucija za prikupljanje administrativnih podataka u skladu sa prethodno dogovorenim metodologijom.

I tokom ovog perioda sprovođenja tokom 2023. godine, uloženo je mnogo napora i aktivnosti da se poboljša pristup pravdi za sve žene i devojke, a broj podnosilaca zahteva za pravnu pomoć se povećava. Pitanje održivog obezbeđivanja pružanja besplatne pravne pomoći na celom Kosovu i dalje ostaje izazov zbog nedostatka dovoljnih ljudskih resursa, kao i sredstava koja se povremeno pokrivaju od strane donatora za mesta koja nisu pokrivena preko postojećih regionalnih kancelarija na Kosovu.

U okviru Strateškog cilja III, tokom izveštajnog perioda, postignut je napredak u funkcionalizaciji koordinacionih mehanizama u nekoliko opština, a očekuje se da će na isti način moći ići napred i u drugim opštinama. Paralelno sa tim, unapređena je i koordinacija, kako između ovih mehanizama, tako i sa civilnim društvom u celini, a to će se nastaviti dalje i u narednim periodima sprovođenja strategije.

U međuvremenu, usvajanjem Zakona o zaštiti od nasilja u porodici, ustanovljena je odgovornost Kancelarije nacionalne koordinatorke kao državnog organa koji nadgleda koordinaciju, prati sprovođenje Istambulske konvencije, kao i izveštaje o sprovođenju ove konvencije u GREVIO. U skladu sa novim Zakonom o sprečavanju i zaštiti od nasilja u porodici, nasilja nad ženama i rodno zasnovanog nasilja, definisane su

dužnosti i odgovornosti nacionalnog koordinatora. Isto tako, prema važećem zakonu, povećana je politička odgovornost u adresiranju nasilja u porodici i nasilja nad ženama. Stoga, u narednom periodu će se dalje raditi na unapređenju procesa praćenja i evaluacije rada institucija, kako za sprovođenje ove nacionalne strategije, tako i za javne politike protiv nasilja, generalno.

Tokom izveštajnog perioda beležena su kašnjenja u sprovođenju periodičnih nacionalnih istraživanja (svake 4 godine) o pojavi, razmerama, profilu nasilnika i percepciji građanki i građana prema nasilju u porodici i nasilju nad ženama, koje ostaje da se sprovodi naredne godine. Istovremeno, ubuduće ostaje da se radi na stvaranju olakšica za poslodavce/preduzeća koja zapošljavaju osetljive kategorije društva, uključujući žrtve nasilja u porodici i nasilja nad ženama, što je u vezi sa procesom gore navedene mere.

Dok je u procesu sprovođenja kreiranje baze podataka o broju žrtava/preživelih nasilja koje su reintegrirane i osnažene kroz relevantne programe, na centralnom i lokalnom nivou, koje je započeto na kraju izveštajnog perioda (2023). U vezi sa sprovođenjem ove mere, uključen je niz institucionalnih mehanizama za šestomesečni period uz mogućnost nastavka u narednom izveštajnom periodu.

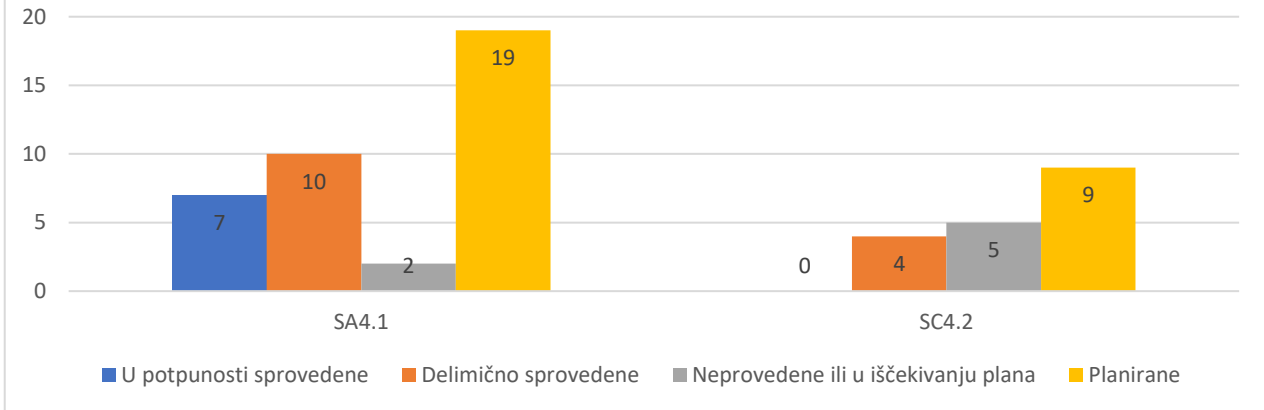
4. Strateški cilj #4: Pružanje opštih usluga i specijalizovanih usluga podrške žrtvama

Strateški cilj IV sadrži 28 aktivnosti koja su predviđena Akcionim planom. Tokom izveštajnog perioda, 7 aktivnosti je sprovedeno u potpunosti (25%), za 14 aktivnosti je sprovođenje u toku (49%), dok je 7 aktivnosti ostalo neprovedeno (25%).

Za razliku od prethodnih strateških ciljeva, gde je većina aktivnosti sprovedena ili je sprovođenje u toku, u ovom delu se uočava značajno nisko sprovođenje planiranih aktivnosti od strane nadležnih institucija.

Na Slici 6 i Slici 6' prikazani su rezultati sprovođenja specifičnih ciljeva za 2023. godinu i oni za 2022. godinu, iz kojih se može uočiti da je ove godine sprovođenje na većem nivou u odnosu na prethodnu godinu, ali da postoje još uvek zastoji u sprovođenju u odnosu na druge strateške ciljeve u izveštajnom periodu.

Slika 4: Rezultati u okviru Strateškog cilja #4
Pružanje opštih usluga i specijalizovanih usluga podrške žrtvama
2023

Od dva predviđena specifična cilja, specifični cilj IV.1 „Podrška i jačanje specijalizovanih usluga za žrtve/preživele iz svih grupa, kao i za decu žrtve i svedoke nasilja“ pokazuje bolje sprovođenje u odnosu na druge aktivnosti ovog strateškog cilja IV, od kojih je 55% aktivnosti u potpunosti sprovedena ili je sprovođenje u toku (IV.1), u odnosu na specifični cilj IV.2, gde je sprovođenje u toku samo za 13% aktivnosti predviđanih strateškim ciljem IV.

Međutim, neke od aktivnosti su uspešno sprovedena tokom izveštajnog perioda za 2023. godinu, uključujući: Imenovanje koordinatora i profilisanih sudija u sudovima, za tretiranje slučajeve nasilja u porodici u građanskom i krivičnom aspektu; Profilizacija profesionalaca koji pružaju usluge reintegracije za održivo osnaživanje žrtava; 67 profilisanih službenika u 33 opštine; Osnivanje jedinice za tretiranje slučajeva nasilja u porodici u tužilaštvima u kojima se vodi veliki broj slučajeva nasilja u porodici. U svim osnovnim tužilaštvima su imenovani koordinatori i zamenici koordinatora za nasilje u porodici; beležen je porast broja policijskih službenika sa 995 na 1024 u odnosu na prethodni izveštajni period.

U okviru ovog cilja, i tokom ovog izveštajnog perioda, ostaju ozbiljni izazovi što se tiče planiranja i angažovanja u realizaciji akcija (pružanje usluga podrške i smeštaja za posebne grupe kao što su dečaci i muškarci, žrtve porodičnog nasilja, LGBTI+ osobe itd.); nedostatak saradnje sa javnim i privatnim sektorom (pružanje mogućnosti zapošljavanja za preživele nasilja u porodici i nasilja nad ženama); i neadekvatno planiranje budžeta (finansijska podrška uslugama za decu žrtve i decu svedoke nasilja, kao i žrtve seksualnog nasilja koje pružaju javne institucije ili specijalizovane NVO).

Izazovi (kašnjenja) su uočeni u regrutovanju NVO-a za pružanje javne finansijske podrške za finansiranje projekata koji doprinose ekonomskom osnaživanju i dobrobiti žrtava nasilja u porodici/nasilja nad ženama u primeni prioriteta koji su predviđeni Strateškim ciljevima Nacionalne strategije za zaštitu od nasilja u porodici i nasilja nad ženama 2022-2026 i njenim Akcionim planom u ovom cilju. Iako ARR puta raspisivala poziv, prema oceni selekcionarne komisije za izbor, nijedna NVO nije ispunila kriterijume no osnovu javnog poziva.

Skloništa (10) koja služe za tretiranje slučajeva nasilja u porodici i nasilja nad ženama, nastavljaju da obezbeđuju brz pristup dostupnim uslugama za žrtve i služe kao platforma za zagovaranje kako bi dobili finansijska sredstva od relevantnih opština i podržali inkluziju preživelih rodno zasnovanog nasilja u programima socijalnog stanovanja. Međutim, do sada samo 21 opština pruža finansijsku podršku ovim skloništim i ostaje izazov uključiti druge opštine u njihov finansijski doprinos za podršku žrtvama nasilja.

Izazov i dalje ostaje subvencionisanje isplata za dečje vrtiće za žrtve nasilja u porodici i nasilja nad ženama. Još uvek nema tačnih podataka o broju dece korisnice. Do izveštajnog perioda samo 11 opština subvencioniše isplate za dečje vrtiće.

Kašnjenja u izradi trogodišnjeg plana socijalnog stanovanja u opštini i planiranje socijalnog stanovanja za žrtve nasilja u porodici i nasilja nad ženama (zakup, stambeno zbrinjavanje). 15 opština je usvojilo trogodišnji plan, 8 opština je u izradi, ostale opštine nemaju plan socijalnog stanovanja.

Napredak i izazovi prema očekivanim rezultatima od sprovođenja specifičnih ciljeva u okviru Strateškog cilja 4:

- Dodeljena su adekvatna sredstva NVO-ima za pružanje specijalizovanih usluga podrške preživelim nasilja, u skladu sa zahtevima/standardima Istambulske konvencije; ali ima kašnjenja u izboru nekoliko NVO-a koje će pružati pomoć žrtvama u njihovoj održivoj reintegraciji zbog neispunjavanja kriterijuma za izbor do izveštajnog perioda.
- Nedostatak konkretnih planova i programa za prioritarno ulaganje u reintegraciju i održivo osnaživanje osoba koje su preživele nasilje, kroz efikasno funkcionisanje relevantnih programa;
- Još uvek nema evidentnog napretka u unapređenju imovinskih prava žena, kao još jedne mogućnosti koja vodi ka njihovom dugoročnom osnaživanju ili uživanju i obezbeđivanju jednakog ostvarivanja prava.

Uočeno je sporije sprovođenje u funkcionalizaciji centara specijalizovanih usluga podrške za sve oblike nasilja i izazovi u podršci neophodnim budžetom od strane centralnih i lokalnih vlasti. Isto tako, uočeni su izazovi i zastoji u podršci i funkcionalizaciji programa reintegracije, koji omogućavaju održivo osnaživanje preživelih različitih oblika nasilja.

IV. UKUPAN UČINAK PREMA STRUKTURAMA SPROVOĐENJA

Što se tiče učinka nadležnih institucija, u Tabeli 1 je prikazano stanje sprovedenih aktivnosti tokom izveštajnog perioda.

Br	Institucija	Planirane	U potpunosti sprovedene	Delimično sprovedene	Neprovedene
1	KN-MP	50	25	21	4
2	PK	6	5	1	0
3	MUP - AP	6	2	3	1
4	MALS	5	1	3	1
5	MZ	8	6	1	1
06	MONTI	9	4	5	0
7	ARR	3	1	0	2
8	NKM	7	0	6	1
9	SSK	8	4	3	1
10	TSK	3	2	1	0
11	MIPT	3	0	0	3
12	MFRT	10	1	5	4
13	KRK	1	1	0	0
14	AP	6	6	0	0
15	KAJB	2	2	0	0
16	ABPP	3	1	2	0
17	KZPŽ	2	2	0	0
18	KGDT	3	2	1	0
Ukupno		135	65	52	18

V. ZAKLJUČCI I PREPORUKE

Nacionalna strategija za zaštitu od nasilja u porodici i nasilja nad ženama 2022-2026 ima značajno bolje sprovođenje tokom druge godine u odnosu na prvu godinu, gde je oko 87% utvrđenih aktivnosti za izveštajni period u potpunosti sprovedene ili je sprovođenje u toku. Od ukupno 135 aktivnosti, 18 aktivnosti (13%) nije sprovedeno.

Tokom ovog izveštajnog perioda postignut je evidentan napredak u sprovođenju strateških ciljeva:

- Unapređenje pravnog okvira i jačanje kapaciteta za tretiranje slučajeva nasilja u porodici i nasilja nad ženama, uzimajući u obzir i standarde Istambulske konvencije;
- Formiranje Uprave u okviru Policije Kosova za sprečavanje i istragu nasilja u porodici;
- Izmene i dopune Zakona o zaštiti od nasilja u porodici i usklađivanje sa Istambulskom konvencijom;
- Izrada vodiča/protokola za standarde funkcionisanja i delovanja za koordinacione mehanizme na lokalnom nivou, u skladu sa koordinisanim multisektorskim pristupom;
- Promovisanje pozitivnih modela „Agenta promena u zajednici“, koji osporavaju rodne stereotipe, i izražavaju netrpeljivost prema nasilju kroz promotivne video klipove sa različitim akterima u cilju promena u zajednici;
- Potpuna analiza građanskog i krivičnog pravnog okvira o nasilju nad ženama, nasilju u porodici, kao i evidentiranje mera koje treba preduzeti da se ovaj pravni okvir uskladi sa međunarodnim instrumentima, uključujući CEDAW i Istambulsku konvenciju;
- Izrada novih modula u integrisanoj bazi podataka za evidentiranje slučajeva nasilja u porodici i tretman počinitelaca nasilja nad ženama;
- Sertifikacija 15 fasilitatora za pružanje programa tretmana počinitelaca nasilja u porodici;
- Jačanje kapaciteta Probacione službe Kosova, Korektivne službe, socijalnih radnika, kliničkih psihologa za pružanje programa za tretman počinitelaca nasilja nad ženama;
- Uspostavljanje sistema praćenja i evaluacije sprovođenja Nacionalne strategije za zaštitu od nasilja u porodici i nasilja nad ženama 2022-2026;
- Jačanje kapaciteta službenica/službenika nadležnih institucija integrisanih u bazu podataka protiv nasilja u porodici, u evidentiranju slučajeva u prijavi tokom procesa registracije;
- Priprema i distribucija informacija na službenim jezicima i pogodnim za osobe sa posebnim potrebama (brajevo pismo, itd.), o važećem zakonodavstvu, zaštiti

- koja se pruža od strane relevantnih institucija , gde treba adresirati žrtve/preživele nasilja u porodici i nasilja nad ženama;
- Veća uključenost civilnog društva i strateških partnera u sprovođenju aktivnosti Strategije;
 - Povećanje budžeta za Skloništa, sa 1 milion na 1.5 miliona evra. Iz ovog budžeta, 10 skloništa na nivou Kosova po prvi put dobijaju punu podršku za usluge skloništa i psiho-socijalni tretman žrtava tokom njihovog boravka u skloništima.
 - Obuka o nasilju u porodici i standardnim procedurama 150 policijskih službenika iz sektora za istrage i policijskih službenika iz patrolnih jedinica kao prvi koji reaguju u slučajevima nasilja u porodici;
 - Istraženo je 2638 slučajeva nasilja u porodici;
 - Povećanje broja žene policijskih službenica sa 995 na 1024;
 - Povećanje informativnih sesija sa 28 na 51 sesija u toku godine u osnovnim i srednjim školama, organizovanim od opština sa različitim grupama žena, mladih žena, devojaka, muškaraca, mladih i dečaka, o rodnim ulogama i postojanju koordinacionih mehanizama za zaštitu od nasilja u porodici i nasilja nad ženama na lokalnom nivou, kao i za zaštitu, tretiranje i pristup pravdi kroz ove mehanizme;
 - Izrađena su dva vodiča za tretman počinitelaca nasilja i obuke zdravstvenih radnika prema njihovom programu u okviru ustanove u kojoj se tretiraju počinioci nasilja po odluci suda;
 - Edukacija vršnjaka, devojaka i dečaka (peer education) za sprečavanje i identifikaciju seksualnog uznemiravanja u školama, kao i za održavanje kritičkog stava prema negativnoj i seksističkoj portretizaciji ugleda žena i devojaka u različitim oblastima života;
 - Imenovanje koordinatora i sudija i profilisanih sudija u sudovima za tretiranje slučajeva nasilja u porodici u građanskom i krivičnom aspektu;
 - Osnivanje jedinice za tretiranje slučajeva nasilja u porodici u tužilaštvima u kojima se prijave veliki broj slučajeva nasilja u porodici;
 - Zajedničke obuke za tretiranje i suzbijanje nasilja u porodici i nasilja nad ženama, za policijske službenike i službenice, tužiteljke/tužioce i sutkinje/sudije, advokate žrtava, CSR, MZ, MV, sudsku psihijatriju, u krivičnom i građanskom aspektu i uticaj traume na žrtvu;
 - Realizovane su ukupno 42004 kućne posete, za decu od 0-3 godine, gde je, između ostalih, identifikovano i 1115 socijalnih slučajeva i prijavljeno nekoliko (9) slučajeva nasilja u porodici;
 - Primenjen je Vodič za procesiranje predmeta za besplatnu pravnu pomoć, gde se prioritet daje slučajevima žrtava nasilja i marginalizovanih grupa i adresiranju građanskopravnih, porodičnih i imovinsko pravnih pitanja.
 - Besplatnu pravnu pomoć dobio je 6081 građanin, 2890 žena i 3191 muškarac, od čega su tokom 2023. godine stekle korist i žrtve nasilja u porodici u krivičnim i

građanskim oblastima. U Građansko - porodičnoj oblasti, besplatnu pravnu pomoć so dobila 782 korisnika besplatne pravne pomoći.

- Prema polu, korist je steklo 527 žena i 255 muškaraca iz svih marginalizovanih grupa i etničkih grupa. Za njih je preduzeto 1214 sudskih postupaka.

VI. RIZICI I KORACI ZA NJIHOVO REŠAVANJE

Na osnovu trenutnog stanja sprovođenja Strategije, neki od identifikovanih rizika su:

- Potpuna funkcionalizacija Kancelarije nacionalne koordinatorke za borbu protiv nasilja u porodici sa odgovarajućim kapacitetima i ljudskim resursima za praćenje sprovođenja Strategije protiv nasilja u porodici i nasilja nad ženama;
- Nedovoljno planiranje aktivnosti kao i nedostatak dovoljnog budžeta za finansiranje aktivnosti koje proističu iz strategije;
- Nedostatak hitnog fonda za potrebe žrtava u periodu kada se oni/one obraćaju policiji za pomoć;
- Nerazjašnjavanje uloga i nadležnosti nekoliko institucija za sprovođenje i izveštavanje o aktivnostima koje proističu iz strategije prema Istambulskoj konvenciji;
- Nedostatak odgovornosti od strane pojedinih nadležnih institucija i institucionalnih službenika, netačno adresiranje aktivnosti i nedovoljno izveštavanje u skladu sa indikatorima/mernim indikatorima definisanim u strategiji i prema međunarodnim standardima za žrtve nasilja (prema Istambulskoj konvenciji);
- Ograničeni institucionalni kapaciteti za unapređenje prikupljanja izveštavanja o podacima i korišćenja u realnom vremenu baze podataka kreirane u Ministarstvu pravde uz koordinaciju svih relevantnih institucija;
- Nedostatak podataka koji pokazuju postignute rezultate i uticaj sprovedenih kampanja podizanja svesti na muškarce, dečake i širu javnost u odnosu na promene percepcije i stereotipa o rodno zasnovanom i seksualnom nasilju.
- Nedostatak istinske saradnje između Vlade, medija, civilnog društva i privatnih preduzeća u vezi sa radnjama protiv nasilja u porodici i nasilja nad ženama.
- Nedostatak dovoljnih programa podrške za ekonomsku reintegraciju žrtava nasilja i stambeno zbrinjavanje samohranih majki koje su žrtve nasilja i nedostatak finansijske podrške njihovoj deci u institucijama, vrtićima itd.

Za rešavanje ovih rizika, institucije za sprovođenje ove strategije treba da što je pre moguće preuzmu predviđene radnje, uvek obezbeđujući blisku koordinaciju sa svim akterima.

U vezi sa ovim radnjama, treba preduzeti korake za:

- Revidiranje Akcionog plana i jasnije definisanje uloga i obaveza nadležnih institucija za sprovođenje Strategije protiv nasilja u porodici i nasilja nad ženama (2022-2026)
- Preliminarno i blagovremeno planiranje budžeta, raspodelu adekvatnih sredstava kao i kreiranje budžetskih linija za pravilno i blagovremeno sprovođenje aktivnosti u skladu sa dinamikom Akcionog plana Strategije;

- Podizanje kapaciteta za prikupljanje podataka i izveštavanje o nasilju u porodici i nasilju nad ženama, i istovremeno preduzetim radnjama, odnosno kašnjenjima u preduzimanju ovih radnji;
- Više strukturirane i tačnije izveštavanje relevantnih institucija o žrtvama nasilja prema pokazateljima utvrđenim u strategiji (Istambulskoj konvenciji) i međunarodnim standardima;
- Dalje ojačati i osnaživati nivo praćenja sprovođenja aktivnosti od strane nadležnih institucija za sprovođenje strategije i zahteva se odgovornost i transparentnost u prijavljivanju slučajeva žrtava nasilja u porodici i nasilja nad ženama i zaštitnih mera i pružanje usluge koja su preduzeta ili nisu preduzeta za njih;
- U budućim izveštavanjima institucije treba da se više fokusiraju na izveštavanje o svojim aktivnostima (rezultatima) sa glavnim fokusom na žrtve nasilja i žena i devojaka koje traže pomoć i podršku relevantnih institucija u slučajevima pretnji i sprečavanja nasilja koja je vršena na njih, kao i onima koji traže podršku u ostvarivanju svojih prava, ne samo u pokretanju postupaka već i do konačnog ostvarivanja prava u zaštiti od nasilja;
- Istinska saradnja sa strateškim partnerima, civilnim društvom, medijima i privatnim preduzećima u vezi sa planiranim radnjama prema Strategiji i Istambulskoj konvenciji.

Tokom izveštajnog perioda uočeno je da su uloga, nadležnosti i obaveze pojedinih nadležnih institucija za sprovođenje strategije pretrpele su promene u odnosu na one koje su prvobitno predviđene strategijom, i shodno tome nekoliko aktivnosti je ostalo do sada neprovedeno. Stoga, potrebno je izvršiti revidiranje strateškog dokumenta i Akcionog plana, i tačnije utvrditi uloge i obaveze pojedinih relevantnih institucija koje će biti nadležne za sprovođenje aktivnosti koje su predviđene u narednom izveštajnom periodu i dalje.

PRILOG 1

Izveštaj o praćenju Akcionog plana za 2023. godinu

U potpunosti sprovedena aktivnost	Delimično sprovedena aktivnost	Neprovedena

Nr.	Ciljevi i akcije	Krajnj i rok	Izvor financiranja	Vodeća i pomoćna institucija	Produkt (Output)	Referenca u dokumentima	Napredak u implementaciji
I.	Strateški cilj:	Identifikovanje i sprečavanje nasilja					
I.1	Specifični cilj:	Promena ponašanja, stavova, uloga i rodnih stereotipa koji opravdavaju nasilje.					
I.1.1.	Razvijanje analize da bi razumeli opštu percepciju nasilja	2022	Budžet Kosova Donatori	MP / Kancelarija koordinatora	Izveštaj sa nalazima i preporukama	Izveštaj MICS Agencije za statistiku Kosova.	Agencija za statistiku Kosova je u saradnji sa EUROSTAT-om završila istraživanje o opštoj percepciji nasilja. Ovo istraživanje je završeno u junu 2023. godine i podaci ovog istraživanja su u vlasništvu u bazi podataka Agencije za statistiku. Dotično istraživanje nema osnovu za analizu, te su zbog toga odvijeni sastanci Agencije i UNFPA za angažovanje stručnjaka u pripremi analize. Do sada nemamo neku informaciju o tome kada se završava proces izvlačenja analize ovog istraživanja. Ovaj analitički izveštaj nije završen ni u 2023. godini kao posledica nedostatka budžeta od strane Agencije za statistiku. - U decembru 2023. godine, smatrajući veoma značajnu percepciju muškaraca i žena o nasilju i svim njegovim oblicima, u saradnji sa Britanskom ambasadom pokrenuto je istraživanje o percepciji nasilja u porodici, nasilja nad ženama i rodno zasnovanog nasilja. Ovo istraživanje ima za cilj izvlačenje analize i izgradnju politika u oblasti sprečavanja i identifikacije nasilja u porodici i drugih oblika. Ovo istraživanje je počelo u januaru 2024. i završava se u junu 2024. U vezi sa tim je razvijen upitnik i trenutno je u fazi razvoja fokus grupe. Iz istraživanja će se voditi svakodnevna kampanja na nivou zemlje sa motom "DANAS I SVAKI DRUGI DAN"
I.1.2	Promovisanje pozitivnih uzora „Agenti promena u zajednici“, koji osporavaju rodne stereotipe i izražavaju netoleranciju prema nasilju 2022	2022-2024 (Kontinuirano)	Budžet Vlade Kosova Donatori	MP / Kancelarija koordinatora, ARR, sva ministarstva i razvojni partneri, institucije za ljudska prava, NVO.	Video poruke i posteri najmilijih za javnost koji služe kao pozitivni uzori i ohrabrenje da ne prihvataju i tolerišu nasilje u porodici i nasilje nad ženama	Istanbulska konvencija (Poglavlje III, članovi 7, 12, 12/5 i 13, Poglavlje IV, članovi 18, 19, Poglavlje V, član 42)	Promovisanje pozitivnih modela agenata promene u zajednici razvijeno je kroz 7 profesionalnih video poruka i 25 neprofesionalnih video poruka. Adresiranje video poruka imalo je za cilj senzibilizaciju javnosti o netoleranciji prema nasilju u porodici i nasilju nad ženama. Iste video poruke raspodeljene su na službenoj stranici Ministarstva pravde, društvenim mrežama i televiziji, dok je 25 neprofesionalnih video poruka raspodeljeno od umetnike, sportiste, aktiviste za ženska prava, uticajna lica u zajednici, političare, ministre, zamenike ministara itd. Razvoj ove aktivnosti izvršen je na osnovu plana Ministarke pravde. Dotična aktivnost započeta je u julu mesecu 2022. godine, sa nastavkom za 2023. godinu. Takođe, pored video poruka, raspodeljeni su i leci o izveštavanju nasilja u porodici, Zakonu o besplatnoj pravnoj pomoći i Zakonu o naknadi štete žrtvama krivičnih dela. Sve video poruke su

							raspodeljene putem službene stranice Ministarstva pravde, kao i na društvenim mrežama (facebook, instagram i twitter) Ministarstva, takođe razni akteri su raspodelili video poruke na svojim društvenim mrežama (facebook i instagram).
I.1.3	Informativne sesije i mobilizacija lidera u zajednicama kao partnere i saradnike u akcijama protiv nasilja u porodici i nasilja nad ženama	2022-2026 (Kontinuirano)	Budžet Vlade Kosova Donatori	MP / Kancelarija koordinatora, Verske zajednice ARR, sva ministarstva i razvojni partneri, institucije za ljudska prava, NVO. Međunarodne institucije	Više lidera informisanih u zajednici o važnosti njihovog stava protiv nasilja u porodici i nasilja nad ženama Memorandum o razumevanju potpisan između lidera verskih i drugih zajednica i Kancelarije nacionalnog koordinatora za zaštitu od nasilja u porodici, o zajedničkom delovanju protiv svih oblika nasilja	Istanbulska konvencija Poglavlje III, članovi 12 i 13)	U okviru planirane aktivnosti održani su sastanci-informativne sesije sa predsednicima pet opština (Pristina, Štimlje, Uroševac, Gnjilane i Dragaš). Svrha ovih sastanaka je informisanje o važnosti njihovog poziva i radnji kao predsednici opština u adresiranju i borbi protiv nasilja u porodici i nasilja nad ženama, kao i mobilizacija u zajednici u svrhu informisanja (lokalne zajednice, verske zajednice, NVO, škole itd.). Na svim sastancima potencirana je uloga lidera u zajednicama kao i uloga Lokalnog koordinacionog mehanizma protiv nasilja u porodici i nasilja nad ženama. U okviru adresiranja nasilja u porodici i nasilja nad ženama, u okviru informativnih sesija, organizovano je 6 sastanaka sa verskom zajednicom (Islamska zajednica Kosova), Katolička crkva, Protestantska crkva i Jevrejska zajednica na Kosovu. U okviru kampanje 16 Dana aktivizma, 2 sastanka organizovana su sa ženama i muškarcima verske zajednice (sa ženama i devojkama u Islamskoj zajednici i sa ženama i muškarcima iz katoličke zajednice). - Dana 30.11.2023., na osnovu Strategije i Akcionog plana za zaštitu od Nasilja u porodici i Nasilje nad ženama 2022-2023, pod strateškim ciljevima za sprečavanje nasilja, Ministarka pravde, Albulena Haxhiu, potpisala je memorandume o saradnji sa vjerskim zajednicama (Islamska zajednica, Katolička crkva i Protestantska crkva) preko kojih su se dogovorili za realizaciju informativnih sesija protiv nasilja za versku zajednicu, i mobilizaciju lidera zajednica kao partnera i saradnika u radnjama protiv nasilja u porodici i nasilja nad ženama, udovicama i devojkama.
I.1.4.	Mesečne aktivnosti	2022-	Budžet	MP/ Kancelarija	Najmanje 12	Istanbulska	Tokom meseca januar-decembar, održana su četiri

	podizanja svesti o nasilju u porodici i nasilju nad ženama sa posebnim fokusom na ugroženim grupama žena i devojaka	2024 (çdo muaj)	Vlade Kosova Donatori	koordinatora ARR, sva ministarstva i razvojni partneri, institucije za ljudska prava, NVO, međunarodne institucije.	aktivnosti podizanja svesti koje su sprovedene svake godine Više žena i devojaka iz ugroženih grupa informisane su o nasilju u porodici i nasilju nad ženama	konvencija (Poglavlje III, članovi 12 i 13)	<p>sastanka sa ranjivim grupama žena i devojaka. Sastale su se žene i devojke u opštinama Dragaš, Prizren, Peć i Kosovo Polje, Đakovica i Kamenica, kao i sa ženama izbeglice iz Ukrajine. Adresiranje tokom sastanaka bilo je nasilje u porodici i rani brakovi. Takođe, u okviru aktivnosti, MP je adresiralo pitanje ranih brakova, dok je dana 13. decembra 2023., na predlog Ministarke pravde, Vlada Republike Kosovo osnovala Međuinstitucionalnu grupu u vezi sa sprečavanjem ranih brakova u romskoj zajednici, Aškalijama i Egipćanima.</p> <p>Pitanje brakova ispod uzrasta od 18 godina tretirano je nacrtom Civilnog zakonika, a osnivanje ove grupe pomoći će u osveščivanju društva o posledicama ranih brakova i njihovo sprečavanje.</p> <p>Preduzete aktivnosti na ispunjavanje ove mere:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Poseta skloništimu u Peći i Mitrovici sa grupama marginalizovanih žena. Na ovim sastancima diskutovano je o značaju izveštavanja nasilja, kao i o zahtevu za adresiranje usluga koje se vežu sa nasiljem u porodici, kao i besplatnoj pravnoj pomoći i naknadi žrtvama (april i maj 2023.). 2. Poseta udruženju samohranih majki i starateljica u porodici (mart 2023.). 3. Inauguracija skloništa u Gnjilanu (mart 2023.). 4. Stvorena je soba za posete članova porodice u ženskom zatvoru u Lipljanu. 5. Organizovan je okrugli sto sa civilnim društvom, Komisijom za ljudska prava, MP-om itd. Tretirana tema bila je "Radnje preduzete u adresiranju nasilja u porodici i onog na polnoj osnovi".
I.1.5.	Kontinuirane kampanje	2022-	Budžet	PK Odgovorne lokalne	Najmanje tri	Istanbulska	Tokom meseca januar-decembar, održana su četiri

	za podizanje svesti / aktivnosti Kosovske policije	2024	Vlade Kosova Donatori	institucije, NVO.	aktivnosti podizanja svesti koje se sprovode svake godine	konvencija (Poglavlje III, članovi 12 , 13)	<p>sastanka sa ranjivim grupama žena i devojaka. Sastale su se žene i devojke u opštinama Dragaš, Prizren, Peć i Kosovo Polje, Đakovica i Kamenica, kao i sa ženama izbeglice iz Ukrajine. Adresiranje tokom sastanaka bilo je nasilje u porodici i rani brakovi. Takođe, u okviru aktivnosti, MP je adresiralo pitanje ranih brakova, dok je dana 13. decembra 2023., na predlog Ministarke pravde, Vlada Republike Kosovo osnovala Međuinstitucionalnu grupu u vezi sa sprečavanjem ranih brakova u romskoj zajednici, Aškalijama i Egipćanima.</p> <p>Pitanje brakova ispod uzrasta od 18 godina tretirano je nacrtom Civilnog zakonika, a osnivanje ove grupe pomoći će u osveščivanju društva o posledicama ranih brakova i njihovo sprečavanje.</p> <p>Preduzete aktivnosti na ispunjavanje ove mere:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Poseta skloništima u Peći i Mitrovici sa grupama marginalizovanih žena. Na ovim sastancima diskutovano je o značaju izveštavanja nasilja, kao i o zahtevu za adresiranje usluga koje se vežu sa nasiljem u porodici, kao i besplatnoj pravnoj pomoći i naknadi žrtvama (april i maj 2023.). 2. Poseta udruženju samohranih majki i starateljica u porodici (mart 2023.). 3. Inauguracija skloništa u Gnjilanu (mart 2023). 4. Stvorena je soba za posete članova porodice u ženskom zatvoru u Lipljanu. 5. Organizovan je okrugli sto sa civilnim društvom, Komisijom za ljudska prava, MP-om itd. Tretirana tema bila je "Radnje preduzete u adresiranju nasilja u porodici i onog na polnoj osnovi".
I.1.6	Obrazovanje i	2022-	Budžet	MP/ Kancelarija	Video poruke i	Istanbulska	U okviru adresiranja nasilja u porodici,

	promovisanje pozitivnih uzora za dečake i muškarce kao „agente promene u zajednici“, koji osporavaju rodne stereotipe, ne tolerišu nasilje u porodici i nasilje nad ženama.	2024 (Kontinuirano)	Vlade Kosova Donatori	koordinatora ARR, sva ministarstva i razvojni partneri, institucije za ljudska prava, NVO, međunarodne institucije.	posteri najmilijih za javnost koji služe kao pozitivni uzori i ohrabrenje da ne prihvataju i tolerišu nasilje u porodici i nasilje nad ženama Više muškaraca i dečaka saveznika žena i devojčica u borbi protiv nasilja u porodici i nasilja nad ženama Smanjenje opravdanih stavova i tolerancije prema nasilju u porodici i nasilju nad ženama „u ime časti“.	konvencija (Poglavlje III, članovi 7, 12, 12/5 i 13, Poglavlje IV, članovi 18, 19, Poglavlje V, član 42)	proizvedene su i promovisane 4 video poruke sa temama: Virtuelno nasilje, izveštavanje, seksualno uznemiravanje i lansiranje aplikacije "blizu vas".
I.1.7	Godišnja kampanja 16 dana aktivizma protiv rodno zasnovanog nasilja i nasilja u porodici (25. novembar - 10. decembar)	2022-2024 (1 put godišnje)	Budžet Vlade Kosova Donatori	MP/ Kancelarija koordinatora ARR, sva ministarstva i razvojni partneri, institucije za ljudska prava, NVO,	1 Kampanja podizanja svesti koordinirana između institucija, partnera i nevladinih organizacija, u trajanju od 16 dana, realizovana svake godine. Koordiniranje poruka i aktivnosti kako bi povećali uticaj.	Istanbulska konvencija (Poglavlje III, članovi 12 i 13)	"16 Dana aktivizma protiv nasilja na polnoj osnovi" je globalna kampanja pokrenuta 1991. godine od Centra za globalno liderstvo žena. Ova godišnja kampanja počinje 25. novembra - na Međunarodni dan o borbe eliminaciji nasilja nad ženama i traje do 10. decembra - na Međunarodni dan ljudskih prava. Kampanja je pokrenuta sa ciljem skretanja pažnje i da bi mobilizirala radnje protiv jednog od najraširenijih i najtrajnijih kršenja ljudskih prava u svetu - nasilja na polnoj osnovi. Protokom godina, kampanja je prerasla da bi postala moćna platforma za osveščivanje i zagovaranje za eliminaciju svih oblika nasilja nad ženama. Kampanja sastavlja pojedince, organizacije i vlade u kolektivnim naporima da izazovu i promene status quo. Ministarstvo pravde je i ove godine po drugi put organizovalo preko 80 aktivnosti koje su adresirale kompleksno pitanje i fenomen svih oblika nasilja na polnoj osnovi na celoj teritoriji Republike Kosova.

						<p>Tokom kampanje saradivali smo sa resornim ministarstvima, Kancelarijom predsednice, našim institucionalnim i strateškim partnerima, kao i međunarodnim agencijama. Da bismo napravili odjek poruci da svi zajedno moramo raditi na sprečavanju i okončanju svih oblika nasilja nad devojkama i ženama, izgradili smo jasne ciljeve usmeravajući ih na tri glavna cilja:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prostiranje na celoj teritoriji Republike Kosovo • Raspodela poruke u svakoj kući • Uključivanje svih starosnih grupa i svih zajednica <p>- Za realizaciju cilja br. 2 "Raspodela poruke u svakoj kući", neophodna je bila saradnja sa javnim preduzećima. Kroz saradnju sa javnim preduzećima, slogan kampanje "DANAS I SVAKI DRUGI DAN" zajedno sa našim porukama protiv nasilja i pozivima za izveštavanje, postavljeni su na račune za električnu energiju, račune TERMOKOS-a i na račune svih vodovodnih kompanija opštine Kosova, RKV Priština, RKV Južni hidregion, RKV Hidrodriini, RKV Hidromorava, RKV Bifurkationi, RKV Mitrovica. Preko ovih računa poruka je stigla u svakoj kući u Republici Kosovo. Kroz saradnju sa Telekomom Kosova VALA, na dan otvaranja kampanje, poruka iz Ministarstva pravde: "Ministarstvo pravde je pooštrilo kazne za krivična dela nasilja u porodici i onog na polnoj osnovi. Ne činite nasilje! Prijavi 192!" je poslana svim korisnicima VALA, dakle na preko 800.000 korisnika.</p> <p>-Kroz filmove i pozorišne predstave koje tretiraju položaj i ulogu žene u društvu, nameravali smo da pobudimo interesovanje i diskusiju o različitim temama u opštinama. Stoga smo u saradnji sa Kinematografskim centrom Kosova organizovali predstavu filmova u Opštini Podujevo i Štimlje, koji su tretirali fenomen nasilja nad ženama i nasilja u porodici, kao i trgovine i seksualnog nasilja nad devojkama.</p>
--	--	--	--	--	--	--

							Nakon predstave filmova, zajedno sa predstavnicima KCK-a i glumcima, rediteljima ili producentima filmova, odvili smo razgovore sa prisutnom publikom, dotaknuvši tako važne teme koje se često odbija da se diskutuju. <ul style="list-style-type: none"> • Film "Vozač" Opština Podujevo • Film "Salon" Opština Štimlje • Film "Jedan mesec" Opština Štimlje
I.1.8.	Pilotiranje programa/kurseva predbračnog savetovanja, koji daju obavezne informacije o važećem zakonodavstvu za zaštitu porodice od nasilja, bračnih i imovinskih prava itd.,	2024	Budžet Vlade Kosova Donatori	Opštine/Kancela rije za matične knjige MP/ Kancelarija koordinatora ARR, sva ministarstva i razvojni partneri, institucije za ljudska prava, NVO,,	Mladići i devojke koji odluče da zasnuju porodicu upoznati su sa zakonom o zaštiti porodice i različitim oblicima nasilja u porodici i nasilja nad ženama	Istanbulska konvencija (Poglavlje III i IV)	Nesprovedeno, na čekanju plana.
I.1.9.	Procena efikasnosti pilotiranih programa/kurseva predbračnog savetovanja i stvaranje vodiča za njihovo raspoređivanje širom Kosova	2024-2025	Budžet Vlade Kosova Donatori	Opštine/Kancela rije za matične knjige MP/ Kancelarija koordinatora ARR, sva ministarstva i razvojni partneri, institucije za ljudska prava, NVO,	Pripremljen izveštaj o proceni efikasnosti ovakvih programa/centara sa relevantnim nalazima i preporukama. Vodič sastavljen za proširenje ovih programa/kurseva širom zemlje, na osnovu ove procene.	Istanbulska konvencija (Poglavlje III i IV)	Nesprovedeno, na čekanju plana.
I.1.10.	Dodavanje programa pozitivnog roditeljskog savetovanja domovimazdravstvenih usluga za žene i porodicu ili u centrima za socijalni rad	2022-2024	Budžet Vlade Kosova Donatori	MZ / Savetovalište ili konsultanti za majke i decu,MFRT / CZR MP/ Kancelarija koordinatora ARR, sva ministarstva i razvojni partneri, institucije za ljudska prava, NVO, međunarodne institucije	Modul pozitivnog roditeljstva razvijen i spreman za primenu kodroditelja (majke i ocele) Profesionalci obučeni za primenu ovog modula	Istanbulska konvencija (Poglavlje III i IV) Porodični kod	Tokom perioda januar - decembar 2023. godine centri zdravstvenih usluga su radili sa programom pozitivnog roditeljskog savetovanja za žene i porodicu. Modul pozitivnog roditeljstva razvijen je sa zdravstvenim radnicima obučanim na osnovu modula u 29 centara porodične medicine u regionu gde je ukupan broj savetovanih osoba o pozitivnom roditeljstvu 2568 poseta i saveta o pozitivnom roditeljstvu za žene i porodicu; MZ u saradnji sa NVO Medika Đakovica je održalo obuke za zdravstvene usluge

							i zdravstvenu brigu protiv stresa i traume za žene i devojke preživele nasilja na polnoj osnovi i seksualnog nasilja sa temom: kvalifikacije radnika zdravstvene brige, Institucionalizacija zdravstvenih usluga osetljivih na stres i trauma; Međunarodno umrežavanje i zagovaranje; U prvoj fazi obučeno je 100 zdravstvenih radnika, 50 iz Prizrena, 50 iz Đakovice; U drugoj fazi, obučeno je 140 zdravstvenih radnika, 50 u Mitrovici, 50 u Peći, 20 u Istoku i 20 u Klini. Korisnici obuke su bili i zdravstveni radnici: lekari opšte prakse, ginekolozi, medicinske sestre, psiholozi i babice iz javnih zdravstvenih institucija. U sledećoj fazi obuke, obučeno je ukupno 16 zdravstvenih radnika, 8 u Prizrenu, 8 u Đakovici. U drugoj fazi, obučeno je: 20 Mitrovica, 8 Peć, 2 Istok, 2 Klina. Broj obučenih trenera prema polu: Đakovica 8 trenera - 7 od njih žena i 1 muškarac: Prizren ukupno 8, šest žena i dva muškarca: Mitrovica ukupno 8, sedam žena i jedan muškarac: Peć ukupno 8, četiri žene i četiri muškarca: Istok ukupno 2, jedna žena i jedan muškarac; Klina ukupno 2, dve žene i nula muškaraca. Ukupno 36 učesnika zdravstvenih radnika u obuci za trenere; I u drugoj fazi, obučeno je isto 36 učesnika na obuku za trenere.
I.1.11.	Procena efikasnosti programa pozitivnog roditeljskog savetovanja u zdravstvenim centrima za žene i porodicu, ili u centrima za socijalni rad, i pripremanje vodiča za njihovo rasprostranjenje po Kosovu.	2025-2026	Budžet Vlade Kosova Donatori	Ministarstvo zdravlja/Savetov ališta ili konsultanti za majke i decu, MFRT / CSR, MP / Kancelarija nacionalnog koordinatora, ARR, opštine, institucije za ljudska prava, NVO	Pripremljen izveštaj o proceni efektivnosti ovakvih programa sa relevantnim nalazima i preporukama. Vodič sastavljen za primenu ovih programa širom zemlje, na osnovu ove procene.	Istanbulska konvencija (Poglavlje III i IV)	Na čekanju prema planu Ova aktivnost je planirana da počne 2025. godine.
I.1.12	Kampanja za podizanje svesti roditelja o sprečavanju ranih	2022 T4-2024	Nema potrebe za izračunavanj	MONTI DKA CSR NVO	2 kampanje, realizovane godišnje	Kosovski program za rodnu ravnopravnost	MONTI je izradilo paket tematskih modula za zaštitu dece u školskom kontekstu. Modul 11 je o sprečavanju ranih brakova. 100 kopija je

	brakova		em dodatnih troškova ⁴			2020 - 2024 (aktivnost II.1.14)	podeljeno višim srednjim školama u oko 20 opština. Organizovali smo i informativne sesije sa roditeljima zajednica Roma, Aškalija i Egipćana u opštini Đakovica. Kampanja je realizovana u opštini Đakovica.
I.2.	Specifični cilj	Preduzimanje obrazovnih mera na svim nivoima kako bi se sprečilo nasilje					
I.2.1.	Sveobuhvatno istraživanje o aspektima sprečavanja nasilja u porodici kroz preduniverzitetsko i univerzitetsko obrazovanje	2022	Budžet Vlade Kosova MONTI	MONTI Instituti Partneri	Izveštaj sa preporukama	Osnovni nastavni planovi i programi preduniverzitetskog obrazovanja /predmetni programi Univerzitetski nastavni planovi i programi Istanbulska konvencija (Poglavlje III, članovi 12, 13, 14 i 15)	Realizovano je sveobuhvatno istraživanje o aspektima sprečavanja nasilja u porodici kroz preduniverzitetsko i univerzitetsko obrazovanje od Pedagoškog instituta i MONTI u aprilu mesecu 2024. biće predstavljen i dobićemo preporuke pred učesnicima, MONTI, MD, nastavnicima. Istraživanje je realizovano 2023. godine. Sada u ovoj godini se realizuje lansiranje. Nema kašnjenja!
I.2.2.	Informativne sesije o nasilju sa službenicima opštinskih direkcija za obrazovanje, direktorima škola, školskim psihologinjama/ psiho lozima i akademskim jedinicama..	2022-2024	Budžet Vlade Kosova MONTI	MONTI, DKA, škole, Akademske jedinice Univerzitetski centar za ljudska prava, drugi partneri.	Više službenika opštinskih direkcija za obrazovanje, direktora škola, školskih psihologinja/ psiho lo ga informisanih o nasilju u porodici i nasilju nad ženama i njihovoj ulozi	Istanbulska konvencija (Poglavlje III, članovi 12, 13, 14 i 15)	968 škola dostavljena je preporuka od MONTI da realizuju ekstrakurikularne aktivnosti tokom "16 Dana aktivizma". MONTI je organizovalo 9 informativnih sesija sa nastavnicima i 3 od njih su održane i sa učenicima gde je diskutovano i o digitalnom nasilju što je podržano od Saveta Evrope sa stručnjakinjom iz ove oblasti. Uključeni učenici bili su 234 učenika, 28 nastavnika, 8 psihologa.
I.2.3	Adresiranje i praćenje sprovođenja preporuka	2023-2024	Budžet Vlade	MONTI	Nastavni planovi i programi i dodatni	Parauniversitetske i univerzitetske	Izrada 12 tematskih modula o zaštiti dece u kontekstu škole realizovana je 2023. godine. U nju

⁴Ova aktivnost je planirana u Kosovskom programu za rodnu ravnopravnost 2020-2024 i radi se o aktivnosti II.1.14 ovog dokumenta. Sve dok je trošak za ovu aktivnost uračunat u referentni dokument, nema potrebe za obračunom dodatnih troškova u ovoj Strategiji. Obračun dodatnih troškova treba izvršiti samo ako u referentnom dokumentu nedostaje trošak za 2024. godinu.

	proizašlih iz sveobuhvatnog istraživanja		Kosova MONTI		materijali koji utiču na sprečavanje nasilja u porodici i nasilja nad ženama	obrazovne politike	se uključuju: 1. Sprečavanje i referisanje nasilja u škole, 2. Sprečavanje napuštanja škole, 3. Zaštita dece na internetu, 4. Sprečavanje diskriminacije u školama, 5. Promovisanje rodne ravnopravnosti, 6. Sprečavanje govora mržnje, 7. Sprečavanje nasilja u porodici, 8. Sprečavanje trgovine decom, 9. Sprečavanje seksualnog uznemiravanja, 10. Sprečavanje ranih brakova, 11. Sprečavanje dečjeg rada, 12. Program inicijative mladih-Yrinia. Tokom 2023. godine izrađena je "Politika o zaštiti dece u preduniverzitetskim institucijama". https://masht.rks-gov.net/politika-permbrojtjen-e-femijeve-ne-institucionalet-e-arsimit-parauniversitar/ https://masht.rks-gov.net/module-tematike-permbrojtjen-e-femijes/
I.2.4	Priprema vodiča za osoblje preduniverzitetskih obrazovnih ustanova u vezi sa identifikacijom znakova predispozicija nasilja u porodici nad decom u školama, u cilju sprečavanja i upućivanja na odgovorne instance.	2022-2023	Budžet Vlade Kosova MONTI	MONTI	Vodič pripremljen u skladu sa međunarodnim standardima i najboljim praksama	Istanbulskakonvenција (Poglavlje III, članovi 12, 13, 14 i 15)	Ovaj vodič biće izrađen u prvo 6 mesečje 2024. godine., osnovan je od grupe za izradu od MONTI i stručnjaka angažovanih od Saveta Evrope.
I.2.5	Priprema i izrada programa obuke za kvalitetne koordinate i psihologe/školske psihologe o sprečavanju, identifikaciji, tretmanu i upućivanju incidenata seksualnog uznemiravanja u školi, kao i nasilja u porodici i nasilja nad ženama, u odgovornim instancama	2022-2024	Budžet Vlade Kosova MONTI	MONTI Partneri	2 sesije za učesnike iz 10 opština godišnje / ukupno 30 opština tokom 3 godine Više kvalitetnih koordinatora informisani i psihologinje/psiholozi spremni za sprečavanje, identifikaciju i upućivanje incidenata seksualnog uznemiravanja u školi i drugi oblici	Istanbulska konvencija (Poglavlje III, članovi 12, 13, 14 i 15)	Održane su informativne sesije u sedam regiona sa koordinatorima kvaliteta tokom jednomesečne kampanje protiv nasilja u cilju sprečavanja i povećanja efikasnosti izveštavanja nasilja. Ove sesije su održane u Prištini, Uroševcu, Gnjilanu, Prizrenu, Mitrovici. Normalno da je povećan jer se to kontinuirano realizuje iz godine u godinu. U 2024. se očekuje da se uključe i druge opštine, što se trenutno realizuje.

					nasilja na odgovorne instance		
I.2.6	Sveobuhvatno istraživanje vezano sa angažovanjem psihologa u školama i identifikacija potreba za svaku instituciju	2022	Budžet Vlade Kosova MONTI	MONTI	Izveštaj o istraživanju sproveden i objavljen zajedno sa datim preporukama.	Zakonodavstvo o obrazovanju Istanbulska konvencija (Poglavlje III, član 14)	Istraživanje nije realizovano. Ali, na osnovu specifičnog granta vlade, budžet je izdvojen svakoj opštini za zapošljavanje psihologa u svakoj školi, bazirajući se na broj učenika u školi, a opštine ih zapošljavaju. Argumente za ovo možete pogledati u 2017/2018. godini bilo je 79 psihologa, u 2018/2019. godini su 84 psihologa/pedagoga, u 2019/2020. godini su 99 psihologa/pedagoga, u 2020/2021. godini su 109 psihologa/pedagoga. Dok tokom ove dve godine broj je povećan za 20% zbog obaveza koje su opštine dobile za zapošljavanje psihologa i pedagoga.
I.2.7.	Razvoj i širenje informatora o ulozi obrazovnog sektora u implementaciji Istanbulske konvencije	Oktobar 2022	Budžet Vlade Kosova Donatori	MONTI, OEBS Savet Evrope	Finalizirani i distribuirani informator na svim obrazovnim institucijama na Kosovu Novo izdanje sa detaljima o zahtevima člana 14 Istanbulske očekuje se da bide spremna do 2022. godine, uz podršku SE	Istanbulska konvencija (član 14) Ustav Republike Kosova	Izrađen je Informator za osoblje škola o sprovođenju Konvencije Saveta Evrope o sprečavanju i borbi protiv nasilja u porodici, poznate kao Istanbulska konvencija. Raspodeljeno je oko 300 kopija u 8 ODO. Ovaj informator je izrađen i objavljen tokom 2023. Godine.
I.2.8.	Informativne sesije sa savetima roditelja (majki i očeva) i učenika po pitanju ravnopravnosti devojčica i dečaka i posledicama nasilja u porodici	2026	Budžet Vlade Kosova	MONTI, Preduniverzitetske obrazovne institucije	Redovno organizovane informativne sesije na godišnjem nivou Više roditelja (majka i očeva) kao i više učenika informisano o ravnopravnosti devojčica i dečaka i posledicama nasilja u porodici	Istanbulska konvencija (Poglavlje III, članovi 12, 13, 14)	Ova aktivnost očekuje se da se realizuje u narednim godinama zbog procedura konsolidacije Saveta roditelja. Ova aktivnost se ne može realizovati bez konsolidacije Saveta roditelja. Očekujemo ove i narednih godina da organizujemo sesije sa njima.

I.2.9.	Sveobuhvatno istraživanje o aspektima sprečavanja nasilja u porodici kroz preduniverzitetsko i univerzitetsko obrazovanje	2022	Budžet Vlade Kosova MONTI	MONTI Instituti Partneri	Izveštaj sa preporukama	Osnovni nastavni planovi i programi preduniverzitetskog obrazovanja /predmetni programi Univerzitetski nastavni planovi i programi Istanbulska konvencija (Poglavlje III, članovi 12, 13, 14 i 15)	U 2023. godini, zajedno sa OEBS-om, održali smo 3 radionice/informativne sesije sa učenicima i nastavnicima opština Đakovica, Priština i Gnjilane za vaspitanje dece i sprečavanje seksualnog uznemiravanja među vršnjacima. U prethodnim godinama održani su i u opštini Uroševac, Đakovica i Prizren. U 2024. godini očekujemo da ih organizujemo i u drugim opštinama.
I.3	Strateški cilj	Podsticanje saradnje između vlade, medija i privatnog sektora u cilju promovisanja mera za sprečavanje i borbu protiv nasilja					
I.3.1	Ohrabrenje medije da postave smernice i samoregulatorne standarde kako bi povećali poštovanje dostojanstva žene, kako bi pomogli u izgradnji pozitivnih rodni uloga i sprečavanju nasilja nad ženama.	2022-2023	Budžet Vlade Kosova	Mediji, Autoritet za audiovizuelne medije, MP/Kancelarija nacionalnog koordinatora, ARR, NVO	Mediji se ohrabruju i podržavaju da postavljaju i primenjuju samoregulatorne smernice i standarde koji izbegavaju diskriminaciju i nasilje nad ženama.	Istanbulska konvencija (Poglavlje III, član 17)	Prvenstveno, kao prethodno obaveštenje: zbog nefunkcionisanja NKM-a za duže od 8 meseci, od oktobra 2022. do juna 2024., zbog neimenovanja članova od Skupštine, mnoge aktivnosti su odložene ili su ostale nesprovedene tokom 2023. Što se tiče ohrabrenja, to je pitanje koje obično postavljamo kroz javne sastanke sa medijima, konferencije, otvorena pisma ili pismene zahteve za specifična pitanja, a što se tehnički ne mogu uključiti sve one komunikacije u izveštaj. Primer, iako nije vezan za rodno izveštavanje, NKM je pozvala medije na tačno i nepristrasno izveštavanje o situaciji na severu Kosova tokom terorističkog napada dana 24. septembra 2024. https://www.kpm-ks.org/lajmi_i_plot/3617 i to je potpuno sprovedeno od strane medija. NKM je, u okviru svog mandata i zakonskih nadležnosti, nadzirala medije u sprovođenju zakonskih obaveza - Zakona i uredbi NKM-a, uključujući i Etički kodeks koji se nadovezuje sa dotičnu aktivnost. Iz rezultata izveštaja o nadzoru, nisu pronađena kršenja od strane medija.

							<p>u vezi sa izveštavanjem o nasilju nad ženama i nasilju u porodici. Dakle, izvan ovih izveštenih aktivnosti, nema nešto dodatno da se izveštava a što se veže za aktivnosti ove strategije.</p> <p>A u cilju efikasnog sprovođenja Etičkog kodeksa, odnosno otklanjanja sadržaja koji promovišu jezik mržnje, vulgaran i uvredljiv jezik, kao i podstiču ili promovišu bilo koji od oblika diskriminacije i netolerancije, sa posebnim naglaskom nad ženama, kao tokom emitovanja uživo gde postoji i mogućnost zloupotrebe medijskog prostora od gostiju u emisijama ali i drugim programskim sadržajima.</p>
I.3.2	<p>Obrazovanje medijske profesionalce da se odgovornije i profesionalnije bave pitanjima nasilja u porodici i nasilja nad ženama.</p>	2022-2024	Budžet Vlade Kosova	Mediji, Autoritet za audiovizuelne medije, Fakultet novinarstva, Savez novinara, MP/ZK ARR, NVO	Više profesionalaca vizuelnih i štampanih medija, koji se odgovorno odnose i posvećuju potrebnu pažnju nasilju u porodici i nasilji nad ženama	Istanbulska konvencija (Poglavlje III, članovi 15, 17)	<p>Nezavisna komisija za medije (NKM) je dana 22. maja 2023. dočekala na radni sastanak grupu mladih novinara sa Kosova, u okviru studijske posete organizovane od OEBS-a, kao deo 5. izdanja godišnjeg programa za mlade novinare, gde učesnici posećuju institucije i organizacije od interesa i direktno vide regulisanje i funkcionisanje medija.</p> <p>Sastanak je bio nastavak nekoliko drugih sastanaka ovog formata i saradnje NKM-a sa mladim novinarima i studentima novinarstva, u cilju promovisanja etičkih standarda novinarstva, povećanje kvaliteta izveštavanja u medijima. https://www.kpm-ks.org/lajmi_i_plot/3571</p> <p>Četiri studenta novinarstva na Univerzitetu u Prištini završila su praktičan rad u NKM. U okviru saradnje između NKM-a sa Departmanom za novinarstvo Univerziteta u Prištini (UP), OEBS-om i Udruženjem novinara Kosova (UNK), tokom meseca april - jun 2023. nastavljena je treća faza praktičnog rada u NKM, za studente novinarstva odabranih od Departmana za novinarstvo.</p> <p>Angažovanje studenata za obavljanje praktičnog rada u NKM imalo je za cilj istraživanje i analiziranje programskih sadržaja što se tiče nadzora reklama. Praktični rad je bio planiran i realizovan u nadzoru medija u vezi sa određenim programskim sadržajima - reklamama, sa temom "Loše predstavljanje polova u reklamama".</p>

							https://www.kpm-ks.org/lajmi_i_plot/3577
							5
I.3.3	Povećanje broja žena profesionalaca u medijama (novinarke, rukovoditeljice, analitičarke itd.), kao i njihovo osposobljavanje za pristup, pripremu i upravljanje medijskim informacijama putem tehnologije.	2022-2026	Budžet Vlade Kosova	Mediji, Autoritet za audiovizuelne medije, Fakultet novinarstva, Savez novinara, MP/Kancelarija nacionalnog koordinatora ARR, NVO	Više žena profesionalaca u oblasti medija Žene u medijima obučene su da koriste tehnologiju u upravljanju medijskim informacijama	Istanbulska konvencija (Poglavlje III, članovi 15, 17)	<p>Radionica na temu "Nadzor medijskog izveštavanja o ženama u regionu Prizrena" Nezavisna komisija za medije u saradnji sa OEBS-om je dana 19. oktobra 2023. organizovala jednodnevnu radionicu na temu "Nadzor medijskog izveštavanja o ženama u regionu Prizrena".</p> <p>Učesnici su bili predstavnici nekoliko NVO-a iz regiona Prizrena, čiji je delokrug pitanja rodne ravnopravnosti, koji su tokom radionice imali priliku da se izbliza upoznaju sa načinom organizovanja i funkcionisanja regulatora audiovizuelnih medija na Kosovu.</p> <p>Što se tiče pejzaža i medijskog nadzora, predstavljena je organizacija i uloga NKM-a, aktivnosti, nadzor i metodologija rada. Što se tiče medijskog okruženja, predstavljena su pravila i procedure licenciranja: putem javnog konkursa i kroz proceduru putem zahteva (bez zemaljske frekvencije), broj licenciranih, kategorije licenciranja, jezici emitovanja i geografska pokrivenost medija, transparentnost rada NKM-a, gde su svi sastanci, odluke i druge aktivnosti javni.</p> <p>https://www.kpm-ks.org/lajmi_i_plot/3620 Predavanje NKM-a na Univerzitetu "Ukshin Hoti" Predsednik Nezavisne komisije za medije g. Jeton Mehmeti je dana 13. novembra 2023., održao predavanje na Univerzitetu "Ukshin Hoti" sa temom "Ekonomsko-socijalne posledice dezinformacija".</p> <p>Na svom predavanju on je govorio o ekonomskim i društvenim posledicama koje lažne vesti mogu imati na društvo, ističući potrebu za povećanjem individualnih znanja o medijskom obrazovanju, kao i saradnji sa nadležnim institucijama u sprečavanju širenja dezinformacija.</p> <p>https://www.kpm-ks.org/lajmi_i_plot/3624 Predavanje NKM-a na Univerzitetu AAB</p>

⁵https://www.kpm-ks.org/lajmi_i_plot/3532?fbclid=IwAR21iS8_DF6c1yOvi9vZ58ULJEnEiNJ692KPsqJXVERDYgr575dKC6FAA2M

							https://www.kpm-ks.org/lajmi_i_plot/3628 .
I.3.4	Promovisanje upotrebe neseksističkog jezika i izbegavanje reklama ili audio-vizuelnih materijala napisanih sa seksističkim sadržajem i povoljne stavove prema nasilju i diskriminaciji, u javnim i privatnim medijima	2022-2026	Budžet Vlade Kosova	Mediji, Autoritet za audiovizuelne medije, Fakultet novinarstva, Savez novinara, MP/Kancelarija nacionalnog koordinatora ARR, NVO	Televizijske emisije, spotovi, reklame i članci u javnim i privatnim medijima koriste neseksistički, nediskriminatorni i tolerantni jezik protiv nasilja nad ženama i nasilja u porodici	Istanbulska konvencija (Poglavlje III, članovi 15, 17)	NKM tokom izveštajnog perioda nije primila žalbe za upotrebu seksističkog jezika. Dok je nadzirala medije o upotrebi seksističkog jezika, u okviru izveštaja "Loše rodno predstavljanje u reklamama" (april-maj 2023.) i međunarodne.
I.3.5	Priprema i primena jasnih politika i funkcionalnih mehanizama za žalbe koji zabranjuju diskriminatorni materijal, seksistički sadržaj ili materijali koji favorizuju nasilje u porodici i i štetni efekti nekih tradicionalnih praksi ili običaja u audiovizuelnim i štampanim medijima	2022-2026	Budžet Vlade Kosova	Autoritet za audiovizuelne medije, Savez novinara, MP/Kancelarija nacionalnog koordinatora ARR, NVO	Mehanizmi za podnošenje žalbi i restriktivne politike, jasne i primenljive u javnim i privatnim medijima	Istanbulska konvencija (Poglavlje III, članovi 15, 17)	Memorandum o saradnji između Nezavisne komisije za medije i Fondacije Terre des hommes Laussane na Kosovu, Nezavisna komisija za medije (NKM) i Fondacija Terre des hommes Laussane na Kosovu (TdhK), potpisale su dana 15. decembra Memorandum o saradnji. Prema ovom memorandumu, strane se obavezuju da će podići nivo međusobne saradnje za implementaciju zajedničkih aktivnosti u oblasti dečje zaštite u medijima. U tom pravcu, memorandum ima za cilj da licencirani NKM-a preduzmu odgovarajuće mere da bi obezbedili zaštitu dece i maloletnika od programa koji mogu štetiti njihovom fizičkom, mentalnom i moralnom razvoju, posebno programa neprikladnog sadržaja ili ekstremnog nasilja. Drugi cilj memoranduma je da promovišu u medijima teme koje adresiraju zaštite dece, zaštitu od diskriminacije, prava zajednica, pravde za maloletnike kao i sličnih inicijativa. Među aktivnostima koje se predviđaju su zajedničke organizacije kao: kampanje osveščivanja, obuke, informativne sesije, okrugli stolovi diskusija, konferencije i sastanci za zaštitu dece i maloletnika u audio i audiovizuelnim medijskim uslugama.
I.3.6	Saradnja sa medijima i kompanijama za	2022-2026	Budžet Vlade	Mediji, ICT kompanije, Preduniverzitetske	Devojke i žene su sigurnije i zaštićene	Istanbulska konvencija	Nesprovedeno.

	informacionu tehnologiju radi izbegavanja nasilja, seksualnog uznemirenja ili uznemirenja žena idevojava putem društvenih medija i interneta		Kosova	obrazovne institucije, MP/Kancelarija nacionalnog koordinatora ARR, NVO	od oblika nasilja koje mogu pretrpeti dok koriste internet i društvene medije	(Poglavlje III, članovi 15, 17, Poglavlje IV i V)	
I.3.7	Razvoj i održavanje različitih veb stranica, kako bi deci i roditeljima pružili informacije o sigurnoj upotrebi interneta, društvenih medija i elektronskih komunikacija	2022-2026	Budžet Vlade Kosova	Mediji, ICT kompanije, Preduniverzitetske obrazovne institucije, MP/Kancelarija nacionalnog koordinatora ARR, NVO	Deca i roditelji sposobniji za bezbednu upotrebu Interneta Određene stranice potrebne za upotrebu od strane dece i roditelja, opremljene sigurnosnim kodovima i kontrolnim filterima Priručnik za izbegavanje nasilja i sigurnu upotrebu Interneta i društvenih medija, pripremljen i dostupan roditeljima i deci	Istanbulska konvencija (Poglavlje III, članovi 15, 17, Poglavlje IV i V)	Nesprovedeno.
I.3.8	Podsticanje medija da pravilno izveštavaju i analiziraju nasilje u porodici i nasilje nad ženama reagjući profesionalno i poštujući principe etike i zaštite ličnih podataka	2023-2026	Budžet Vlade Kosova	Mediji, Autoritet za audiovizuelne medije, Savez novinara, MP/Kancelarija nacionalnog koordinatora ARR, NV	Priručnik o prijavljivanju i analizi nasilja u porodici i nasilja nad ženama putem audiovizuelnih i štampanih medija, pripremljen i stavljen na raspolaganje profesionalcima za implementaciju Mediji koji su aktivno i pozitivno uključeni u	Istanbulska konvencija (Poglavlje III, članovi 15, 17)	NKM je radila spot osveščivanja/informativni u vezi sa pravilnim izveštavanjem od strane medija i poštovanju zakonodavstva, kao i podsticanju žalbi građana NKM-u. Link: https://fb.watch/qdPcCSpxl/ Što se tiče podsticanja medija da izveštavaju na određeni način, neovisno o pitanju o kojem se izveštava, NKM je kroz Etički kodeks prethodno utvrdila standarde sa kojima se mediji podstiču i obavezuju da budu profesionalni u onome što emituju u javnosti.

					izveštavanje i podizanje svesti o nasilju u porodici i nasilju nad ženama		
I.3.9	Istraživanje mogućih slučajeva napada na novinare, nasilja u porodici i zločina iz mržnje, govora mržnje i diskriminacije, kao i slučajeva koji krše prava osoba LGBTI, sa prioriteto	2022-2026	Budžet Vlade Kosova	SSK TSK AP Kosovska policija NVO Medijske institucije	Slučajevi napada na novinare, nasilja u porodici i zločina iz mržnje, govora mržnje i diskriminacije, kao i nasilja u porodici i zločina iz mržnje, govora mržnje i diskriminacije, kao i slučajevi kršenja prava osoba LGBTI, hitno su istraženi i pregledani. kršenja prava osoba LGBTI, hitno su istraženi i pregledani. Broj izrčenih odluka od strane sudova	Istanbulska konvencija (Poglavlje III, član 15, 17)	<p>KRIVIČNA DELA NASILJA U PORODICI ZA PUNOLETNE POČINIOCE 2023.</p> <p>Broj nerešenih slučajeva na početku - 1344 slučaj, sa 1488 lica; Broj novih slučajeva - 2833 slučaj, sa 3397 lica; Broj predmeta na poslu - 4167 slučajeva, sa 4885 lica; Broj rešenih slučajeva - 3069 slučajeva, sa 3450 lica; Broj nerešenih slučajeva na kraju - 1098 slučajeva, sa 1435 lica.</p> <p>Način rešavanja slučajeva od strane tužilaštva za lica:</p> <p>Za 345 lica odbijena je krivična prijave; Za 1478 lica podignuta je direktna optužnica; Za 24 lica odlučeno je o optužnici za davanje kašnivoog naloga; Za 137 lica podignuta istraga je prekinuta; Za 1270 lica podignuta je optužnica nakon istražnog postupka; Za 72 lica izrečene su mere prinudnog tretiranja; Za 124 lica prenošenje nadležnosti; Odluke sudova za lica za koja postoje odluke: 1483 lica sa sudskom odlukom proglašeno je krivcima;</p> <p>18 lica sa sudskom odlukom su puštena na slobodu; 21 lica odbijena je optužnica; 160 Mere obaveznog tretiranja; 9 Sudska rešenja zbog zastare.</p> <p>KRIVIČNA DELA PROTIV LGBT Broj nerešenih slučajeva na početku - 0 slučaj, sa 0 lica; Broj novih slučajeva - 1 slučaj, sa 2 lica; Broj slučajeva na poslu - 1 slučaj, sa 2 lica; Broj rešenih slučajeva - 1 slučaj, sa 2 lica;</p>

						<p>Broj nerešenih slučajeva na kraju - 0 slučajeva, sa 0 lica. Način rešavanja slučajeva od strane tužilaštva za lica: Za 2 lica je podignuta optužnica nakon istražnog postupka;</p> <p>Podsticanje mržnje, nacionalne i verske netrpeljivosti... Član 147</p> <ul style="list-style-type: none"> • Broj nerešenih slučajeva na početku - 18 slučajeva, sa 64 lica; • Broj novoprihvaćenih slučajeva - 12 slučajeva, sa 17 lica; • Ukupno na poslu - 30 slučajeva, sa 81 lica; • Broj rešenih slučajeva - 4 slučajeva, sa 6 lica; • Broj nerešenih slučajeva na kraju - 26 slučajeva, sa 75 lica; <p>Način rešavanja</p> <ul style="list-style-type: none"> • Za 5 lica - Optužnica nakon istražnog postupka; • Za 1 lice - odbijena je optužnica; <p>Odluke sudova za lica za koja postoje odluke:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Za 2 lica - Okrivljujuća optužnica; <p>Krivična dela, napadi i pretnje na novinare: Broj nerešenih slučajeva na početku 10 slučajeva, sa 14 lica; Broj slučajeva na poslu - 19 slučajeva sa 24 lica; Broj primljenih slučajeva - 9 slučajeva sa 10 lica;</p> <p>Broj rešenih slučajeva - 11 slučajeva sa 11 lica; Broj nerešenih slučajeva - 8 slučajeva sa 13 lica; Način rešavanja slučajeva od strane tužilaštva za lica: Za 1 lice - optužnica za davanje kažnjivog naloga; Za 4 lica - je podignuta direktna optužnica; Za 6 lica - optužnica nakon istražnog postupka. Odluke sudova za lica za koja postoje odluke: 3 lica - odlukom suda proglašena su krivim;</p>	
I.3.10	Angažovanje privatnog sektora u sprečavanju	2022-2026	Budžet Vlade	Ministarstvo ekonomije i finansija Privatni	Privatne kompanije ohrabruju se i	Istanbulskakonvenција (Poglavlje III,	Aktivnost nesprovedena.

	nasilja osiguravajući zdravlje i dobrobit svih žena i muškaraca zaposlenih u ovom sektoru, kao i stvaranjem uslova za rad koji sprečavaju seksualno uznemiravanje, progon i nasilje.		Kosova Donatori	sektor MP/Kancelarija nacionalnog koordinatora ARR NVO	podržavaju da stvaraju protokole ili smernice za sprečavanje nasilja, seksualnog uznemiravanja i progona na radnom mestu	član 17) Konvencija C190 ILO „Eliminisanje nasilja i uznemiravanja u svetu rada“	
I.3.11	Ohrabrivanje i podržavanje privatnog sektora za izbegavanje upotrebe seksističkih, nasilnih i štetnih sadržaja u dizajniranju roba i usluga, kao i u njihovom marketingu	2022-2026	Budžet Vlade Kosova Donatori	Ministarstvo ekonomije i finansija Privatni sektor MP/Kancelarija nacionalnog koordinatora ARR NVO	Privatni biznis koji je angažovan na razvoju etičkih standarda u dizajniranju i marketingu roba i usluga	Istanbulska konvencija (Poglavlje III, član 17)	Aktivnost nesprovedena.
I.3.12	Uspostavljanje ohrabrujućih podsticaja, kao i praćenje i evaluacija inicijativa71privatnog sektora za sprečavanje i borbu protiv nasilja u porodici i nasilja nad ženama	2022-2026	Budžet Vlade Kosova Donatori	Ministarstvo ekonomije i finansija Privatni sektor MP/Kancelarija nacionalnog koordinatora ARR NVO	Privatni sektor se podstiče da preduzme mere protiv nasilja u porodici i nasilja nad ženama Postoji mehanizam praćenja i evaluacije ovih inicijativa, na osnovu kojeg se određuje stepen stimulisanja privatnih	Istanbulska konvencija (Poglavlje III, član 17)	Aktivnost nesprovedena.

					preduzeća u tom pogledu.		
I.4	Specifični cilj :	Uspostavljanje i implementacija programa za psiho-socijalni tretman počilaca krivičnih dela nasilja					
I.4.1	Razvijanje analize da bi se razumeli uzroke nasilja u porodici sa fokusom na počiniocazakona o zaštiti od nasilja u porodici	2022	Budžet Vlade Kosova Donatori	MP MZ	Kaznene mere za promenu nasilničkog ponašanja za počinioce, koji su zavisni od alkohola i opojnih sredstava, predviđene i definisane izmenama i dopunama zakona o zaštiti od nasilja u porodici	Istanbulska konvencija (Poglavlje II, član 11, Poglavlje III, član 16)	U saradnji sa Svetom Evrope razvijena je analiza za razumevanje uzroka nasilja u porodici, sa fokusom na počinioca. Ova analiza je prethodila procesu pružanja programa za počinioce nasilja nad ženama. Kroz ovu analizu razvijeni su praktični moduli programa za tretiranje počilaca nasilja nad ženama. Takođe, tokom izrade dopune izmene Zakona o zaštiti od nasilja u porodici, nasilja nad ženama i rodno zasnovanog nasilja, ova analiza je potaknula napred izmenu odgovarajućeg člana što se tiče programa za tretiranje zavisnika od narkotičkih supstanci i alkohola kao počinioci nasilja nad ženama. Trenutno smo u fazi izrade administrativnog uputstva za ovu oblast.
I.4.2	Procena za razumevanje mera koje se izriču počiniocima zavisnicima od alkohola i opojnih sredstava	2022	Budžet Vlade Kosova Donatori	MP MZ	Procena stanja i preporuka o kaznenim merama za promenu nasilničkog ponašanja za nasilnike zavisnike od alkohola i opojnih sredstava	Istanbulska konvencija (poglavlje II, član 11, poglavlje III, član 16)	Ova aktivnost je prenesena za 2023. godinu zbog nedostatka budžetskog planiranja. Planirana aktivnost očekuje se da se odvija u dva perioda tokom 2023. godinu. Ova aktivnost je nadovezana na aktivnost 1.41, koja se odnosi na donošenje Administrativnog uputstva koje proizilazi iz novog Zakona o zaštiti od nasilja u porodici.
I.4.3.	Identifikacija potreba za tretmanom počilaca nasilja u porodici i nasilja nad ženama i ocenjivanje programa za ovu svrhu	2022	Budžet Vlade Kosova Donatori	MFRT, MP MZ, Institut forenzike	Pripremljen izveštaj o proceni sa identifikovanim potrebama ipredlozima za vrste programa koje bi trebalo uspostaviti.	Istanbulska konvencija(Poglavlje III, član 16)	Razvijeni kurikulumi i prema novom Zakonu o zaštiti od nasilja u porodici, nasilja nad ženama i rodno zasnovanog nasilja, programi koji se nadovezuju sa počiniocima nasilja nad ženama biće adresirani kroz Administrativno uputstvo.
I.4.4.	Izrada paketa modula za programe psihosocijalnog tretmana nasilnika	2022-2023	Budžet Vlade Kosova Donatori	MFRT, MP MZ,	Izvorni paket sa pripremljenim modulima programa psiho-socijalnog tretmana	Istanbulska konvencija (Poglavlje III, član 16)	Razvijen je Razvijen paket resursa sa modulima programa psiho-socijalnog tretiranja.

I.4.5.	Obuka osoblja programa psihosocijalnog tretmana počinilaca nasilja u porodici i nasilja nad ženama i počinilaca seksualnih zločina	2022-2023	Budžet Vlade Kosova Donatori	MP MZ Nezavisne institucije NVO	Osoblje programa psihosocijalnog tretmana za počinioce nasilja, obučeno i kvalifikovano.	Istanbulska konvencija (Poglavlje III, član 16)	Obučeno je 80 žena i 60 muškaraca zdravstvenog osoblja iz svih centara koji pružaju psiho-socijalne tretmane, sa po dva dana, i sertifikovane od Lekarske komore.
I.4.6.	Stavljanje u funkciji programa psihosocijalnog tretmana za počinioce nasilja u porodici i nasilja nad ženama, kao i programa za počinioce seksualnih delikata	2022-2024	Budžet Vlade Kosova Donatori	MZ MP MFRT	Funkcionalni programi tretmana za počinioce nasilja u porodici i nasilja nad ženama, sa obučanim stručnjacima za tu svrhu	Istanbulska konvencija (Poglavlje III, član 16)	Dva uputstva za tretiranje počinilaca nasilja i tretiranja zdravstvenih radnika rade se prema njihovom programu unutar institucije gde se tretiraju počinioce nasilja po odluci suda.
I.4.7.	Tretiranje i resocijalizacija počinioce nasilja tokom izdržavanja kazne	2022-2026	Budžet Vlade Kosova Donatori	MZ MP Partneri	Počinioce nasilja u porodici i nasilja nad ženama edukuju se za nenasilno ponašanje i tretirajuse tokom izdržavanja kazne	Istanbulska konvencija (Poglavlje III, član 16)	Institut za forenzičku psihijatriju Kosova je pružao usluge prema postojećim protokolima i tretirao je sve slučajeve sa prioritetom prema Naložima i zahtevima podnetim od suda i tužioca u IFPK, gde se vrši resocijalizacija i reintegracija na osnovu unutrašnjih protokola. Usvojeni su posebni protokoli i programi za tretiranje počinilaca koji su zavisni od supstanci ili sa problemima mentalnog zdravlja. Obučeni profesionalci za tretiranje lica zavisna o supstancama ili sa problemima mentalnog zdravlja, i počinioce nasilja u porodici, u skladu i sa njihovom starosnom grupom tretirani su unutar institucije. Usvojeni su protokoli i posebni programi za tretiranje počinilaca zavisnih o supstancama ili sa problemima mentalnog zdravlja. Imamo dva Vodiča za tretiranje počinioce nasilja u porodici gde se prema ovim uputstvima tretiraju na tri nivoa zdravstvene brige. U IFPK-u tretirane su žrtve nasilja u porodici i počinioce nasilja za 2023. godinu na rodnoj osnovi: 157 slučajeva muških počinilaca nasilja u porodici i korisnika narkotičkih supstanci Odlukom suda, dok je 18 ženskog roda kao počinioce nasilja u porodici. Imamo 6 muškog pola koji su na obavezno psihijatrijsko tretiranje sa pritvorom, dok su 2 ženskog pola takođe na obavezno psihijatrijsko tretiranje sa pritvorom. Bolnička ispitivanja su 145 gde je od njih 127

							muškaraca i 18 žena. U nedostatku slobodnih mesta za hospitalizaciju bilo je 40 slučajeva koji su poslani u pritvoru. Žrtve nasilja u porodici koje su ispitane o veštačenju za oštećeno psihičko stanje žene su 7 slučajeva, muškarci 1 slučaj, nasilja u porodici kao i 4 slučajeva žena kao posledica seksualnog nasilja.
I.4.8.	Merenje frekvencije recidivnih slučajeva razmenom podataka o tome da li su počinioci recidivista bili tretirani tokom izdržavanja kazne, ili naknadno u psihosocijalnim programima koji su za njih osmišljeni	2022-2026	Budžet Vlade Kosova Donatori	MP	Učestalost recidivističkih slučajeva nasilja u porodici i nasilja nad ženama pada, kao rezultat psihosocijalnog tretmana počinitelja tokom i nakon izricanja kazne	Istanbulska konvencija (Poglavlje III, član 16)	Program za tretiranje počinitelja nasilja nad ženama je u toku. Trenutno se tretiraju 12 muškaraca počinioci nasilja nad ženama. Izveštaj o merenju učestalosti je u procesu.
I.4.9	Jačanje kapaciteta Probacione službe Kosova za praćenje rehabilitacije počinitelja nasilja	2022	Budžet Vlade Kosova Donatori	MP	Probaciona služba Kosova angažovana i sa obučenom osobljem za praćenje rehabilitacije počinitelja nasilja	Istanbulska konvencija (Poglavlje III, član 16)	U vezi sa ovom aktivnošću, realizovana je intenzivna dvonedeljna obuka trenera za sprovođenje "Programa psihosocijalnog tretmana o radu sa počiniocima nasilja u porodici", podržan od projekta Saveta Evrope. U ovu obuku učestvovalo je devet (9) probacionih službenika (4 muškarca i 5 žena) iz svake regionalne direkcije koji vrše nadzor alternativnih kazne, gde je deo ove kazne i krivično delo o nasilju u porodici. Ova aktivnost je nadovezana sa Programom za tretiranje počinioca nasilja u porodici. 2 iz Prihvatišta u Prištini, 2 iz Sigurne kuće u Đakovici, 4 zdravstvena radnika, 3 lekara i 1 medicinska sestra i 6 aktivistkinja.
I.4.10.	Stvaranje baze podataka o počiniocima koji su bili na psihosocijalnim uslugama / tretmanu tokom i nakon izdržavanja kazne, kao i o počiniocima seksualnih zločina	2022-2024	Budžet Vlade Kosova Donatori	MFRT, MP Partneri, MZ,UP	Prikupljeni podaci, raspodeljeni i redovno ažurirani	Istanbulska konvencija (Poglavlje II, član 11, Poglavlje III, član 16)	Baza podataka za tretiranje počinitelja nasilja u porodici razvijena je u okviru trenutne baze podataka za evidentiranje slučajeva nasilja u porodici uz podršku UNDP-a, a njeno lansiranje je izvršeno dana 08.12.2023. od Ministarstva pravde. Ova baza podataka je novi modul razvijen uporedo sa razvojem programa za tretiranje

	injihovo stalno ažuriranje.						počinilaca nasilja nad ženama. Trenutno je program tretiranja u procesu sprovođenja, a istovremeno se razvija i proces nadzora.
I.4.11	Priprema godišnjeg izvještaja o rehabilitaciji počinilaca nasilja	2022-2026	Budžet Vlade Kosova Donatori	MFRT, MP Partneri	Redovno objavljeni godišnji izvještaji	Istanbulska konvencija (Poglavlje II, član 11, Poglavlje III, član 16)	Program za tretiranje počinilaca nasilja nad ženama je u toku. Trenutno se tretiraju 12 muškaraca počinioci nasilja nad ženama. Prema planovima, ovaj se program planira zatvoriti kao pilot projekat u junu 2024. godine.
I.4.12.	Povećanje broja kreveta, priprema posebnog protokola i obuka stručnjaka/profesionalaca u Institutu za sudsku psihijatriju za počinioce koji su psihički bolesni i zavisni od alkohola i droga ⁶	2022-2026	Budžet Vlade Kosova	MZ, Institut za forenzičku psihijatriju	<p>Odobreni su posebni protokoli i programi za tretman počinilaca zavisnih od supstanci ili sa problemima mentalnog zdravlja.</p> <p>Stručnjaci obučeni za tretman osoba zavisnih od supstanci ili sa problemima mentalnog zdravlja, istovremeno i počinilaca nasilja, u skladu sa njihovom starosnom grupom. Smanjenje slučajeva upućivanja okrivljenih u pritvor zbog nedostatka kreveta</p>		<p>Usvojeni su posebni protokoli i programi za tretiranje počinilaca zavisnih od supstanci, ili sa problemima mentalnog zdravlja.</p> <p>Profesionalci obučeni za tretiranje lica sa zavisnošću o supstancama ili problemima mentalnog zdravlja, istovremeno i počinioci nasilja, u skladu i sa njihovom starosnom grupom, obučeni su unutar institucija.</p> <p>Smanjenje slučajeva slanja u pritvor okrivljenih zbog nedostatka dovoljno kreveta, nema dovoljno kreveta.</p> <p>Usvojeni su posebni protokoli i programi za tretiranje počinilaca zavisnih od supstanci, ili sa problemima mentalnog zdravlja. Imamo dva Vodiča za tretiranje počinioca nasilja u porodici gde se prema ovim uputstvima tretiraju na tri nivoa zdravstvene brige. Obučeni profesionalci za tretiranje lica zavisna o supstancama ili sa problemima mentalnog zdravlja, istovremeno i počinioci nasilja, u skladu i sa njihovom starosnom grupom tretirani su unutar institucija psihički bolesnih.</p> <p>Smanjenje slučajeva slanja okrivljenih u pritvor zbog nedostatka kreveta su ograničeni, nema dovoljno kreveta.</p> <p>U centrima za mentalno zdravlje u regionu tretirane su žrtve nasilja u porodici u Uroševcu, tretirano je 4 slučaja nasilja u porodici; u Mitrovici je Sudskom odlukom tretirano 10 žena i 5 žena i 10 muškaraca slučajeva nasilja u porodici;</p> <p>U Đakovici u CMZ je tretirano 30 slučajeva nasilja u porodici po odluci suda, gde su imali izrečenu</p>

⁶ Koje treba tretirati posebnim protokolima i programima u skladu sa uzrastom i činjenicom da su pored bolesti zavisnosti ili psihičkih tegoba počinioci su nasilja u porodici i nasilja nad ženama.

							meru obaveznog psihijatrijskog tretiranja na Slobodi. U okviru ovog procesa realizovano je 111 psihosocijalnih terapijskih sesija. CMZ- Prizren je tokom 2023. godine tretirano 21 slučaja nasilja u porodici po odluci suda, od njih 5 žena i 16 muškaraca.
--	--	--	--	--	--	--	--

II.	Specifični cilj:	Unapređenje i usklađivanje javnih politika sa međunarodnim standardima.					
II.	Specifični cilj:	Unapređenje i usklađivanje javnih politika sa međunarodnim standardima..					
II.1	Specifični cilj:	Unapređenje zakonskog okvira za postupanje u svim slučajevima nasilja u porodici i nasilja nad ženama.					
II.1.1	Izmena/dopuna Zakona o zaštiti od nasilja u porodici i usklađivanje sa Istanbulsom konvencijom i razvijanje ex post ocenjivanja Zakona o zaštiti od nasilja u porodici	2022	Budžet Vlade Kosova	Skupština /MP/KP KP ARR	Zakon o zaštiti od nasilja u porodici, izmenjen, usklađen sa Istanbulsom konvencijom, usvojen i ocenjen	Istanbulska konvencija (Poglavlje V)	Zakon usvojen od Skupštine Kosova.
II.1.2	Potpuna analiza građanskog i krivičnog pravnog okvira o nasilju nad ženama, porodičnom nasilju ⁷⁴ , kao i identifikovanje mera koje treba preduzeti radi usklađivanja ovog pravnog okvira sa međunarodnim instrumentima, uključujući CEDAE i Istanbulsku konvenciju	2022	Budžet Vlade Kosova Donatori	MP ARR Specijalizovane NVO	Završen izveštaj o analizi sa nalazima i preporukama, kao i sugestijama za intervencije u građanskom i krivičnom pravnom okviru	Konvencija o uklanjanju svih oblika diskriminacije žena Istanbulska konvencija itd.	Izveštaj o proceni usklađenosti zakona, politika i mera sa Istanbulsom konvencijom [GREVIO] započeo je u julu 2021. Ovaj analitički izveštaj je trajao oko godinu i po, koji se bazira na datim informacijama od domaćih institucija i civilnog društva, proces ovaj koordiniran od Ministarstva pravde. Za svaki član Istanbulske konvencije, izveštaj: analizira domaći pravni okvir, mehanizme i mere; identifikuje potrebe i nedostatke; i pruža konkretne preporuke o usklađenosti sa Istanbulsom konvencijom. U okviru ove analize i preporuka proizašlih iz izveštaja, Ministarstvo pravde je preduzelo radnje na usklađivanju zakona i politika Grevio-a. U vezi sa tim, preduzeli smo radnje o dopuni izmeni Krivičnog zakonika i Zakonika o krivičnom postupku, kao i dopuni izmeni Zakona o zaštiti od nasilja u porodici i nasilja nad ženama. Oba ova pravna dokumenta su izglasana od parlamenta i na snazi su.
II.1.3	Priprema i podnošenje nacrtakata za izmenu/dopunu pravnog okvira, uskladu sa nalazima iz gornje analize	2023	Budžet Vlade Kosova	MP	Nacrt-aktovi pripremljeni u skladu sa nalazima iz analize, konsultovani i poslani Skupštini narazmatranje i usvajanje	Konvencija o uklanjanju svih oblika diskriminacije žena Istanbulska konvencija itd.	U okviru prezentacije nacrtakata o izmeni i dopuni civilnog pravnog okvira, Ministarstvo pravde je preduzelo radnje na 3 nacrtakata: Dopuna izmena Krivičnog zakonika, Dopuna izmena Zakonika o krivičnom postupku i Dopuna izmena Zakona o zaštiti od nasilja u porodici.

II.1.4.	Dopuna-izmena zakonodavstva sa ciljem oslobađanja od plaćanja sudskih taksi za veštačenje potrebno u tretmanu slučajeva nasilja u porodici (psiholog, tumač za znakovni jezik, sudske takse i dr.)	2022-2024	Budžet Vlade Kosova	SSK	Žrtve nasilja oslobođene sudskih taksi, izraženih i u izmenama i dopunama Zakona o zaštiti od nasilja u porodici	Istanbulska konvencija	Nacrt Administrativnog uputstva za Unifikaciju sudskih taksi predložen od Sudski savet Kosova bio je u javnoj diskusiji u periodu od 20.02.2024. do dana 06.03.2024. Slučajevi nasilja u porodici su oslobođeni od sudske takse.
II.1.5.	Pregledanje i obogacjenje Standardnih operativnih procedura za integrisane usluge	2023	Budžet Vlade Kosova idonatori	MP Opštine i Donatori, ARR	Kreiranje pristupa za pružanje novih, efikasnih, pristupačnih i integrisanih usluga između međusobno povezanih u sistemu	Istanbulska konvencija (poglavlje IV)	Na osnovu novog Zakona, Ministarstvo pravde u saradnji sa Agencijom za ravnopravnost polova je u procesu usklađivanja Standardnih procedura postupanja. Očekuje se da će se ovaj proces završiti u avgustu 2024. godine.
II.1.6.	Izrada Nacionalnog protokola za tretiranje slučajeva seksualnog nasilja	2022	Budžet Vlade Kosova Donatori	MP Opštine i Donatori, ARR, Sud, Policija, Tužilaštvo	Smernice/protokol i za pravilno funkcionisanje Koordinacionih mehanizama na lokalnom nivou, pripremljeni i odobreni u skladu sa međunarodnim standardima	Istanbulska konvencija	<p>Protokol namerava da posveti pažnju svim žrtvama/preživele/preživeli seksualnog nasilja, bez obzira na nacionalnost ili povezanost za nekom zajednicom, društvenom ili nacionalnom poreklu, rasi, etničkoj pripadnosti, boji kože, rođenju, poreklom, polu, rodnom identitetu, seksualnoj orijentaciji, jeziku, državljanstvu, verskom uverenju i verovanju, političkom pripadnošću, političkom mišljenju ili drugim mišljenjima, društvenom ili ličnom statusu, starosti, porodičnom ili bračnom statusu, trudnoći, materinstvu, materijalnom stanju, zdravstvenom stanju, ograničenom sposobnošću, genetskom nasledstvu ili nekoj drugoj osnovi. U posebnom poglavlju biće spomenute i žrtve/preživele/preživeli seksualnog nasilja tokom rata, uz osvrt na zakonodavstvo i odgovarajuće mehanizme za njihovo tretiranje. Za što lakšu upotrebu od svih profesionalaca, protokol je konceptiran podeljen u tri dela:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Prvi deo sadrži opšte informacije o dokumentu: njegovu svrhu, zakonski okvir i politike na kojima se bazira tretiranje slučajeva seksualnog nasilja, koordiniran višesektorski pristup, faze upravljanja slučaja, ulogu menadžerke/menadžera slučaja, kao i potrebi za stručnom podrškom profesionalaca koje/koji direktno tretiraju slučajeve seksualnog nasilja. - Drugi deo sadrži informacije namenjene za svaku od glavnih institucija odgovornih za tretiranje slučajeva seksualnog nasilja, na osnovu koraka upravljanja slučajevima opisanim u prvom delu, kao i podeljeno u posebna poglavlja za svaku instituciju. - Treći deo sadrži opšte informacije o tretiranju slučajeva

						<p>žrtava/preživele/preživeli seksualnog nasilja tokom rata, sprovođenju ovog Protokola i u uslovima prirodnih nepogoda i drugih nesreća, kao i važne savete o ulozi institucija u vezi sa sprečavanjem.</p> <p>Važan deo Protokola su i prilozi i reference, koji stvaraju mogućnosti za više informacija i znanja, u zavisnosti od potrebe tokom tretiranja slučajeva. Državni protokol za tretiranje slučajeva seksualnog nasilja u Republici Kosovo, pripremljen je kao odgovor na potrebu za unifikaciju i poboljšanje koraka koji se preduzimaju odražavajući i međunarodne standarde u ovom pravcu. Priprema ovog Protokola takođe ispunjava obavezu o sprovođenju Istanbulske konvencije, zakonodavstva na snazi, kao i Nacionalne strategije Republike Kosova za zaštitu od nasilja u porodici i nasilja nad ženama 2022-2026., usvojeno od Vlade Kosova dana 26.01.2022.</p> <p>U tu svrhu, sa Odlukom br. 36, dana 23.03.2022., Ministarstva pravde imenovana je Radna grupa za izradu ovog Protokola, dok je usvojen od Vlade Republike Kosova dana 23. novembra 2023.</p>	
II.1.7.	Efikasna istraga i brza reakcija policije na pozive u pomoć, pravilno upravljanje opasnim situacijama i istraga svih navoda o nasilju nad ženama i nasilju u porodici, uz evidentiranje otežavajućih okolnosti	U toku	Budžet Vlade Kosova	Policija	Slučajevi nasilja u porodici i nasilja nad ženama tretiraju se odgovorno i prioritarno, ne zanemarujući nikakve otežavajuće okolnosti	<p>Istanbulska konvencija (Poglavlje V, član 46 i Poglavlje VI)</p> <ul style="list-style-type: none"> Istraženo je 2638 slučajeva nasilja u porodici <p>U svim slučajevima kada je osumnjičeni počinio radnje sa kojima je konzumirao elemente krivičnog dela "Nasilje u porodici", kao otežavajuća okolnost tokom istrage i procene rizika u ovim krivičnim delima, uzimaju se u obzir:</p> <ol style="list-style-type: none"> Krivična prošlost osumnjičenog. Posedovanje oružja kod osumnjičenog, bez obzira da li je oružje legalno ili ilegalno. Ponavljanje krivičnog dela nasilja u porodici Upotreba raznih sredstava za izazivanje nasilja i povreda žrtvi Upotreba raznih narkotičkih supstanci ili zavisnost od alkohola itd. Kada se krivično delo počinu u prisustvu dece. 	
II.1.8.	Podela fizičkog prostora za intervjuisanje žrtve i počinioca nasilja	2022-2024	Budžet Vlade Kosova	SSK, Sud, Policija, Tužilaštvo	Pravo žrtve na poverljivost i privatnost osigurava se u svim fazama vođenja predmeta, uključujući u građanskim i krivičnim postupcima	<p>Istanbulska konvencija (član 56)</p> <p>Trenutno su 28 funkcionalnih soba prijatelja iz 41 policijskih stanica. Tokom 2023. godine regulisane su 2 prijateljske sobe.</p> <p>U onim policijskim stanicama u kojima nema prijateljskih soba, izdvojene su posebne kancelarije za tretiranje žrtava nasilja u porodici.</p>	
II.1.9.	Obezbeđivanje	2022-	Budžet	SSK, Sud,	Pravo žrtve na	Istanbulska	U većini sudova postoji tehnološka i IT oprema, koja može pomoći

	komunikacione tehnologije za intervjuisanje žrtve i počinioca nasilja	2023	Vlade Kosova Donatori	Policija, Tužilaštvo	poverljivost i privatnost osigurava se u svim fazama vođenja predmeta, uključujući u građanskim i krivičnim postupcima	konvencija (član 56)	potrebama koje se mogu pojaviti, u cilju razvoja suđenja. Od usvajanja strategije nisu naišle prepreke u tretiranju slučajeva, u nedostatku tehnologije.
II.1.10.	Pozivanje branitelja žrtava kada se stranka obrati sudu	2022-2026	Budžet Vlade Kosova	Policija Sud ZMNV	Zaštitnik žrtava prisutan je čak i u slučajevima kada je zahtev za zaštitni nalog pokrenula stranka	Istanbulska konvencija (član 56)	U 2638 slučajeva branioci žrtava su obavješteni putem telefona, ali i putem dnevnog izveštaja na elektronski način. Ni u jednom slučaju kada BŽ nije predstavljen u Policijskim stanicama. Iz Policije Kosova na osnovu procena izdato je 127 zaštitnih naloga, iz Suda je izdato 589 zaštitnih naloga, koje su nadzirane od Policije Kosova.
II.1.11.	Praćenje sprovođenja zakonske odredbe za pooštavanje kazni protiv recidivnih počinioca nasilja	2022	Budžet Vlade Kosova	SSK	Pooštrene kazne za recidivne počinioca nasilja u porodici i nasilja nad ženama, u skladu sa zakonodavstvom na snazi	Istanbulska konvencija	Izdavanjem Vodiča o kaznenoj politici namerava se da kazne budu u granicama utvrđenim Krivičnim zakonikom. Isti predviđa olakšavajuće i otežavajuće mere, takođe recidivističke radnje. Isti vodič je podeljen sudijama. Zatim sudovi viših instanci vrše unifikaciju sudske prakse za ovaj deo.
II.1.12.	Uspostavljanje digitalnog nadzornog sistema za adekvatnu primenu Naloga o zaštiti u skladu sa Zakonom o elektronskom nadzoru i praćenju efikasnosti ovog sistema	2023-2024	Budžet Vlade Kosova	MUP Policija	Postavljen digitalni sistem Izvršeno praćenje na adekvatan način		Nesprovedena - Ova aktivnost planirana je da započne u 2023. godini.
II.1.13.	14 Revizija uredbe o unutrašnjem radu zagovornika žrtava (TSK)	2023	Budžet Vlade Kosova	TSK	Revidirana uredba		Izrađen je nacrt Uredbe od Komisije za normativna pitanja TSK-a uz podršku međunarodnih partnera. Očekuje se da se u nastavku finalizuje i dostavi TSK-u na usvajanje.
II. 1. 14.	Izveštavanje o primeni postupaka adhezije u slučajevima nasilja u porodici i nasilja nad ženama	2022 - 2026	Budžet Vlade Kosova Donatori	SSK	Izveštavanje je vršeno redovno i po zahtevu sa detaljnim podacima		Zakonik o krivičnom postupku obavezuje u ovakvim postupcima, posebno kada je moguće odlučiti o imovinskopravnom zahtevu, da to ne utiče na odugovlačenje postupka, kao ni na dokaze za tako nešto. Ova aktivnost je prilično specifična, jer se trebaju analizirati sudske odluke koje su donesene u slučajevima kada se radilo o krivičnom delu nasilja u porodici, a zatim izvući broj odlučених imovinskopравnih zahteva.

II.1.15.	Izrada procene „peer review“ u vezi sa krivičnim gonjenjem i donošenjem presuda u slučajevima nasilja u porodici	2022	Budžet Vlade Kosova Donatori	SSK, TSK	Izveštaji sa finalizovanim preporukama		Aktivnost nesprovedena.
II.2.	Specifični cilj:	Ojačanje kapaciteta za tretiranje slučajeva nasilja u porodici i nasilja nad ženama.					
II.2.1	Razvoj godišnjih programa obuke za jačanje profesionalnih kapaciteta sutkinja / sudija, tužiteljki / tužilaca, stručnih saradnika, advokata žrtava i drugih relevantnih aktera za pravičnu i efikasnu primenu zakona koji se fokusira na kažnjavanje počinitelaca nasilja u porodici, kao i lica koja krše naredbe o zaštiti	Decembar 2022, 2023, 2024	Budžet Vlade Kosova	Akademija pravde (AP) Sudski savet Kosova (SSK) Tužilački savet Kosova (KZK)	Karikula obuke izrađena i odobrena ⁷	Strategija funkcionalnog pregleda vladavine prava 2021 Strateški plan tužilačkog sistema 2019-2021 Program obuke Pravne akademije	Kao i svake godine za redom, i za 2023. godinu izrađen je i usvojen kurikulum obuke od Upravnog saveta dana 22. novembra 2022. Akademija je, prema zakonskim zahtevima (najkasnije do dana 1. decembra), objavila godišnji program obuke za 2023. godinu dana 25. novembra 2022. Za više, pogledajte link u nastavku: https://rksgov-my.sharepoint.com/:b/g/personal/xhevdet_pllana_rks-gov_net/EeW1dqdX7qlMILFACJWjGu4Bebb019waMCd-00pUP7WB9w?e=MmcPxJ Na utvrđivanju kurikuluma obuke za 2023. godinu bili su prisutni svi rukovodioci pravosudnog i tužilačkog sistema, sudije i tužioci koji se bave odgovarajućim slučajevima kako u krivičnom tako i u onom civilnom aspektu i naravno uzeti su u obzir i specifični zahtevi Strategije o zaštiti od nasilja u porodici i nasilja nad ženama. U izveštajnom periodu, program obuke o nasilju u porodici nadalje je razmotren i sa stručnjacima Saveta Evrope za program obuke za 2024. godinu, ažurirajući ga i obezbedivši da je u potpunosti usklađen sa zakonima, politikama i Istanbulskom konvencijom, koja ostaje da se sprovedi tokom 2024. godine.
II.2.2.	Pružanje obuke za sudije o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u porodici i rodno zasnovana krivična dela - krivični aspekt.	Kontinuirano	Budžet Vlade Kosova	Akademija pravde (AP) Sudski savet Kosova (SSK) TSK	5 specijalizovanih obuka održanih tokom godine	Uputstvo Vrhovnog suda br. 113/2020 u vezi sa pravnom kvalifikacijom i tretiranjem slučajeva nasilja u porodici prema TSK -u i Istanbulske konvencije.	2023. godinu karakterišu brojne aktivnosti u oblasti nasilja u porodici i pored 4 aktivnosti uključene u programu obuke zbog istaknutih nedostataka u svom budžetu uz podršku strateških partnera Akademije (ODAT, Savet Evrope, EKOJUST, UNDP, EULEX) je razvio i realizovao za krivični aspekt ukupno 14 aktivnosti obuke na temu: Specijalizovani program obuke Nasilje u porodici, Optužba i kažnjavanje slučajeva nasilja u porodici, Procena rizika u slučajevima nasilja u porodici, Protokol za tretiranje slučajeva seksualnog nasilja, Napredna obuka za sprečavanje nasilja u porodici-Istanbulska konvencija i za žrtve seksualnog nasilja. Značajan deo ovih obuka je bio regionalni i ponovljen sa isključivom svrhom uključivanja sudija i tužilaca iz svih regiona, uključujući i druge pravne stručnjake. Aktivnost: Specijalizovani program obuke za nasilje u porodici ima svoju specifičnost jer je kombinacija krivičnog i civilnog aspekta, stoga će

⁷Projekat SE radi zajedno sa Akademijom pravde na jačanju znanja pravnih stručnjaka da se bave slučajevima nasilja nad ženama i nasilja u porodici.

						<p>biti uključen u izveštavanje i u drugim merama prema ovoj strategiji. Za više, pogledajte izveštaje objavljene u informativnom biltenu AP-a:</p> <p>https://ad.rks-gov.net/media/Buletini%20Informativ/2023/BulShk23Sq_.pdf (st-13)</p> <p>https://ad.rks-gov.net/media/Buletini%20Informativ/2023/BulMrs23Sq_.pdf (st-10, 20, 22)</p> <p>https://ad.rks-gov.net/media/Buletini%20Informativ/2023/BulPrill23Sq_.pdf (st-18)</p> <p>https://ad.rks-gov.net/media/Buletini%20Informativ/2023/BulMaj23Sq_.pdf (st-4, 5, 10, 11,18,19, 20)</p> <p>https://ad.rks-gov.net/media/Buletini%20Informativ/2023/bultetor2023shq_.pdf (st23)</p> <p>https://ad.rks-gov.net/media/Buletini%20Informativ/2023/bul_korrik_gusht_.pdf (st-15)</p> <p>https://ad.rks-gov.net/media/Buletini%20Informativ/2023/Bulshtatshq_.pdf (st-7)</p> <p>https://ad.rks-gov.net/media/Buletini%20Informativ/2023/Bulnentorshq_.pdf (st-24)</p>
II.2.3	Pružanje obuke za sudije o građanskom aspektu, odnosno sudski postupak za odlučivanje prema zahtevima za zaštitne naloge, kao i u vezi podele zajedničke imovine nakon razvoda braka, alimentacije, finansijskog izdržavanja supružnika i dr	Kontinuirano	Budžet Vlade Kosova	Akademija pravde (AP) Sudski savet Kosova (SSK)	2 obuke održanih tokom godine	<p>Civilni aspekt nasilja u porodici je uključen u obuku: Specijalizovani program obuke za nasilje u porodici (vidi prethodnu kolonu) budući da je to bila kombinacija krivičnog i onog civilnog aspekta. Stoga ga i ovde iznosimo, ističući samo sadržaj što se tiče civilnog aspekta, kao što je povreda zaštitnog naloga i odgovarajućih zakonskih odredbi, Istanbulske konvencije i uloge Centra za socijalni rad, kao i drugih važnih aspekata u civilnom postupku. Osim toga, realizovana je jedna (1) obuka, koja se stalno procenjuje potrebna za sudije, na temu: Zaštita prava dece u slučajevima razvoda braka i u slučajevima nasilja u porodici, koja je tretirala relevantna zakonska pitanja i sudsku praksu u ovu oblast kroz tumačenje zakonskih odredbi i zakonodavstva na snazi, kao i jednu (1) obuku za sudske prakse u porodičnim pitanjima. Za više, pogledajte izveštaje objavljene u informativnom biltenu AP-a:</p>

							https://ad.rks.gov.net/media/Buletini%20Informativ/2023/BulShk23Sq_.pdf (st-13) https://ad.rks.gov.net/media/Buletini%20Informativ/2023/BulMrs23Sq_.pdf (st-14-15, 21-22).
II.2.4	Izgradnja kapaciteta sudija i tužilaca u tretiranju slučajeva kada u krivično-parnične postupke uključuju se počinioci sa mentalnim poremećajima	2022-2023	Budžet Vlade Kosova	Akademija pravde SSK TSK	<p>Broj održanih obuka;</p> <p>Najmanje 60 obučeni sudija i tužilaca,</p> <p>Ravnopravan i nediskriminatorski tretman osoba sa mentalnim smetnjama, u cilju poštovanja fizičkog integriteta i ljudskog dostojanstva</p>		<p>U izveštajnom periodu AP je u saradnji sa OPDAT-om i OEBS-om realizovala brojne obuke o novinama Zakonika o krivičnom postupku, i u 4 od njih su uključene i zakonske izmene što se tiče krivičnog postupka počilaca sa mentalnim poremećajima. Pored toga, realizovana je i obuka koja je bila isključivo za krivični postupak počilaca sa mentalnim poremećajima. Počinioci sa mentalnim poremećajima tretirani su i u Specijalizovanom programu obuke za nasilje u porodici potencirano u prethodne dve kolone, pošto pored prijavljenih sadržaja, tretirao je i društveni i preventivni tretman nasilja u porodici i počiniocima, međuinstitucionalnom saradnjom kada su počinioci psihički bolesnici ili lica zavisna od narkotičkih supstanci. Za više, pogledajte izveštaje objavljene u informativnom biltenu AP-a:</p> <p>https://ad.rks.gov.net/media/Buletini%20Informativ/2023/BIJan23Sq_.pdf (st-11)</p> <p>https://ad.rks.gov.net/media/Buletini%20Informativ/2023/BulShk23Sq_.pdf (st-13)</p> <p>https://ad.rks.gov.net/media/Buletini%20Informativ/2023/BulQersh23Sq_.pdf (st-13)</p>
II.2.5.	Izgradnja kapaciteta sudija i tužilaca u tretiranju slučajeva rodno zasnovanog nasilja, nasilja u porodici i seksualnog uznemiravanja sa pristupom usmerenim na žrtvu i objašnjavanje traume i uticaja traume na žrtvu	2022-2024	Budžet Vlade Kosova	Akademija pravde SSK TSK	Održane 2 zajedničke obuke u toku godine	Istanbulska konvencija	<p>U izveštajnom periodu za odgovarajuću meru realizovano je 10 obuka. Njih osam (8) sa temom: Multiinstitucionalni pristup rodnom nasilju, sa posebnim naglaskom na slučajeve zlostavljanja dece koja su održana u 7 regiona Kosova (Prizren dva puta), kao i 2 druge obuke na temu Naknada za žrtve-izmene zakona i druga na temu Krivična dela protiv polnog integriteta dece. Za više, pogledajte izveštaje objavljene u informativnom biltenu AP-a:</p> <p>https://ad.rks.gov.net/media/Buletini%20Informativ/2023/BulMrs23Sq_.pdf (st-11, 14, 19, 21)</p> <p>https://ad.rks.gov.net/media/Buletini%20Informativ/2023/BulPrill23Sq_.pdf (st-10, 13, 15)</p> <p>https://ad.rks.gov.net/media/Buletini%20Informativ/2023/BulPrill23Sq_.pdf</p>

							gov.net/media/Buletini%20Informativ/2023/BulMaj23Sq_.pdf (st-10).
II.2.6.	Pregled nastavnih planova i modula obuke u departmanu za obuku Kosovske policije i njihovo ažuriranje u skladu sa zahtevima nacionalnog i međunarodnog pravnog okvira (sa uključenom rodnom perspektivom) za izgradnju profesionalnih kapaciteta kadeta i policajaca	2022	Budžet Vlade Kosova Donatori	Kosovska akademija za javnu bezbednost (KAJB) Ministarstvo unutrašnjih poslova (MUP) / Kosovska policija (KP), ARR	Revidirani nastavni plan i program za jačanje profesionalnih kapaciteta kadeta i policijskih službenika Ažurirani i objedinjeni moduli obuke za jačanje kapaciteta policijskih službenika sa fokusom na nasilje u porodici i nasilje nad ženama	Istanbulska konvencija	Kosovska akademija za javnu bezbednost je tokom 2023. godine stvorila profesionalne radne grupe zajedno sa Agencijom za javnu bezbednost (PK, PIK, AUVS, CK, KSK i BSK) kao rezultat čega imamo Pregled profesionalnih obuka gde se uključuje nasilje na polnoj osnovi tretirano kod: - Korektivnog službenika - Inspektora Policijskog inspektorata Kosova i - Policijskog službenika (koji je delimično revidiran) Pored stručnih obuka, razmotrene su i kratkoročne obuke na kojima se tretira nasilje u porodici i nasilje nad ženama: 1. Osnovna obuka za istraživanje kriminala 2. Obuka za istraživanje nasilja u porodici 3. Napredna obuka za istraživanje kriminala
II.2.7.	Obuka novoimenovanih policajaca i službenika o postupanju u slučajevima nasilja u porodici i nasilja nad ženama	Kontinuirano	Budžet Vlade Kosova	Policija Kosova ARR	Zaposlene i zaposleni policije informisani i specijalizovani za tretiranje slučajeva nasilja u porodici i nasilja nad ženama	Istanbulska konvencija (član 15)	U saradnji sa APR - održano je 6 dvodnevnih obuka o nasilju u porodici i standardnim postupcima postupanja nasiljem u porodici gde je obučeno 150 policijskih službenika iz sektora za istrage i policijskih službenika iz patrolnih jedinica kao prvi reaktanti u slučajevima nasilja u porodici.
II.2.8.	Obuka policijskih službenika o definiciji rodno zasnovanog nasilja i seksualnog uznemiravanja prema zakonima Kosova, kao i o tome kako postupati u ovim slučajevima u skladu sa Krivičnim zakonikom Kosova	2022	Budžet Vlade Kosova	Kosovska akademija za javnu bezbednost Policija Kosova ARR	Broj održanih obuka Broj policajaca koji su učestvovali u obuku Ažuriranje kurseva obuke u skladu sa izmenama i dopunama Krivičnog zakonika koji se odnose na rodno zasnovano nasilje i seksualno uznemiravanje, sa fokusom na žrtvu		Kosovska akademija za javnu bezbednost je tokom 2023. godine realizovala 12 vrsta obuka sa ukupno 19 obuka gde su bile uključene teme seksualnog uznemiravanja i rodno zasnovanog nasilja, gde su, između ostalog, realizovane i obuke u posebne oblasti kao: * Seksualno uznemiravanje na radnom mestu * Obuka Pristup rodno zasnovanom nasilju i * Obuka Istraživanje nasilja u porodici Obučeno: Muškarci 962 Žene 202 Ukupno 1164
II.2.9.	Zajedničke obuke o	Kontinuirano	Budžet	AP, ARR PK, TSK,	Zaposlene i		Od 30 održanih obuka 22 obuke, bile su zajedničke za sudije,

	tretiranju i suzbijanju nasilja u porodici i nasilja nad ženama, za policijske službenike, tužiteljke / tužioce i sutkinje / sudijena dužnosti, advokati žrtava CSR, MZ, MV, forenzičku psihijatriju, u krivičnom i građanskom aspektu i uticaja traume na žrtvu	ira no	Vlade Kosova	SSK CSR, MZ,KZPZ, Forenzička psihijatrija Generalni savet za socijalne i porodične usluge (GSSPU)	zaposleni informisani i specijalizovani za postupanje u slučajevima nasilja u porodici i nasilja nad ženama, kroz koordiniran multisektorskipristup, uključujući pristup informacijama o traumama, kojima je prioritet vraćanje osećaja sigurnosti, izbora i kontrole žrtava.	Konventa e Stambollit (član 15)	tužioce i druge pravne stručnjake. Iz izveštaja objavljenih u biltenu vidi se učešće i za ostale profile, što su ukupno 22 stručna saradnika iz Suda i Tužilaštva (10 žena, 12 muškaraca), 09 pravnih službenika iz Suda i Tužilaštva (06 žena, 03 muškarca), 02 Administrativno osoblje iz Tužilaštva (02 muškarca), 22 Službenika iz Kancelarije za zaštitu i pomoć žrtvama (08 žena, 14 muškaraca), 01 Analitičar iz TSK (01 muškarac), Advokat 61 (30 žena, 31 muškaraca), 01 sekretar iz AKK (01 muškarac), 10 Službenika iz Agencije za besplatnu pravnu pomoć (07 žena, 03 muškarca), 36 Službenika iz Centra za socijalni rad (22 žene, 14 muškaraca), 80 Policijskih službenika (35 žena, 45 muškaraca), 08 Službenika iz Instituta za sudsku medicinu (ISM) (03 žene, 05 muškaraca), 03 Veštaka sudske medicine iz Ministarstva pravde (01 žena 02 muškarca), 01 Viši službenik za zaštitu dece iz Opštine Priština (01 muškarac).
II.2.10.	Obuka osoblja KPPZ-a	2022-2024	Budžet Vlade Kosova	KPZV-KGT, Akademija pravde, OPDAT, OEBS, GIZ	Osoblje KZPZ profilisan i osposobljen	Istanbulska konvencija (član 15)	Tokom 2023. godine, osoblje ZPPŽ-a je učestvovalo u 68 različitih aktivnosti u svim regionima Kosova, radionicama i obukama koja se vežu sa tretiranjem slučajeva nasilja u porodici, takođe 3 učesnika iz osoblja ZPPŽ-a su učestvovala na obuci izvan zemlje u Budimpešti- Mađarska za tretiranje slučajeva nasilja u porodici i rodno zasnovanog nasilja.
II.2.11.	Sesije obuka o politikama protiv nasilja u porodici i nasilja nad ženama u sektoru zaštite i socijalne zaštite	2022	Budžet Vlade Kosova	MFRT CSR	Profesionalci oba pola u oblasti zaštite i socijalne zaštite, osposobljeni o pitanjima nasilja nad ženama i nasilja u porodici	Istanbulska konvencija (neni 15)	<u>U toku sprovođenja</u>
II.2.12.	Priprema karikuluma i razvoj obuka za zdravstvene zaposlene i zaposlenih za identifikaciju, tretiranje i upućivanje slučajeva nasilja u porodici i nasilja nad ženama	2022	Budžet Vlade Kosova	MZ	Zdravstveni profesionalci oba pola obučeni za pitanja nasilja nad ženama i nasilja u porodici	Istanbulska konvencija (neni 15)	Obuke održane u sedam regiona RKS sa Modulom 1. Razumevanje rodno zasnovanog nasilja; Modul 2. Uloga zdravstvenog sistema u rodno zasnovanom reagovanju; Modul 3. Principi i standardi pružanja zdravstvenih usluga; Modul 4. Identifikacija rodno zasnovanog nasilja; Modul 5. Ispitivanje i zdravstvena briga; Modul 6. Dokumentovanje rodno zasnovanog nasilja; Modul 7. Procena i planiranje bezbednosti; Modul 8. Upućivanje i standardni operativni postupak (SOP); Obuka u sedam regiona; Broj zdravstvenih radnika prema polu: 88 ženskih zdravstvenih radnika, 67 muških zdravstvenih radnika, ukupno 155 zdravstvenih radnika; Rodno zasnovano nasilje u saradnji sa UNFPA-AMC: Tri modula: Orijentacioni program o zdravlju

							adolescenata (četverodnevna obuka), Profesionalna etika i prava pacijenata (jednodnevna obuka), Seksualno i reproduktivno zdravlje osoba sa posebnim potrebama (dvodnevna obuka). Broj obučanih stručnjaka je: žena 63, dok zdravstvenih radnika 46 muškaraca, ukupno 109; ukupno dve obuke u prvo šestomesečje. U drugo šestomesečje održane su obuke za identifikaciju, tretman, upućivanje i registraciju žrtava nasilja u porodici, rodno zasnovanog nasilja i nasilja nad ženama sa svim ključnim akterima u tri regiona: Mitrovica, Peć i Gnjilane. Učesnici su bili 10 zdravstvenih radnika; 5 lekara; 6 medicinskih sestara; 2 medicinske sestre; 4 policijska službenika i 2 policijske službenice; jedan branilac žrtava; 2 doktora mentalnog zdravlja i 5 medicinskih sestara; U obuci održanoj za rodno zasnovano nasilje u regionu Peći, učesnici: 5 lekara, 3 lekara; 6 medicinskih sestara, 2 medicinske sestre; 4 policijska službenika i 2 policijske službenice; jedan branilac žrtava; 2 doktora mentalnog zdravlja i jedna medicinska sestra; Na obuci za rodno zasnovano nasilje/NP/NŽ održanoj u regionu Gnjilana učestvovalo je 4 policijske službenice i 2 policijska službenika; 2 lekara i jedna medicinska sestra za mentalno zdravlje. Ukupno 94 sertifikovanih učesnika i akreditovanih modula kao i trenera obučanih od Lekarske komore Republike Kosova sa po 11 bodova i od Komore medicinskih sestara Republike Kosova 10 bodova.
II.2.13.	Razvoj kurikuluma i obuka stručnjaka sa licencom za psihološko veštačenje, za elemente psihološkog nasilja u skladu sa zakonodavstvom primenjivim na ovaj oblik nasilja	2022-2024	Budžet Vlade Kosova Donatori	MFRT	Stručnjaci obučeni za primenu važećeg zakonodavstva	Uputstvo Vrhovnog suda Kosova -U vezi sa pravnom kvalifikacijom i tretiranjima slučajevima nasilja u porodici prema Krivičnom zakonu Republike Kosova sa brojem GJ.A.SuA 113/2020 od 12.06.2020 godine	Delimično sprovedeno
II.2.14.	Zajedničke obuke između sudija, tužilaca i policijskih službenika za	2022-2024	Budžet Vlade Kosova	SSK TSK PK	Pravilno sprovođenje zakonodavstva i	Istanbulska konvencija	Izrađen je plan obuka od Akademije pravde za sudove, tako da su za deo obuka koji se odnose na nasilje u porodici, rodno zasnovani zločini obuke ove godine. Obuke koje su do sada održane i

	zaustavljanje donošenja oslobadajuće presude uprkos izjavama žrtavanasilja, primenjujući uglavnom krivično gonjenje ovog krivičnog dela		Donatori		standarda za zaštitu od nasilja u porodici		planirane tokom 2024. godine su: Zaštita prava dece u slučajevima razvoda braka i u slučajevima nasilja u porodici; naknada žrtvama; Optužba i kažnjavanje slučajeva nasilja u porodici; Obuka za sudsku praksu u porodičnim slučajevima. Do sada su se na redovnim osnovama održavale obuke o pitanjima nasilja u porodici.
II.2.15.	Održavanje redovnih predavanja, godišnje, od strane sudija i tužilaca radi podizanja svesti profesionalaca i mladih stručnjaka u vezi sa postupanjem u slučajevima nasilja u porodici i nasilja nad ženama	2022-2026	Budžet Vlade Kosova	SSK i TSK	Predavanja održavana svake godine Sa mnogo svesnijim profesionalcima	Istanbulska konvencija (Poglavlje III, članovi 12, 13, 14 i 15)	Postoji plan obuka za novoimenovane sudije, koji u okviru obuka početnog programa imaju i obuke u vezi sa nasiljem u porodici, a takođe i u programu kontinuiranih obuka za sudije sa stalnim mandatom predviđene su i obuke za nasilje u porodici.
II.2.16.	Uspostavljanje i razvoj policioniranja u zajednici i policioniranje usmerena u inteligenciju u vezi sa nasiljem u porodici, i nasilje nad ženama, kao i obuka Policijske jedinice za istraživanjeinternet kriminala o nasilju nad ženama putem interneta	2024-2026	Budžet Vlade Kosova Donatori	MUP/PK	Policioniranje u zajednici razvijen i u podršku identifikacije i sprečavanja slučajeva nasilja u porodici. Policijska jedinica za istraživanje internet kriminala, obučena da prati i spreči nasilje nad ženama i devojčicama na internet.	Istanbulska konvencija	Ova aktivnost je planirana da se sprovede u 2024. godini. Policija Kosova, u okviru Integrisane strategije policijskog rada rukovođene od obaveštajnim podacima i policijskog rada u zajednici, predvidela je niz aktivnosti koje se vežu sa nasiljem u porodici, uključujući organizovanje kampanja osveščivanja, podizanje ljudskih i profesionalnih kapaciteta itd.
III.	Strateški cilj:	Institucionalno osnaživanje zaštite i tretmana žrtava.					
III.1	Strateški cilj:	Oснаživanje međuinstitucionalne koordinacione grupe na centralnom nivou					
III.1.1	Uspostavljanje i funkcionisanje mehanizma podrške Kancelarije Nacionalnog koordinatora za zaštitu od nasilja u porodici	2022	Budžet Vlade Kosova Donatori	MP/KN	Osnovana kancelarija osoblje zaposleno u odgovarajućem broju za svrhe i odgovornosti ove kancelarije.	Istanbulska konvencija	Ova aktivnost je u toku. Tokom decembra meseca pokrenute su procedure za zapošljavanje i operacionalizaciju službe za podršku. Očekuje se da će ovaj proces biti završen krajem maja 2024. godine

II.1.2.	Obuka i osnazivanje kapaciteta osoblja Kancelarije Nacionalnog koordinatora za zaštitu od nasilja u porodici u aspektima praćenja i ocenjivanja celokupnog zakonodavstva i politika protiv nasilja u porodici i nasilja nad ženama	2022	Budžet Vlade Kosova Donatori	MP/KN			Ova aktivnost je u vezi sa internim pravilnikom Ministarstva pravde i određen je broj ljudi koji će biti angažovani u ovom sekretarijatu. Očekuje se da će Kancelarija biti operativna do kraja 2023. godine. Kada je aktivnost povezana sa aktivnošću III.1.1
III.1.3	Uspostavljanje sistema za praćenje i ocenjivanje sprovođenja Nacionalne strategije za zaštitu od nasilja u porodici i nasilja nad ženama 2022-2026	2022	Budžet Vlade Kosova Donatori	MP/KN	Uspostavljen i funkcionalan sistem praćenje - ocenjivanja Sredstva koja će koristiti centralni i lokalni nivo za praćenje implementacije aktivnosti i ciljeva strategije, pripremljena i dogovorena	Istanbulska konvencija	16. juna 2023. godine, nakon konsultacija sa nadležnim institucijama koje izveštavaju o sprovođenju Nacionalne strategije za zaštitu od nasilja u porodici i nasilja nad ženama (2022-2026), instrument izveštavanja je finalizovan. Ovaj instrument pruža jasan pregled implementacije strategije i pomaže MD u njegovom praćenju i donošenju odluka na osnovu dokaza. Po prvi put kroz ovaj format moguće je prijaviti nevladine organizacije i međunarodne organizacije kao podršku sprovođenju aktivnosti Akcionog plana.
III.1.4	Izgradnja kapaciteta za aktere odgovorne za implementaciju ciljeva i aktivnosti ove strategije, na centralnom i lokalnom nivou	2024	Budžet Vlade Kosova Donatori	ZKN-MP, MFRT, Opštine	Kapaciteti implementacionih partnera su uspostavljeni i ojačani	Istanbulska konvencija	Na čekanju prema planu implementacije
III.1.5	Periodično praćenje sprovođenja Nacionalne strategije za zaštitu od nasilja u porodici i nasilja nad ženama i njenog akcionog plana, kao i objavljivanje relevantnih rezultata	Kontinuirano (svake godine)	Budžet Vlade Kosova Donatori	MP/KN Institucije odgovorne za implementaciju na centralnom i lokalnom nivou NVO Međunarodne organizacije koje deluju u ovoj oblasti	Standardni format izveštaja o praćenju koji priprema Kancelarija nacionalnog koordinatora. Podatke o napretku implementacije strategije prikupljene svakih šest meseci od svih odgovornih aktera	Istanbulska konvencija	Preko obrasca za izveštavanje, nadležne institucije kvartalno dostavljaju podatke prema aktivnostima predviđenim Strategijom i Akcionim planom 2022-2026. U februaru 2023. godine objavljen je „GODIŠNJI IZVEŠTAJ O SPROVOĐENJU NACIONALNE STRATEGIJE ZAŠTITE OD NASILJA U PORODICI I NASILJA NAD ŽENAMA“ za 2022. godinu, koji je objavljen na zvaničnom sajtu Ministarstva pravde. Takođe, 16. juna 2023. godine, instrument za izveštavanje je finalizovan nakon konsultacija sa nadležnim institucijama koje izveštavaju o primeni NSZNPŽ (2022-2026). Ovaj instrument pruža jasan pregled implementacije Strategije i pomaže MP u njenom praćenju i donošenju odluka zasnovanih na dokazima. Po prvi put kroz ovaj format biće moguće izveštavanje nevladinih i međunarodnih organizacija koje podržavaju sprovođenje aktivnosti

					Izveštaj o praćenju sa detaljnim podacima u skladu sa strateškim i specifičnim ciljevima, koji se godišnje objavljuje na veb stranici MP		Akcionog plana. U okviru praćenja Strategije i Akcionog plana, format izveštavanja je dostavljen institucijama nadležnim za izradu šestomesečnog izveštaja (januar – jun 2023.).
III.1.6	Definisanje u Zakonu o zaštiti od nasilja u porodici odgovornost Kancelarije nacionalnog koordinatora kao državnog organa koji nadzire koordinaciju, nadzire sprovođenje Istanbulske konvencije, kao i izveštava o sprovođenju ove konvencije u GREVIO -u	2022	Budžet Vlade Kosova Donatori	MP/KN	Profilizacija i obuka osoblja kancelarije nacionalnog koordinatora za priznavanje, koordinaciju i praćenje implementacije Istanbulske konvencije ⁸ Pripremljeni izveštaji i podneti u skladu sa zahtevima GREVIO a	Istanbulska konvencija	Novim Zakonom o zaštiti od nasilja u porodici, nasilja nad ženama i rodno zasnovanog nasilja definisane su dužnosti i odgovornosti nacionalnog koordinatora. Isto tako, prema važećem zakonu, povećana je politička odgovornost u rešavanju nasilja u porodici i nasilja nad ženama. Novim zakonom ministar/ka je nacionalni koordinator/ka.
III.1.7	Izgradnja kapaciteta državnog organa i drugih institucija odgovornih za izveštavanje u GREVIO -u	2022	Budžet Vlade Kosova Donatori	MP/KN ARR	Profesionalci oba pola osposobljeni za pripremu izveštaja u GREVIO -u prema standardima ⁹	Istanbulska konvencija	Ova aktivnost je u toku
III.1.8	Pripremanje izveštaja o odgovoru od strane odgovornih institucija u slučajevima nasilja u porodici i nasilja nad ženama i procena mogućnosti inspektiranja u vezi sa pruženom pomoću od odgovornih institucija i kvalitetu međuinstitucionaln e saradnje	2022-2026	Budžet Vlade Kosova Donatori	MP/KN	Pružena pomoć odgovornih institucija i kvalitet međuinstitucionaln e saradnje, ocenjene Izveštaj o		U okviru aktivnosti izrađen je izveštaj o odgovornosti u slučajevima nasilja u porodici i nasilja nad ženama, kao i inspeksijski nadzor u pojedinim slučajevima. Zbog poverljivosti, izveštaji inspeksijskog nadzora za pojedine slučajeve nisu objavljeni, dok su službeni dopisi upućeni institucijama nadležnim za slučajeve sačinjeni i poslani na vreme.

⁸Konačni izveštaj ocenjivanja GREVIO i zvanični sastanci organizovani u ovom kontekstu pružiće smernice za poboljšanje usklađenosti sa članom 10 Istanbulske konvencije, uključujući važeći pravni okvir koji definiše mandat Kancelarije nacionalnog koordinatora za zaštitu od nasilja u porodici.

⁹*Ibid.*

					reagovanju nadležnih institucija u slučajevima nasilja u porodici i nasilja nad ženama pripremljen i objavljen		
III.1.9	Objavljivanje najboljih praksi identifikovanih tokom funkcionisanja odgovornih institucija	Svake godine	Budžet Vlade Kosova Donatori	MP/KN	Objavljen izveštaj o najboljim praksama funkcionisanja nadležnih institucija		Nakon izrade i objavljivanja godišnjeg izveštaja za 2023. godinu, biće date preporuke i dobre prakse tokom rada nadležnih institucija
III.1.10	Kreiranje odnosa saradnje sa vlastima drugih zemalja radi jačanje međunarodne saradnje u borbi protiv nasilja u porodici i nasilja nad ženama	2022-2026	Budžet Vlade Kosova Donatori	MP/KN	Uspostavljena i osnažena međunarodna saradnja u borbi protiv nasilja u porodici i nasilja nad ženama sa vlastima drugih zemalja		Ministarstvo pravde, u saradnji sa Kazneno-popravnim službom u Švedskoj, je u procesu finalizacije dokumenta koji definiše oblasti saradnje. Ovom procesu prethodiće dugoročni projekat sa ovom institucijom u oblasti popravne i probacione službe kao i rešavanje nasilja u porodici. Predviđeno je da projekat traje 5 godina.
III.2.	Specifični cilj	Uspostavljanje i osnaživanje mehanizama koordinacije na lokalnom nivou za upravljanje slučajevima nasilja.					
III.2.1	Proširenje multisektorskog koordiniranog pristupa tretiranja nasilja u porodici i nasilja nad ženama na celom Kosovu, uspostavljanjem mehanizama za koordinaciju u opštinama u kojima ih nema	2022-2024	Budžet Vlade Kosova Opštine Donatori	MP/KN, Opštine, Sve institucije odgovorne za budu članovi u MK na lokalnom nivou, NVO	Koordinacioni mehanizmi uspostavljeni širom Kosova, u skladu sa multisektorskim koordiniranim pristupom Istanbulske konvencije	Istanbulska konvencija (član 7)	U saradnji sa OEBS-om za sprovođenje prostiranja i koordinisanog multisektorskog pristupa tretmanu nasilja u porodici i nasilja nad ženama širom Kosova, uspostavljeno je 36 koordinacionih mehanizama na nivou zemlje. Tokom prvih 6 meseci, uspostavljena su 3 koordinaciona mehanizma u opštinama Novo Brdo, Štrpce i Mamuša. Izazov ostaje uspostavljanje Koordinacionih mehanizama u četiri severne opštine: Leposavić, Zubin Potok, Severna Mitrovica i Zvečan. Usvajanjem Nacrta zakona br. 08/L-185 o prevenciji i zaštiti od nasilja u porodici, dana 21/09/2023 u Skupštini Republike Kosovo, predviđeno je proširenje nadležnosti Lokalnog koordinacionog mehanizma. U okviru delokruga i stvaranja lokalnih koordinacionih mehanizama do sada su uspostavljena 34 lokalna koordinaciona mehanizma. Opštinski koordinacioni mehanizmi nisu bili uključeni u preliminarni zakon o zaštiti od nasilja u porodici. Utvrđeni su pravni osnov, nadležnosti i rad ovog mehanizma, kao i sačinjene Smernice za efikasan rad Opštinskog koordinacionog mehanizma.
III.2.2	Izrada smernica / protokola za standarde funkcionisanja i radnji za mehanizme koordinacije na lokalnom nivou, u	2022	Budžet Vlade Kosova Opštine	MP/KN, MALS ARR	Smernice / protokoli za pravilno funkcionisanje koordinacionih	Istanbulska konvencija (član 7)	17. maja 2023. godine pokrenut je vodič za operacionalizaciju lokalnih mehanizama protiv nasilja u porodici i rodno zasnovanog nasilja. Svrha Vodiča je uspostavljanje i koordinacija lokalnog koordinacionog mehanizma, osmišljavanje procedura i protokola uključujući bazu podataka na lokalnom nivou, zagovaranje

	skladu sa koordiniranim multisektorskim pristupom.		Donatori		mehanizama na lokalnom nivou, pripremljeni i odobreni u skladu sa međunarodnim standardima		izdvajanja budžeta iz opštinskih odluka, mapiranje i definisanje upućivanja za određene usluge, kao npr. kao i izgradnja kapaciteta, takođe, koordinacija politika sa organizacijama žena i civilnog društva podržavajući žene u zajednici i marginalizovane grupe. Ovaj dokument je izrađen u saradnji sa Misijom OEBS-a na Kosovu. Prema novom važećem zakonu , predviđena je izrada Administrativnog uputstva za funkcionisanje Lokalnog koordinacionog mehanizma.
III.2.3	Stavljanje na raspolaganju dovoljnih finansijskih sredstava za funkcionisanje Koordinacionih mehanizama na lokalnom nivou	2022-2026	Budžet Vlade Kosova Opštine Donatori	MFRT MP/KN, Opštine, Sve institucije odgovorne za budu članovi u MK na lokalnom nivou, NVO	Koordinatori mehanizama koordinacije imenovani sa punim radnim vremenom u svakoj opštini. Pokrivanje troškova koordinacije i aktivnosti Koordinacionih mehanizama iz godišnjeg budžeta opštine	Istanbulska konvencija	Aktivnost nije sprovedena
III.2.4	Izgradnja / jačanje kapaciteta članova mehanizama za koordinaciju na lokalnom nivou kroz periodične obuke za tretiranje slučajeva nasilja u porodici i nasilja nad ženama, kroz koordiniran multisektorski pristup	2022-2024	Budžet Vlade Kosova Opštine Donatori	MP/KN ARR Opštine Policija MFRT /CSRMZ ZMNV NVO	Periodične zajedničke obuke članova Koordinacionih mehanizamarazvijene svake godine Profesionalci oba pola iz svih oblasti osposobljeni da adekvatno i odgovorno postupaju u slučajevima nasilja u porodici i nasilja nad ženama	Istanbulska konvencija (član 7)	U okviru izgradnje kapaciteta, u saradnji sa Ženskom mrežom i skloništim, organizovane su obuke na regionalnom nivou za lokalni koordinacioni mehanizam. Ove obuke su uglavnom razvijene u oblasti poznavanja i implementacije državnog protokola za postupanje u slučajevima seksualnog nasilja..

III.2.5	Podrška opštinama u razgradnju ove strategije na lokalne strategije, uključujući izradu planova rada Mehanizma za koordinaciju.	2022	Budžet Vlade Kosova Opštine Donatori	MP/KN MALS ARR Opštine NVO	Strategija 2022-2026 razgrađena je na lokalne akcione planove koji se lako mogu pratiti		Ministarstvo pravde u saradnji sa Misijom OEBS-a na Kosovu podržalo je opštine (Orahovac, Gnjilane, Mališevo i Srbica) u raspoređivanju ZNDZNŽ na lokalne strategije. Isto tako, Ministarstvo pravde se preko Ministarstva lokalne samouprave obratilo opštinama za zakonsku obavezu izrade lokalnih strategija za rešavanje NDNŽ. U okviru ove podrške, MP će, na osnovu novog Zakona o zaštiti od nasilja u porodici, nasilja nad ženama i rodno zasnovanog nasilja, izdati administrativna uputstva u vezi sa ovim pitanjem.
III.3.	Specifični cilj:	Unapređenje međuinstitucionalne koordinacije i saradnje između centralnog i lokalnog nivoa i organizacija civilnog društva.					
III.3.1	Organizovanje redovnih okruglih stolova za konsultacije sa nevladinim organizacijama i civilnim društvom tokom pripreme i ažuriranja pravnog okvira i politika o zaštiti od nasilja u porodici i nasilja nad ženama	2022-2026	Budžet Vlade Kosova Opštine Donatori	MP/KN ARR Opštine Institucije odgovorne za izradu pravnog ili institucionalnog okvira u vezi sa nasiljem u porodici i nasiljem nad ženama	Pravni i politički okvir za nasilje u porodici i nasilje nad ženama, ažuriran u konsultacijama i saradnji sa specijalizovanim nevladinim organizacijama i civilnim društvom	Istanbulska konvencija	U saradnji sa UNWOMEN, UNFPA/OEBS/EULEX-om i civilnim društvom organizovani su stolovi sa posebnim akcentom na pravni okvir koji se bavi nasiljem nad ženama i rodno zasnovanim nasiljem. Pravni okvir i politike zaštite od nasilja u porodici i nasilja nad ženama bili su predmet rasprave i diskusije za ovim stolovima, a posebno Nacrt zakona o prevenciji i zaštiti od nasilja u porodici, nasilja nad ženama i rodno zasnovanog nasilja.
III.3.2	Podrška od centralnih i lokalnih državnih organa, kao i zajednički rad sa civilnim društvom i nevladinim organizacijama, kao vredni partneri u primeni Istanbulske konvencije (izrada zajedničkih planova implementacije)	2022-2026	Budžet Vlade Kosova Opštine Donatori	MP/KN ARR Opštine	Istanbulska konvencija priznata je shvaćena da bi se implementirala na odgovarajući način od strane nevladinih organizacija i civilnog društva	Istanbulska konvencija	U saradnji sa Mrežom žena Kosova, Ministarstvo pravde je u procesu usaglašavanja zajedničkih strateških akcija, posebno organizovanja svakodnevne kampanje protiv nasilja i svih njenih oblika. Planirano je da ova aktivnost započne sa realizacijom od marta 2023. godine. U vezi sa ovim procesom, koordinišemo i sa strateškim partnerom koji podržava implementaciju Istanbulske konvencije.

III.3.3	Oснаživanje kapaciteta nevladinih organizacija da pravilno izveštavaju o sprovođenju aktivnosti o nasilju u porodici i nasilju nad ženama, u skladu sa zahtevima i standardima Istanbulske konvencije	2022-2026	Budžet Vlade Kosova Opštine Donatori	MP/KN ARR Opštine	Relevantno osoblje nevladinih organizacija i civilno društvo, dobro informisani o adekvatnom izveštavanju prema standardima Istanbulske konvencije ¹⁰	Istanbulska konvencija	U junu 2023. godine, u okviru izgradnje kapaciteta NVO za izveštavanje, održana je cjelodnevna obuka o novom mehanizmu izveštavanja.
III.3.4	Odgovarajuće finansiranje nevladinih organizacija koje blisko rade na implementaciji Istanbulske konvencije, u smislu sprečavanja, uključujući nevladine organizacije koje rade sa dečacima i muškarcima ipružaju usluge u sprečavanje i rehabilitacije sa počiniocima nasilja.	2022-2026	Budžet Vlade Kosova Opštine Donatori	MP/KN MFRT ARR Opštine MKRS	NVO koje deluju u skladu sa Istanbulskom konvencijom, uglavnom u smislu prevencije, kao i onih usmerenih na dečake i muškarce ili rehabilitacionih usluga za počinioce nasilja, podržane finansijskim i infrastrukturnim resursima	Istanbulska konvencija	Ministarstvo pravde je tokom 2023. godine saradivalo sa veoma velikim brojem nevladinih organizacija. S tim u vezi, vredi istaći saradnju sa INTEGROM, SIT-om i 10 prihvatilišta. Ova saradnja sa ove dve organizacije vezana je za implementaciju Istanbulske konvencije, uključujući i prevenciju. Istraživanje, prikupljanje i ažuriranje međuinstitucionalnih podataka za identifikaciju slučajeva.
III.4.	Specifični cilj:	Istraživanje, prikupljanje i ažuriranje međuinstitucionalnih podataka za identifikaciju slučajeva.					
III.4.1	Priprema vodiča o vrsti podataka (administrativnim i putem istraživanja), kao i metodologiji prikupljanja i analize ovih podataka, u skladu sa definicijama i zahtevima Istanbulske konvencije	2022	Budžet Vlade Kosova Donatori	MP ARR ASK	Vodič pripremljen prema određenoj metodologiji ¹¹	Istanbulska konvencija (član 11)	Prema važećem zakonu, formirana je radna grupa koja će izraditi administrativna uputstva koja proizilaze iz zakona.
III.4.2	Oснаživanje kapaciteta odgovornih centralnih i lokalnih institucija za	2022	Budžet Vlade Kosova	MP ARR Institut za statistiku Partneri	Zvaničnice/ zvaničnici odgovorni za	Istanbulska konvencija (član 11)	Ova aktivnost se odnosi na aktivnost III.4.1

¹⁰U kontekstu GREVIO procene, Savet Evrope može podržati civilno društvo u pružanju izveštaja u senci ako je potrebno.

¹¹Vlasti se ohrabruju da uzimaju u obzir Izveštaj Saveta Evrope o „Mapiranje usluga podrške za žrtve nasilja nad ženama i nasilja u porodici: metodologija i sredstva“. Vidi: <https://rm.coe.int/seminar-pristina-report-eng/16807316df>

	prikupljanje administrativnih podataka u skladu sa gore dogovorenim metodologijom		Donatori		prikupljanje administrativnih podataka o nasilju u porodici i nasilju nad ženama, obučeni i kvalifikovani		
III.4.3	Mobilizovanje i koordiniranje sa zainteresovanim stranama (kao što su visokoškolske i istraživačke institucije, nevladine organizacije, stručnjaci za tu oblast, nezavisne institucije itd.) radi dogovora o metodologiji prikupljanja i obrade podataka putem istraživanja	2022	Budžet Vlade Kosova Donatori	MP ARR Institut za statistiku Partneri	Identifikovani partneri i saradnici, dogovoreni o metodologiji i primeni međunarodnih standarda	Istanbulska konvencija (član 11)	Ova aktivnost se odnosi na izradu administrativnog uputstva proisteklog iz važećeg zakona.
III.4.4	Sprovođenje periodičnih nacionalnih istraživanja (svakih 4 godina) o fenomenu, veličini, profilu silovatelja i percepciji građana o nasilju u porodici i nasilju nad ženama.	2023	Budžet Vlade Kosova Donatori	MP MFRT ARR Partneri	Objavljen izveštaj o studiji, sa podeljenim i detaljnim podacima	Istanbulska konvencija (član 11)	U saradnji sa Kosovskom ženskom mrežom, istraživanje o percepciji nasilja u porodici počće 2024. godine. Takvo istraživanje je već razvila Kosovska agencija za statistiku i mi smo u završnoj fazi izveštaja ovog istraživanja, koje je razvijeno samo sa jednom kategorijom ispitanika (žene i devojke) Ovo istraživanje će početi od sredine 2024. godine
III.4.5	Osnaživanje kapaciteta službenika odgovornih institucija integrisanih u bazu podataka protiv nasilja u porodici, u evidentiranju slučajeva u aplikaciju tokom procesa registracije	2022	Budžet Vlade Kosova Donatori	MP/KNKZNP Odgovorne institucije	Službenice/Službenic i za unos podataka u databazi, obučeni i kvalifikovani za odgovorno obavljanje svojih dužnosti	Istanbulska konvencija (član 11)	1. Obuka je održana u KPS-Priština 04.04.2023. Obuci su prisustvovala 23 učesnika, od toga 17 žena i 6 muškaraca. 2. Na zahtev Kosovske policije: sproveli smo 5 radionica sa svim istražiteljima nasilja u porodici na centralnom, regionalnom i lokalnom nivou u okviru KP. Termini održanih obuka bili su: Prvi dan: 18.09.2023 Drugi dan: 22.09.2023 Treći dan: 25.09.2023 Četvrti dan: 27.09.2023 Peti dan: 28.09.2023 Ukupan broj istražitelja koji su prošli obuku tokom 5 dana je 111 (65 M i 46 Ž). 3. Na zahtev Centra za socijalni rad opštine Glogovac, dana 04.10.2023. godine sproveli smo obuku za socijalne službenike ovog centra.

							<p>Broj polaznika obuke bio je 5 (od toga 3 žene i 2 muškarca).</p> <p>4. Dana 18.10.2023. godine održana je obuka za prihvatilišta koja se bave isključivo slučajevima nasilja u porodici, a ujedno su ovlašćeni da ažuriraju nacionalnu bazu podataka podacima.</p> <p>Obuci je prisustvovalo 9 učesnika, kao što su:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prihvatilište Priština (2) • Prihvatilište Peć (1) • Prihvatilište u Gnjilanu (2) • Prihvatilište u Uroševcu (2) • Prihvatilište u Đakovici (2).
III.4.6	Evidentiranje / ažuriranje podataka u realnom vremenu od strane šest institucija integrisanih u bazu podataka protiv nasilja u porodici	Kontinuirano	Budžet Vlade Kosova Donatori	MP, PK, TSK, SSK, CSR, MV i skloništa.	Kompletna baza podataka sa ažuriranim podacima u realnom vremenu	Istanbulska konvencija (član 11)	<p>Baza podataka za identifikaciju slučajeva nasilja u porodici ažurira se podacima za ukupno 497 korisnika, među kojima:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sud – 216 • Tužilaštvo – 30 • Policija – 114 • MV – 24 • CSR – 101 • Skloništa – 12 <p>Međutim, mi smo u procesu povezivanja baza podataka sa SSK, gde će Ministarstvo pravde imati priliku da generiše podatke o slučajevima nasilja u porodici iz pravosudnog sistema (SMIL).</p>
III.4.7	Generisanje statistika i priprema periodičnih statističkih biltena o broju prijavljenih i tretiranih slučajeva multidisciplinarni m putem	Kontinuirano	Budžet Vlade Kosova Donatori	MP/KNKZNP	Tromesečni i godišnji izveštaji sa ažuriranim, pripremljenim i objavljenim statističkim podacima	Istanbulska konvencija (član 11)	U toku implementacije
III.5	Specifični cilj:	Poboljšanje pristupa pravdi za žrtve / preživele nasilja					
III.5.1	Informisanje žrtava/preživelih nasilja u porodici i nasilja nad ženama, kao i šire javnosti, o njihovim pravima i uslugama gde mogu dobiti pomoć, uključujući besplatnu pravnu pomoć za osobe izložene nasilju, na jednom jeziku koji razumiju	2022-2026	Budžet Vlade Kosova Donatori	MP/ KNKZNP ABPP ARR Policija Sudstvo Opštine Članovi koordinacioni h mehanizama CSR NVO Kancelarija glavnog državnog tužioca	Informacija o pravima i zaštiti žrtava nasilja u porodici i nasilja nad ženama pripremljena je jasnim i razumljivim jezikom i dodeljene u zajednici	Istanbulska konvencija (član 19)	<p>U okviru aktivnosti, sa ciljem pružanja pravih informacija o uslugama za slučajeve nasilja u porodici, MP je izradilo dokument „Priručnik 2023. U ovom dokumentu su navedeni podaci o nasilju i njegovim oblicima kao i usluge koje nude odgovorne institucije, uključujući besplatnu pravnu pomoć, obeštećenje za žrtve zločina. Ovaj priručnik je preveden na engleski i srpski jezik, takođe na osnovu priručnika, pripremljeni su i distribuirani informativni leci o oblicima nasilja, institucijama nadležnim za pružanje usluga, broju prijava. S tim u vezi, pripremljeni su flajeri za nove oblike nasilja predviđene Krivičnim zakonikom – Seksualno uznemiravanje.</p> <p>-U cilju podizanja svesti građana u kontinuitetu su održani informativni sastanci sa različitim opštinskim akterima (preko 200 sastanaka pružalaca besplatne pravne pomoći). Sadržaj, dizajn, izdavanje i distribucija materijala – brošura (oko 4000), postera (oko</p>

							260) i flajera (oko 1600) radi se na 4 jezika, kao i na Brajevom pismu u digitalnom obliku za gluve osobe. Takođe, preduzete su i druge aktivnosti, kao što su promocija besplatnog telefonskog broja, postavljanje informacija na sajt, kontinuirano prisustvo na društvenim mrežama, objavljivanje promotivnih video zapisa (proizvodnja video snimka koji odražava rad ABPP-a tokom kalendarske godine)., kao i ministarka Albulena Haxhiu, povodom zatvaranja Nedelje besplatne pravne pomoći, obratila se žrtvama nasilja putem video snimka). Takođe, ABPP je organizovala Nedelju besplatne pravne pomoći pod motom „Odrani svoje pravo“ i kampanje za podizanje svesti o postojanju besplatne pravne pomoći i mogućnostima koje ona pruža za bolji pristup pravdi.
III.5.2	Priprema i širenje informacije na službenim i primerenim jezicima osobama sa posebnim potrebama (Brajeva azbuka, itd.), o važećem zakonodavstvu, pruženoj zaštiti i relevantnim institucijama u kojima treba da se adresiraju žrtve/preživeli nasilja u porodici i nasilja nad ženama	2022-2026	Budžet Vlade Kosova Donatori	MP / Kancelarija koordinatora, ARR Asocijacija novinara MONTI, KRR i MK na lokalnom nivou, institucije za ljudska prava, NVO, međunarodne institucije	Materijali za podizanje svesti za prepoznavanje oblika nasilja u porodici i nasilja nad ženama kao i za zaštitu koja postoji, pripremljene i distribuirane svake godine na više jezika i po Brajevoj azbuku. Informacije o podizanju svesti distribuirane putem društvenih medija	Istanbulska konvencija (Poglavlje III, članovi 12, 13 i 17)	U cilju kontinuiranog podizanja svesti građana tokom ovog perioda, održani su informativni sastanci sa različitim opštinskim akterima (preko 200 sastanaka od strane pružalaca besplatne pravne pomoći). Kreiranje sadržaja, dizajn, izdavanje i distribucija materijala – brošura (oko 4000), postera (oko 260) i flajera (oko 1600) je izvršeno na 4 zvanična jezika kao i na Brajevom pismu u digitalnom obliku za gluve osobe.
III.5.3	Organizovanje nedelje za prava žrtava, sa posebnim fokusom na žrtve različitih oblika krivičnih dela nasilja u porodici i nasilja nad ženama, kako se predviđa	Kontinuirano (svake godine)	Budžet Vlade Kosova Donatori	ZMNV, ZKPSH	Više informacija i podizanje svesti o pravima žrtava/preživelih nasilja u porodici i	Nedelja prava žrtava Istanbulska konvencija	24.10.2023 Organizacija regionalnog okruglog stola u Prištini sa temom razgovora institucija učesnica TSK, SVK, ZKPSH, MP, NVO o: • Obavezama informisanja žrtve o njihovim pravima i postojećim uslugama • Sprečavanje ponovne viktimizacije – institucionalna koordinacija u identifikaciji žrtava, istrazi slučaja, pružanju usluga i praćenju

	Istanbulskom konvencijom ¹²				nasilja nad ženama Priprema relevantnih materijala i (u zavisnosti od formata) informativnog štanda za žene/ žrtve će se pripremiti od SE (Savet Evrope) ¹³	(poglavlje IV, članovi 18,19)	slučaja 26.10.2023. Organizacija regionalnog okruglog stola u Mitrovici 27.10.2023. Organizacija jednodnevne radionice - razmena iskustava između američkih tužilaca i branilaca žrtava .
III.5.4	Informativne sesije sa različitim grupama žena, mladih žena, devojaka, muškaraca, mladih i dečaka, o rodnimulogama i postojanju mehanizama koordinacije za zaštitu od nasilja u porodici i nasilja nad ženama na lokalnom nivou, kao i zaštitu, tretmanu i pristupa pravdi kroz ove mehanizme.	2022-2026	Budžet Vlade Kosova Donatori	MALV Opštine / KRR Institucije članice Koordinacionih mehanizama NVO	Održane informativne sesije u svim opštinama u kojima postoji i gde će biti uspostavljeni mehanizmi koordinacije Sa više različitih grupa žena, mladih žena, devojaka, muškaraca, mladih i dečaka, informisanih o zaštiti, tretiranju pristupa pravdi kroz ove mehanizme.	Istanbulska konvencija (Poglavlje III, članovi 7, 12 i 13, PoglavljeIV, članovi 18, 19)	Od prošle godine broj informativnih sesija je povećan sa 28 na minimalno 51 sednicu za 2023. godinu. 1. Što se tiče podizanja svesti u oblasti prevencije nasilja u porodici i nasilja nad ženama, veliki deo opština je obeležio otvaranje Kampanja 16 dana aktivacije' Što se tiče povećanja javne svesti o nasilju u porodici u 30 opština: Dečane, Obilić, Klina, Srbica, Orahovac, Junik, Dragaš, Glogovac, Peć, Elez Han, Kačanik, Priština, Štrpce, Istok, Gračanica. Vitina, Kamenica, Prizren, Klokot, Podujevo, Đakovica, Gnjilane, Uroševac, Suva Reka, Kosovo Polje, Mališevo, Štimlje, Vučitrn, Mitrovica Jugore, Lipljan, Novo Brdo, preduzete su mere kao što su: osvetljenje zgrade opštine narandžastom bojom , podizanje svesti građana o posledicama nasilja u porodici, informativne sesije u školama, sastanci, posete i dr. 2. Takođe, nastavak realizacije projekta Svetske banke „Opštine za mlade“ iz I MALS projekta u opštinama sa ugroženim zajednicama: 2.1 Prvi krug programa obuke i pod-grantova za mlade se sprovodi u 10 opština širom Kosova. MALS je izabralo i potpisalo sporazume o implementaciji sa ovim opštinama kao korisnicima projekta M4I: Glogovac, Elez Han, Orahovac, Srbica, Vučitrn, Junik, Kačanik, Uroševac, Ranilug i Zvečan. U drugoj fazi, projekat se sprovodi u 15 opština: Glogovac, Elez Han, Orahovac, Srbica, Vučitrn, Junik, Kačanik, Uroševca, Đakovica, Podujevo, Gračanica, Štimlje; Kosovo Polje. - Obučeno je 249 volontera (25 volontera u zajednici; 174 volontera podprojekta; 50 novih monitora) tokom izveštajnog perioda. Na obuci je učestvovalo ukupno 159 žena i 90 muškaraca. Volonteri nisu bili angažovani u prvom krugu zbog kašnjenja u isplata od MALS. Volonteri su bili angažovani u drugom mesecu 2024.

¹²Istanbulska konvencija pokriva sledeća krivična dela: nasilje u porodici (fizičko, seksualno, psihičko ili ekonomsko nasilje), progon, seksualno nasilje, uključujući silovanje, seksualno uznemiravanje, prisilni brakovi, sakaćenje ženskih genitalija, aborta ili prisilne sterilizacije. Vidi: <https://rm.coe.int/168046246b>

¹³U okviru Projekta Saveta Evrope "Jačanje borbe protiv nasilja nad ženama i nasilja u porodici: faza III", rezultat 2.2

						<p>2.3. dodatne informacije Sažetak pod-korisnika Ukupan broj članova tima u okviru nagrađenih grupa 788 Ukupno dodeljenih subgrantova 141</p> <p>Broj podgrantova koje realizuju neformalne grupe mladih 71 Broj podgrantova koje implementiraju formalne CBO 82</p> <p>Broj vođa muških timova 59 Broj žena vođa tima 94</p> <p>ovo uključuje sve ugrožene grupe</p>
III.5.5.	Olakšanje pristupa pravdi za građanke/građane koji nemaju dovoljno finansijskih sredstava, posebno za žrtve rodno zasnovanog nasilja, seksualnog nasilja, nevećinskih zajednica i raseljenih lica, kao i podrška sa besplatnom pravnom pomoći za lica izložena nasilju u sudskim postupcima;	Kontinuirano	Budžet Vlade Kosova Donatori	Agencija za besplatnu pravnu pomoć, kao i specijalizovane nevladine organizacije SSK TSK	Broj građana koji su dobili besplatne usluge za pristup pravdi (uključujući i slučajeve izložene nasilju u sudskim postupcima), po nacionalnoj pripadnosti i polu korisnika	<p>Pružanje besplatnih pravnih usluga: ABPP je 2023. godine pružila besplatnu pravnu pomoć svim licima koja su ispunila kriterijume predviđene Zakonom 04/L-17 o besplatnoj pravnoj pomoći i Zakonom 08/L-035 o izmenama i dopunama osnovnog zakona. U 2023. godini besplatnu pravnu pomoć je dobio 6081 građanin, 2890 žena i 3191 muškarac. Prema nacionalnoj pripadnosti, besplatnu pravnu pomoć koristilo je 5.214 Albanaca, 175 Srba, 73 Bosanaca, 54 Turaka, 213 Aškalija, 156 Egipćana, 137 Roma, 54 Goranaca i 5 drugih.</p> <p>U odnosu na 2021. godinu imamo povećanje broja korisnika besplatne pravne pomoći za 32.19%, dok u odnosu na 2022. godinu imamo povećanje broja korisnika besplatne pravne pomoći za 3.75%.</p> <p>Pružanje besplatnih pravnih usluga žrtvama nasilja u porodici tokom 2023: U toku 2023. godine besplatnu pravnu pomoć iz oblasti Krivičnog prava - nasilje u porodici besplatnu pravnu pomoć je koristilo 76 građana - od toga 54 žene i 22 muškarca, za njih je preduzeto 76 sudskih postupaka. Prema nacionalnoj pripadnosti, besplatnu pravnu pomoć koristilo je 66 Albanaca, 3 Srbin, 1 Bošnjak, 1 Turčin, 4 Aškalije i 1 Rom.</p> <p>Dok je iz oblasti Građanskog prava- Nasilje u porodici besplatnu pravnu pomoć koristilo 130 građana - od toga 118 žena i 12 muškaraca, za njih je preduzeto 256 sudskih postupaka. Prema nacionalnoj pripadnosti, besplatnu pravnu pomoć koristilo je 118 Albanaca, 1 Srbin, 4 Bošnjaka, 5 Turaka i 2 Roma.</p> <p>Posmatrajući trend predmeta kojima se bave kancelarije ABPP, vezano za gore navedene porodične slučajeve, gde su u gotovo svim slučajevima razvod braka, poveravanja dece, alimentacije, deobe zajedničke imovine, kontakta sa decom, vraćanja stvari, i dr., korisnici besplatne pravne pomoći su izjavili da su kontinuirano bili izloženi fizičkom, psihičkom i ekonomskom nasilju, ali slučajeve</p>

						<p>nisu prijavili. Tokom 2023. godine, u oblasti Građansko – porodičnog prava, besplatna pravna pomoć je pružena za 782 korisnika besplatne pravne pomoći. Prema polu, 527 žena i 255 muškaraca je imalo koristi. Za njih je preduzeto 1214 sudskih postupaka. Prema nacionalnoj pripadnosti, besplatnu pravnu pomoć koristilo je 637 Albanaca, 45 Srba, 13 Bošnjaka, 1 Turčin, 47 Aškalija, 34 Roma, 3 Gorana i još 2 osobe.</p> <p>Zakonskim izmenama tokom 2022. godine, nekim kategorijama građana je olakšan pristup pravdi, ovo Zakonom br. 08/L-035 o izmenama i dopunama Zakona br. 04/L-017 za besplatnu pravnu pomoć, gde su definisane posebne kategorije korisnika besplatne pravne pomoći, gde bez obzira na kriterijume propisane članom 8. i 9. osnovnog zakona (odnosno, ne gledajući uopšte kriterijume), besplatna pravna pomoć se nudi:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.1. seksualno zlostavljanim osobama tokom rata na Kosovu 1998-1999; 1.2. žrtvama nasilja u porodici; 1.3. žrtvama koje su bile svedoci nasilja, koje su zavisne od žrtava nasilja u porodici; 1.4. žrtvama rodno zasnovanog nasilja; 1.5. žrtvama bilo koje vrste seksualnog nasilja, uključujući seksualno uznemiravanje; 1.6. žrtvama trgovine ljudima; 1.7. maloletnim žrtvama; 1.8. deci koja žive u ustanovama socijalne zaštite; 1.9. deci pod starateljstvom koja traže pokretanje postupka bez saglasnosti svog zakonskog staratelja ili protiv svog zakonskog staratelja; 1.10. licima čije je pravo povređeno radnjom ili nečinjenjem koje predstavlja diskriminaciju, na osnovu odluke nadležnog organa prema važećem zakonu o zaštiti od diskriminacije; 1.11. Novinarima, nezavisnim novinarima, fotoreporterima, snimateljima i urednicima koji rade u/za medije licencirane od strane Nezavisne komisije za medije (NKM) i/ili medijima koji su članovi Kosovskog saveta za pisane medije (KSPM). <p>ABPP je osmislila objektivnu komunikacionu strategiju, čija je svrha da se fokusira na jačanje potrebe za informacijama radi unapređenja pravnog znanja i osnaživanja građana, posebno pojedinaca ili grupa u nepovoljnom položaju, pružanjem pravnih informacija koje dovode do preduzimanja radnji koristeći postojeće informacione platforme i aktiviranje mreže civilnog društva, organizacija na lokalnom nivou i mladih za prenošenje informacija. ABPP je primenila Vodič za obradu predmeta za besplatnu pravnu pomoć, koji je izrađen uz podršku USAID-a pre nekoliko godina,</p>
--	--	--	--	--	--	--

						<p>gde se prioritet daje slučajevima žrtava nasilja i marginalizovanih grupa. Postoji i Priručnik za praktičare pravne pomoći na Kosovu - Građanska, porodična i imovinska pravna pitanja, kao i Priručnik za praktičare pravne pomoći na Kosovu - Administrativna pitanja koji je izrađen tokom 2023. godine.</p> <p>Agencija je saradivala sa kancelarijama za zaštitu žrtava, Kosovskom policijom, prihvatilištima, centrima za socijalni rad itd. putem kojih se žrtve mogu obavestiti o mogućnosti dobijanja besplatne pravne pomoći.</p> <p>Agencija je potpisala Sporazum o razumevanju za uspostavljanje opštinskih koordinacionih mehanizama protiv nasilja u porodici u sledećim opštinama:</p> <ul style="list-style-type: none"> · Štrpce · Ranilug · Klina · Peć · Novoberdo · Dečane · Istog <p>U svrhu saradnje Regionalne kancelarije i mobilne kancelarije za besplatnu pravnu pomoć ažuriraju listu pružalaca pravnih usluga, organizacija od javnog interesa (npr. grupe u zajednici, grupe podrške kao što su žrtve, savetodavne službe, grupe za zastupanje itd.) i pružalaca socijalnih usluga (npr. podrška žrtvama, savetodavne usluge, skloništa itd.) u svom regionu, održavanje sastanaka sa ovim grupama kako bi se utvrdilo njihovo interesovanje za redovnu komunikaciju sa Agencijom.</p> <p>U cilju informisanja i podizanja svesti, ABPP organizuje i postaje deo ovih kampanja podizanja svesti:</p> <p>- Održana je Nedelja besplatne pravne pomoći pod motom „Zaštiti svoja prava“, konferencije, informativni sastanci sa različitim opštinskim akterima, informisani su građani kroz podelu 5000 brošura na 4 jezika albanskom, srpskom, engleskom i turskom takođe i u BRAIL azbuci, 80 postera, 3 televizijska spota, publikacije na web stranicama i društvenim mrežama, 5 nastupa u medijima, predavanja u institucijama i sa interesnim grupama; sa nevećinskim zajednicama.</p> <p>Uz podršku donatora USAID Projekta JAK i donatora GIZ, radili smo na pripremi brošura i postera koji su štampani povodom Nedelje besplatne pravne pomoći. Ove godine smo pripremili i posebne flajere koji se odnose na besplatnu pravnu pomoć za repatrirana lica na Kosovu.</p> <p>ABPP se, kao i svake druge godine, pridružila svetskoj kampanji „16 dana aktivizma protiv rodno zasnovanog nasilja“, tako što je</p>
--	--	--	--	--	--	--

						<p>postala deo desetina aktivnosti koje sprovodi Ministarstvo pravde. Tokom ove kampanje podeljeno je skoro 500 brošura.</p> <p>U cilju informisanja najvećinskih zajednica tokom 2023. godine održano je:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 6 pravno informativnih sesija sa romskom zajednicom o pristupu pravdi zajedno sa Eukojustom u različitim regionima Kosova. • 1 pravno informativna sesija sa najvećinskim zajednicama u regionu Peći od strane ABPP, kao i mnogi drugi sastanci i stolovi..
III.5.6.	Da se obezbedi održivost besplatne pravne pomoći u svim opštinama, kroz obuku osoblja za pravnu pomoć onlajn, za pravnu pomoć u svojim regionalnim kancelarijama.	2022-2023	Budžet Vlade Kosova Donatori	Agencija za besplatnu pravnu pomoć kao ispecijalizovane NVO	Povećan je broj službenica/službenika a pravne pomoći u regionalnim kancelarijama Agencije	<p>Usluge pružanja besplatne pravne pomoći.</p> <p>Trenutno se besplatna pravna pomoć nudi preko 7 (sedam) regionalnih kancelarija za besplatnu pravnu pomoć koje deluju u: RKBPP Priština, Mitrovica, Peć, Prizren, Gnjilane, Đakovica i Uroševac i kroz 14 (četrnaest) mobilnih kancelarija koje rade u sledećim opštinama u : Kosovo Polje, Glogovac, Dečani, Istok, Suva Reka, Dragaš, Severna Mitrovica, Zvečan, Leposavić, Zubin Potok, Mališevo, Gračanica, Srbica i Kamenica. Ove kancelarije se finansiraju iz budžeta Republike Kosovo.</p> <p>Da bismo ispunili zakonsku obavezu, dostavili smo nacрте predloga donatorima i uspešli da obezbedimo besplatnu pravnu pomoć kroz 6 (šest) mobilnih kancelarija koje je finansijski podržao GIZ do 30. juna 2023. godine, a koje su radile u opštinama: Podujevo, Klina, Lipljan , Štimlje, Kačanik i Elez Han, omogućavajući zapošljavanje 4 (četiri) službenika koji su ponudili besplatnu pravnu pomoć. Agencija za besplatnu pravnu pomoć ima takođe Pokretnu mobilnu ambulantu koja radi na realizaciji kampanja unapređenja svesti i informisanja građana.</p> <p>ABPP nije u potpunosti poštovao član 22. Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći, gde je u cilju postizanja pune pokrivenosti na celoj teritoriji Republike Kosovo predviđeno otvaranje mobilnih kancelarija u svim opštinama Kosova.</p> <p>Budžetski zahtev ABPP-a za otvaranje mobilnih kancelarija u 6 opština takođe je dobio podršku Ministarstva pravde. Poslednjim budžetskim cirkularom iz 2024. godine obezbeđena su 4 (četiri) pravna službena mesta za mobilne kancelarije koje podržava GIZ, a takođe je odobrena 1 (jedna) pozicija pravni službenik za otvaranje mobilne kancelarije i u nekoj drugoj opštini.</p> <p>Ali besplatnu pravnu pomoć treba ponuditi u svim opštinama Republike Kosovo jer neotvaranje ovih kancelarija predstavlja nejednak pristup pravdi za sve građane ovih opština, koji su u slaboj ekonomskoj situaciji.</p>

							Što se tiče obuka, plan obuke je unapred sačinjen i na osnovu plana tokom 2023. godine realizovano je oko 40 obuka uz podršku donatora i budžeta ABPP. Na ovim obukama su učestvovali svi službenici regionalnih i mobilnih kancelarija (21), kao i službenici 6 mobilnih kancelarija koje podržava GIZ (6), tako da je ukupan broj opština sa obučanim kadrom 28.
III.5.7	Povećanje saradnje između Agencije za besplatnu pravnu pomoć i nevladinih organizacija koje pružaju besplatnu pravnu pomoć	Kontinuirano	Budžet Vlade Kosova	Agencija za besplatnu pravnu pomoć Regionalne kancelarije za besplatnu pravnu pomoć NVO koje pružaju besplatnu pravnu pomoć	Sporazumi o razumevanju postignuti između Agencije za besplatnu pravnu pomoć i nevladinih organizacija koje pružaju besplatnu pravnu pomoć		U junu 2023. godine Uredba MP - BR. 05/2023, za utvrđivanje kriterijuma za pružanje besplatne pravne pomoći od strane NVO koje su sklopile partnerstvo sa Agencijom za besplatnu pravnu pomoć. Dakle, na osnovu propisa, sve potrebne radnje su završene; otvoren je javni poziv za prijavu NVO za ulazak u partnerstvo, formirana je Komisija za ocenjivanje kriterijuma, a prema ocenama Komisije šest NVO je ispunilo kriterijume definisane uredbom. Dakle, sada smo u fazi zaključivanja Ugovora o partnerstvu sa NVO.
III.5.8.	Inforsiranje javnosti kroz aktivnosti na promovisanju Programa naknade žrtava zločina ¹⁴	Kontinuirano	Budžet Vlade Kosova	MP Komisija za naknadu štete žrtvi krivičnog dela	Pravo na odštetu za žrtve zločina je promovisano, kroz kampanje podizanja svesti, debate i drugih oblika promocije.		U okviru informisanja javnosti o obeštećenju žrtava, razvijene su promotivne aktivnosti kroz štampanje flajera i priručnika. Ovi materijali sadrže deo zakona o naknadi štete žrtvama, kao i informacije o procesu prijave za koja dela se traži odšteta i detaljne informacije. Ove aktivnosti se razvijaju na regionalnom nivou kroz kanale informisanja i direktnu komunikaciju sa građanima.
III.5.9.	Podizanje javne svesti kroz zagovaranje i povećanje svesti o pristupu pravdi fokusirajući se na imovinska prava, rodno zasnovano nasilje, preživeli/ih seksualnog nasilja tokom rata i druga prava koja proističu iz relevantnog zakonodavstva	2022 T4	Nema potrebe za dodatnim troškovima ¹⁵	ARR, Advokati žrtava ZPSH, Ombudsman Donatori, civilno društvo	Ostvarene kampanje	Kosovski program za rodnu ravnopravnost 2020 - 2024, aktivnost III.1.6	<ul style="list-style-type: none"> • ARP je izradila 4 video-snimka za unapređenje svesti koji su prikazani na javnoj televiziji Kosova RTK: Ukupna vrednost je 7250.00 evra: <ol style="list-style-type: none"> 1. Administrativno uputstvo za registraciju imovine na ime dva supružnika 2023 https://www.youtube.com/watch?v=NYuCL7TtB1Y 2. Prevencija seksualnog uznemiravanja kod dece https://www.youtube.com/watch?v=EqCHdzoEQmY 3. Prevencija nasilja nad tinejdžerskim parovima https://youtu.be/8RQ7lclh7OM https://ARP.rks-gov.net/publikimet/120/video/120 4. Kosovo odaje počast preminulim ženama žrtvama nasilja u

¹⁴Kosovski Zakon 05 / L-036 o naknadi štete žrtvama zločina (vidi: <https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=10936>) reguliše pravo na odštetu za žrtve nasilnih zločina i njihove zavisnike. Zakon je usvojen 2015. godine i nabroja nasilne zločine koje nadoknađuje Fond za naknadu žrtava. Krivična dela koja treba da se nadoknade su: trgovina ljudima, silovanje, seksualno zlostavljanje dece, ubistvo i krivična dela nasilja u porodici definisana u Zakonu o zaštiti od nasilja u porodici.

¹⁵Ova aktivnost je planirana u Programu zaštite i promovisanju ljudskih prava (2021-2025) i upravo je to aktivnost IV.4.4 ovog dokumenta. Sve dok se troškovi ove aktivnosti obračunavaju u referentnom dokumentu, nema potrebe za izračunavanjem dodatnih troškova u ovoj strategiji. Proračune dodatnih troškova treba izvršiti samo ako trošak za 2024. godinu nedostaje u referentnom dokumentu

						<p>porodici</p> <p>https://youtu.be/kl30-Pv8T1o https://ARP.rks-gov.net/publikimet/120/video/120</p> <ul style="list-style-type: none"> • ARP je predložila Vladi na davanje saglasnosti nastavak afirmativne mere „Administrativno uputstvo za upis zajedničke imovine na ime oba supružnika bez naknade“. AU je produženo za još godinu dana od aprila 2023. do aprila 2024. • Agencija za rodnu ravnopravnost podržala je Skupštinsku komisiju za ljudska prava, ravnopravnost polova, za nestala lica, žrtve seksualnog nasilja u ratu i peticije u pogledu procesa izmene i dopune Zakona o prevenciji i zaštiti od nasilja u porodici, nasilja nad ženama i rodno zasnovanog nasilja. U ukupnoj vrednosti 3.422,00 evra. • ARP je sprovela 6 obuka za standardne postupke za zaštitu od nasilja u porodici tokom meseca januara-decembra 2023. godine, 119 policajaca je sertifikovano u sledećim opštinama: Peč, Priština, Đakovica, Mitrovica i Gnjilane. U ukupnoj vrednosti od 6.853,60 evra. • ARP je, na poziv službenika za rodnu ravnopravnost, održala 4 radionice na lokalnom nivou na koje su pozvani i mehanizmi koordinacije protiv nasilja u porodici, na kojima su predstavljene Standardne akcione procedure za zaštitu od nasilja u porodici i Zakon o ravnopravnosti polova. Radionica je održana u sledećim opštinama: Kosovo Polje, Dečani, Vučitrn, Lipljane i učestvovalo je 72 lica, od kojih 46 žena i 26 muškaraca. U ukupnoj vrednosti od 1.326,00 evra. • ARP u saradnji sa Kosovskim institutom za javnu upravu i uz pomoć tehničke podršku UN Women, sprovela je 16 obuka za prevenciju i tretiranje slučajeva seksualnog uznemiravanja na radnom mestu. Sertifikovano je 36 službenika za rodnu ravnopravnost (SRR) u Ministarstvu i Opštinama. U Ministarstvu pravde i Ministarstvu životne sredine, prostornog planiranja, certificirano je 112 službenika na nivou rukovodstva i upravljanja. Obuke su održane u 11 opština: Glogovac, Vitina, Lipljan, Klina, Dečane, Obilić, Dragaš, Kamenica, Srbica, Istok, Prizren 227 službenika na nivou rukovodstva je sertifikovano Budžet ARP u iznosu od 9.054,50 evra • ARP je povodom 16. Dana aktivizma – Međunarodne kampanje za eliminaciju nasilja nad ženama posetio Kazneno-popravni centar u Lipljanu, gde su se sastali sa ženama zatvorenim u ovom centru i razgovarali o zakonodavstvu Kosova u pogledu unapređenja i poboljšanja položaja žena u društvu. • Osvetljenje zgrade Vlade u okviru kampanje 16 dana aktivacije, Međunarodne kampanje za eliminaciju nasilja nad ženama i rodno
--	--	--	--	--	--	--

						<p>zasnovanog nasilja, u vrednosti</p> <ul style="list-style-type: none"> • Osvetljenje zgrade Vlade u okviru kampanje 16 dana aktivacije, Međunarodne kampanje za eliminaciju nasilja nad ženama i rodno zasnovanog nasilja, u vrednosti od 1.587,70 evra. • Povodom održavanja Konferencije koju su organizovali Ministarstvo pravde i predsednica u okviru kampanje 16 dana aktivacije, Međunarodne kampanje za eliminaciju nasilja nad ženama i rodno zasnovanog nasilja, ARP je podržala osvetljenje Ministarstva Pravde. (bivša zgrada Rilindje) u vrednosti od 1.587,70 evra. • Štampanje promotivnih materijala (kišobrani, torbe, bele trake, sveske) u okviru obeležavanja 16 dana aktivizma. Ukupna vrednost je 5477,15 evra.euro. <ul style="list-style-type: none"> • Povodom održavanja Konferencije koju su organizovali Ministarstvo pravde i predsednica u okviru kampanje 16 dana aktivacije, Međunarodne kampanje za eliminaciju nasilja nad ženama i rodno zasnovanog nasilja, ABGJ je podržao osvetljenje Ministarstva. zgrade pravde (bivša Renesansna zgrada) u vrednosti od 1.587,70 evra. • Štampanje promotivnih materijala (kišobrani, torbe, bele trake, sveske) u okviru obeležavanja 16 dana aktivizma. Ukupna vrednost je 5477,15 evra.euro. <p>5. ARP je kroz subvencijepodržala „Kosovski centar za rodne studije“ za realizaciju istraživanja „ Rodni stereotipi i barijere koje izazivaju učešće žena u sportu “ u iznosu od 10.000,00 evra https://ARP.rks-gov.net/assets/cms/uploads/files/Hulumtimi%20Grat%C3%AB%20dhe%20Vajzat%20n%C3%AB%20Fush%C3%ABn%20e%20Sportit.pdf</p> <p>Kampanje podizanje svesti: sprovedene su 2 kampanje podizanja svesti i 2 stola za diskusiju. Sprovedene su dve kampanje podizanja svesti: a) Mesec unapređenja svesti o raku dojke – KRP je u okviru meseca oktobra meseca, mesec borbe protiv raka dojke osvetlila zgradu Vlade Republike Kosovo ljubičastom bojom i ružičastom trakom kao znak solidarnost sa svim ženama koje su obobile od raka dojke. Budžet u iznosu od 1.587,70 evra. b) Kampanja 16 dana aktivacije, Međunarodni dan borbe protiv nasilja nad ženama, zgrada Vlade je osvetljena narandžastom bojom, na kraju kampanje je održan sto za diskusiju. Izrađeni su promotivni materijali (knjige sa kontakt brojevima institucija koje pružaju usluge žrtvama nasilja nad ženama i drugi materijali). Ukupan budžet 3.541,7 evra.</p>
--	--	--	--	--	--	--

						<p>Okrugli stolovi za diskusiju: KRP Obeležavanje 8. marta Međunarodnog dana žena sa temom „Ukinimo predrasude, stremimo sveobuhvatnosti“ sa ciljem povećanja učešća žena u procesima donošenja odluka na nivou izvršne zakonodavne vlasti, diplomatskih misija i državne službe. Budžet u iznosu od 2.000,00 €</p> <p>ARP u saradnji sa KCRS održala je tradicionalni konsultativni sastanak na visokom nivou, na temu „Učešće žena na tržištu rada“. Objavljene su preporuke za relevantne oblasti povećanja učešća žena u odlučivanju u javnoj upravi i tržištu rada. Budžet je vredan 1.405,50 evra. ABGJ je napravio tri video-snimka za podizanje svesti kako bi podigla svest i informisala javnost o: a) Sprečavanju diskriminacije: https://www.youtube.com/watch?v=X81HgDOXFDc budžet1.240.00 €</p> <p>b) Video spot za prijavljivanje seksualnih napada - Biološki dokazi https://www.youtube.com/watch?v=MpFOMw8f8LY buxheti 1,240.00 €</p> <p>c) video spot o prevenciji i lečenju seksualnog uznemiravanja u sportu https://www.youtube.com/watch?v=bDswiLSu1Xc buxheti 1,240.00 €</p> <p>ARP je u saradnji sa službenicima za rodnu ravnopravnost na centralnom nivou - ministarstvom životne sredine i prostornog planiranja i infrastrukture (28 učesnika) i Ministarstvom zdravlja (15 učesnika) sprovela dve radionice sa službenicima ovih ministarstava u okviru 16 dana aktivizma - Međunarodna kampanja za eliminaciju nasilja nad ženama. ARP - predstavila je pravni okvir za zaštitu od nasilja u porodici i nasilja nad ženama, kao i Standardne postupke za zaštitu od nasilja u porodici.</p>
IV.	Strateški cilj:	Pružanje opštih usluga i specijalizovanih usluga podrške žrtvama				
IV.1.	Specifični cilj:	Podrška i osnaživanje specijalizovanih službi za žrtve/preživele iz svih grupa ¹⁶ , kao i za decu žrtve i svedoke nasilja				

¹⁶“Od svih grupa ”znači iz urbanih i ruralnih sredina, iz etničkih manjina, sa invaliditetom, LGBTI+, starih, samohrane majke, ćerke, migrantkinje i tražioce azila itd

IV.1.1	Avociranje na centralnom i lokalnom nivou radi povećanja postojećih sredstava.	2022-2024	Budžet Vlade Kosova i donatori	MP, MFRT, MZ. Opština	Povećanje budžeta i održiva sredstva		Finansijska podrška prihvatilištima koja pružaju usluge stambenog zbrinjavanja žrtava nasilja u porodici: Kako bi se obezbedila finansijska stabilnost skloništa koja pružaju usluge stanovanja (smeštaja) za žrtve nasilja u porodici, Ministarstvo pravde je povećalo budžet za prihvatilišta sa 1 milion na 1.5. Iz ovog budžeta, 10 skloništa na nivou Kosova, po prvi put, dobijaju punu podršku za usluge stanovanja i psiho-socijalni tretman žrtava tokom njihovog boravka u skloništima.
IV.1.2	Pružanje specijalizovane obuke, u skladu sa profilisanjem potrebnom za specijalizovane usluge podrške, u javnim institucijama i specijalizovanim nevladinim organizacijama, srazmerno broju stanovnika u svakoj opštini, kao i pružanje mobilnih usluga za postupanje u slučajevima nasilja u porodici	2022-2024	Budžet Vlade Kosova i donatori	MP, MFRT, MZ. Opština	Ispunjavanje minimalnih profesionalnih i strukturnih standarda Specijalizovano psihosocijalno savetovalište prilagođeno potrebama posebnih grupa	Istanbulska konvencija, Zakon o javnim službenicima, LSHSF, Zakon o profesijama	Delimično sprovedeno
IV.1.3	Funkcionisanje Nacionalne linije za pomoć za sve oblike nasilja nad ženama i nasilja u porodici, dostupna 24 sata, 7 dana u nedelji, na svim službenim jezicima na Kosovu, u skladu sa zahtevima Istanbulske	2022-2026	Budžet Vlade Kosova i donatori	MZ MFRT MP/KNDHF ARR MONTI MAPL Opština Specijalizovane NVO	Funkcionalna i efikasna linija za pomoć, sa uslugom širom zemlje, dostupna 24/7, posvećena svim oblicima nasilja nad ženama i nasilja u porodici, koja	Istanbulska konvencija	Telefonska linija za pomoć pri Ministarstvu zdravlja je za sve građane Republike Kosovo, funkcionalna na svim službenim jezicima na Kosovu i veoma efikasna sa uslugama širom zemlje od 08:00 do 16:00 (8 sati dnevno, u 5 dana nedelje, posvećena svim građanima Kosova, vredi napomenuti da ova telefonska linija nije posvećena samo slučajevima nasilja u porodici, nasilja nad ženama.

	konvencije				služi na svim službenim jezicima na Kosovu i ispunjava standarde Istanbulske konvencije, funkcionalna		
IV.1.4	Podizanje profesionalnih veština sadašnjeg i novog osoblja službi za reintegraciju i osnaživanje, kroz radionice i obuke, za bavljenje slučajevima nasilja u porodici i nasilja nad ženama.	2022-2024	Vlada, Opština i donatori	KNK –MP, IKAP, KPSHSF, MZ Specijalizovane NVO Savet Evrope	Validovan modul, izgradnja profesionalnih kapaciteta ¹⁷ Spisak osoblja koje je pohađalo specijalizovanu obuku	Istanbulska konvencija (član 15)	Socijalne službe od januara 2023. godine su prešle na Ministarstvo pravde, trenutno je u izradi pravna analiza i analiza potreba centara za socijalni rad, čija se objava očekuje u aprilu 2023. godine
IV.1.5.	Podrška skloništim uz kontinuirano finansiranje	2023-2026	Budžet Vlade Kosova	MAPL, Opštine, Ministarstvo pravde, Agencija za upravljanje zaplenjenom ili oduzetom imovinom, Državno tužilaštvo	Skloništa zasnovana na infrastrukturnim i finansijskim pojmovima	Istanbulska konvencija	MP je obezbedilo dodatna sredstva za još 0.5 miliona evra za podršku skloništim u 10 opština. Sada je ovaj fond 1.5 miliona evra.
IV.1.6.	Pružanje usluga podrške i smeštaja za posebne grupe (dečaci i muškarci žrtve porodičnog nasilja, LGBTI +	Kontinuirano	Budžet Vlade Kosova Donatori	MAPL, MFRT MF Opštine NVO	Specijalizovana usluga sklonjenja prilagođena potrebama određenih	Istanbulska konvencija	U opštinama postoji devet (9) funkcionalnih skloništa za žrtve porodičnog nasilja, u: Đakovici, Uroševcu, Prištini, Peći, Gnjilanu, Prizrenu, Južnoj Mitrovici, Novom Brdu i Zubinom Potoku. Mehanizmi podržavaju skloništa da bolje postupaju sa slučajevima nasilja u porodici i nasilja nad ženama, obezbeđujući brz pristup dostupnim uslugama za žrtve, služe kao platforma za zagovaranje u cilju dobijanja finansijskih sredstava od odgovarajućih opština i

¹⁷U skladu sa smernicama kvaliteta za skloništa za žrtve nasilja nad ženama i nasilja u porodici koje je izradio KIE, biće sprovedena obuka za centre za socijalni rad i prihvatilišta (rezultat projekta 3.1)

	osobe, itd.)				grupa		<p>podržavaju uključivanje žrtava rodno zasnovanog nasilja u programima socijalnog stanovanja.</p> <p>MALS/ U opštinama: Novo Brdo, Priština, Gnjilane, Đakovica, Prizren i Peć, objekte u kojima se nalaze skloništa poklonile su odgovarajuće opštine, dok ostala skloništa u Uroševcu i Južnoj Mitrovici plaćaju mesečnu kiriju. Dok u Zubinom Potoku postoji prihvatilište pod nazivom „Sigurna regionalna kuća“, a funkcioniše u 4 opštine na severu Republike Kosovo, a u 6 opština koje su obezbedile objekat: Đakovica, Gnjilane, Priština, Prizren, Ranilug i Peć.</p> <p>Međupštinska saradnja u ovoj oblasti, 21 opština pruža finansijsku podršku skloništima: Priština, Dečani, Glogovac, Uroševac, Kosovo Polje, Đakovica, Gnjilane, Istok, Kamenica, Lipljan, Mališevo, Južna Mitrovica, Obilić, Peć, Podujevo, Prizren, Junik, Orahovac, Suva Reka i Vitina. Prema rezimeu opština, finansijska podrška je u iznosu od 107.500€. Dok je opština Vučitrn saopštila da skloništa nisu pokazala spremnost za sporazume o saradnji.</p>
IV.1.7.	Finansijska podrška usluga za žrtve seksualnih napada koje se pružaju u javnim institucijama ili specijalizovanim nevladinim organizacijama	2022-2026	Budžet Vlade Kosova Donatori	MFRT MF Opštine	Specijalizovana usluga za žrtve seksualnog napada prilagođena potrebama posebnih grupa	Istanbulska konvencija	Nastavlja se pružanje usluga stanovanja, rehabilitacije i reintegracije za žrtve nasilja u porodici, žene i decu žrtve različitih oblika kriminala u skloništima na Kosovu.
IV.1.8.	Finansijska podrška usluga za žrtve seksualnih napada koje se pružaju u javnim institucijama ili specijalizovanim nevladinim organizacijama	2022-2026	Budžet Vlade Kosova Donatori	MFRT MF Opštine	Specijalizovana usluga za decu žrtve i decu svedoke nasilja, prilagođena potrebama ciljane starosne grupe	Istanbulska konvencija	Nastavlja se pružanje usluga stambenog zbrinjavanja, rehabilitacije i reintegracije za decu, žrtve nasilja u porodici, kao i za decu žrtve različitih oblika kriminala u specijalizovanom prihvatilištu samo za decu, koje postoji u okviru NVO “Nada i Domovi za decu”.
IV.1.9	Imenovanje u sudovima koordinatora i sudija i profilisanih sudija, za postupanje uslučajevima nasilja	2022	Budžet Vlade Kosova	SSK	Profilizirane stručnjake pravosuđa za tretiranje slučajeva nasilja u	Istanbulska konvencija (član 15)	Uz usvajanje strategije, od predsednika sudova je zatraženo da imenuju koordinate. Do sada su svi sudovi imenovali koordinatora. U jednom delu sudova sada su sudije već profilisane, dok u drugom delu tako nešto ostaje da se uradi.

	u porodici u građanskom i krivičnom aspektu				porodici i nasilja nad ženama		
IV.1.10	Osnivanje jedinice za tretiranje slučajeva nasilja u porodici u tužilaštvima u kojima je prijavljen veliki broj slučajeva nasilja u porodici	2022	Budžet Vlade Kosova	TSK	Profilisanje profesionalaca tužilaštva za tretiranje slučajeva nasilja u porodici i nasilja nad ženama	Istanbulska konvencija (član 15)	U svim osnovnim tužilaštvima imenovani su koordinatori i zamenici koordinatora za nasilje u porodici.
IV.1.11	Osnivanje posebne uprave u policiji na centralnom nivou i jedinica sa regionalnog i lokalnog nivoa za tretiranje slučajeva nasilja u porodici i nasilja nad ženama, angažovanje 20 policijskih službenika	2022	Budžet Vlade Kosova	MUP	Profilisani policijski profesionalci u tretiranju slučajeva nasilja u porodici i nasilja nad ženama	Istanbulska konvencija (član 15)	Prema novoj organizacionoj strukturi KP, formirana je Uprava za prevenciju i istraživanje nasilja u porodici, imenovan je direktor Uprave i u toku je kadrovsko popunjavanje po strukturi.
IV.1.12	Kupovina vozila za Upravu specijalne policije na centralnom nivou i jedinice sa regionalnog nivoa.	2022	Budžet Vlade Kosova	MUP	Kupnja 7 vozila za specijalnu upravu policije na centralnom nivou i jedinice sa regionalnog nivoa	Istanbulska konvencija (član 15)	Kupovina novih automobila razmatra se u Generalnoj direkciji kosovske policije. Trenutno su sve policijske stanice i regionalne istrage opremljene vozilima.
IV.1.13	Funkcionalizacija posebne uprave u policiji na centralnom nivou i jedinica sa regionalnog i	2022	Budžet Vlade Kosova	MUP	Funkcionalizacija posebne direkcije u policiji na centralnom nivou i	Istanbulska konvencija (član 15)	Odmah po usvajanju organizacione strukture, koja je u toku, Uprava za prevenciju i istraživanje nasilja u porodici biće operativna. Trenutno ovu odgovornost ima Odeljenje za prevenciju i istraživanje nasilja u porodici.

	lokalnog nivoa za tretiranje slučajeva nasilja u porodici i nasilja nad ženama				jedinicama saregionalnog i lokalnog nivoa.		
IV.1.14	Povećanje procenta broja policijskih službenica (žena)	2022-2026	Budžet Vlade Kosova	MUP/PK	Više žena policajaca u dopunu nacionalnih i međunarodnih zakonskih odredbi za poštovanje principa prava žrtve da bude tretirana od strane službenika istog pol	Istanbulska konvencija (član 15)	Sa 7.811 policijskih službenica u 2022. godini, u 2023. godini postoji povećanje na 7.949. Broj službenica se konstantno menja usled kretanja osoblja unutar policijske organizacije, iako u svim jedinicama koje se bave slučajevima nasilja u porodici, imamo žene koje su tu raspoređene. Osoblje Kosovske policije koje se bavi slučajevima nasilja u porodici su; Regionalna policijska uprava: Prishtinë Priština 15 Ž/15 M, Južna Mitrovica 8 Ž/ 6 M, Severna Mitrovica 1 Ž/1 M, Peć 5Ž/5M, Prizren3 Ž/9 M, Uroševac 6 Ž/ 7 M, Gnjilane 8 Ž/ 9 M i Đakovica 5 Ž/ 4M. Ukupno: 51 žena i 56 muškaraca.
IV.1.15	Uspostavljanje i funkcionisanje prijateljskih prostorija za intervjuisanje i tretman žrtava na lokalnom nivou za policiju	2022-2026	Budžet Vlade Kosova Donatori	MUP Policija	Prijateljske sobe za intervjuisanje žrtava ustanovljene i funkcionalne u zgradama kosovske policije	Istanbulska konvencija	U okviru Kosovske policije postoji 26 prijatno funkcionalnih prostorija za razgovor sa žrtvama nasilja u porodici, iste se koriste za žrtve trgovine ljudima i za delikvenciju sa maloletnicima. U toku je izgradnja dodatnih kapaciteta dodeljivanjem drugih prostora.
IV.1.16	Obezbeđivanje neophodnih sredstava za neposredan i adekvatan transport žrtava, kao i cash upravljiv budžet za obroke za žrtve, tokom njihovog boravka u policijskoj	2022-2024	Budžet Vlade Kosova opštine	MUP Policija MZ Opštine	Prevoz žrtava po potrebi u policiju ili CSR izvršen odmah i odgovarajućim sredstvima Prevozna	Istanbulska konvencija	Za sve žrtve nasilja u porodici i druge žrtve, Policija Kosova, u slučajevima prijave, izlazi na lice mesta i po potrebi ih transportuje u policijsku stanicu i u zdravstvene ustanove. Pitanje obezbeđivanja hrane se razmatra zbog planiranja budžeta i veruje se da će to biti rešeno za period od 6 meseci. Na osnovu Zakona 08/L-185, član 21 stav 2 – CSR mora da stvori hitni fond za potrebe žrtava tokom perioda kada su u policiji. Policija obezbeđuje: - prevoz žrtve i njenih zavisnih lica u zdravstvenu ustanovu na lečenje ili lekarski pregled u toku postupka; - prevoz žrtve i, po potrebi, izdržavanih lica u sklonište ili drugi odgovarajući i bezbedan smeštaj, na zahtev žrtve i zajedno sa

	stanici		Donatori	MFRT ASKK	sredstva za policiju Prevozna sredstva za centre za socijalni rad Upravljiv budžet cash za obrok za žrtve		socijalnim radnikom. Prevoz je obezbeđen službenim vozilima KP
IV.1.17	Osnaživanje ZMNV sa adekvatnim ljudskim, finansijskim i infrastrukturnim kapacitetima	2022-2023	Budžet Vlade Kosova	ZKPSH	Povećanje broja zaposlenih u ZMNV sa 25 na 40 zaposlenih i rekrutovanih radnika		U KZPŽ-u su trenutno zaposlena 34 službenika. Od njih 3 su počela sa radom 2023. godine.
IV.1.18	Snabdevanje kancelarije ZMNV	2022-2023	Budžet Vlade Kosova	ZKPSH	Snabdevanje laptopima/kompjuterima i kancelarijskim inventarom za novo osoblje.		Svi službenici KZPŽ-a su snabdeveni računarima koji imaju napredne performanse i imaju pristup elektronskom sistemu za vođenje predmeta. Takođe, američka ambasada je snabdela regionalne rukovodioce KZPŽ sa nekoliko laptopova. Tokom 2023. godine nismo dobili nijedan zahtev za nabavku IT opreme. Što se tiče inventara, osoblje je opremljeno potrebnim inventarom i kad god im zatreba, KJN im omogućava prema njihovim zahtevima i budžetskim mogućnostima.
IV.1.19	Kupovina vozila za ZMNV	2022-2023	Budžet Vlade Kosova	ZKPSH	Dodavanje mobilnih sredstava (vozila) za 7 automobila.		KPK je uvek nudio podršku KZPŽ u ovom pravcu i trenutno je 9 vozila u upotrebi KZPŽ.

IV.2	Specifični cilj	Sprovođenje politika koje omogućavajući dugoročnu reintegraciju i održivo osnaživanje žrtava / preživelih nasilja					
IV.2.1	Profilisanje profesionalaca koji pružaju usluge reintegracije i za održivo osnaživanje žrtava	2022-2024	Budžet Vlade Kosovai donatori	MAPL, Opštine	Spisak profilisanog osoblja	Zakon o javnim službenicima, Zakon o profesijama, Zakon o SHSF -u,	34 opštine su imenovale službenike koji su/će biti profilisani.
IV.2.2	Stvaranje baze podataka o broju žrtava/preživelih nasilja reintegriranih i osnaživanih krozrelevantne programe, na centralnom i lokalnom nivou	2022	Budžet Vlade Kosovai donatori	MP/Kancelarija koordinatora, MFRT	Baza podataka kreirana / ažurirana	Istanbulska konvencija	Mera zapošljavanja žena žrtava nasilja pokrenuta je u decembru 2023. godine. U vezi sa sprovođenjem ove mere uključen je niz institucionalnih mehanizama. Ova mera pokrenuta je na period od šest meseci sa mogućnošću produženja i trenutno je u procesu implementacije
IV.2.3	Identifikacija veština i upućivanje na stručno usmeravanje i dizajniranje novih programa u skladu sa identifikovanim potrebama razvoja veština i prilagođavanje postojećih programa stručne obuke.	2024 - 2026	Vlada Kosovai donatori	MFRT, MZ i MP, MONTI, specijalizovane NVO	Lista identifikovanih veština Konsolidovani programi stručnog osposobljavanja.	Istanbulska konvencija	Planirano je da ova aktivnost počne 2024. godine.
IV.2.4.	Pružanje mogućnosti zapošljavanja za osobe koje su preživele nasilje u porodici i nasilje nad ženama, kroz	2022-2026	Vlada Kosovai donatori	MFRT, Zavodi za zapošljavanje opštinama Ostale lokalne institucije, članice Koordinacionih mehanizama	Upućeni slučajevi tretirani sa prioriteto i zaposlene.	Istanbulska konvencija	Delimično implementiran od strane nevladinih organizacija u saradnji sa CSR i biroima za zapošljavanje.

	saradnju sa javnim i privatnim sektorom.						
IV.2.5.	Izrada trogodišnjeg plana socijalnog stanovanja u opštinama i planiranje socijalnog stanovanja za žrtve nasilja u porodici i nasilja nad ženama (kirije, osiguranje stanovanja).	2022-2024	Vlada Kosova, Opštine	MAPL, Opštine	Konsolidovano socijalno stanovanje za žrtve	Istanbulska konvencija	1. Opštine su takođe izvestile o usvajanju trogodišnjeg Plana socijalnog stanovanja, koji je izrađen u 15 opština: Dečani, Glogovac, Kosovo Polje, Đakovica, Gračanica, Istok, Kačanik, Klina, Mališevo, Novo Brdo, Obilić, Podujevo, Orahovac, Srbica i Suva Reka, dok je 6 opština u procesu: Uroševac, Gnjilane, Kamenica, Prizren, Junik i Vitina. v. Tokom 2022. godine podrška zajednicama, preko Fonda od 1 milion evra; vi. Vlada je tokom 2023. godine izdvojila 2.915.000,00 € za nevećinske zajednice koje su u teškoj ekonomskoj i socijalnoj situaciji i koje nemaju adekvatne stambene uslove, kako bi im se stvorili normalni uslovi za život u njihovim opštinama. Od 2.915.000,00 €, od čega je 2.000.000,00 € opredeljeno za izgradnju kuća i 915.000,00 € za renoviranje kuća (Za izgradnju ukupno 78. 57 kuća u 34 opštine i 21 kuća u opštinama na severu Kosova). Od 57 kuća, korisnice su 5 žena. Dok za 21 ostalih kuća podaci nisu izvučeni: https://mapl.rks-gov.net/shpallje-konkurse/thirrje-per-propozime/
IV.2.6.	Osnivanje grant fonda za zapošljavanje žrtava nasilja u porodici i nasilja nad ženama	2022-2024	Vlada Kosova, Opštine	MP, MFRT	Kreirani fond	Istanbulska konvencija	Nije sprovedeno.
IV.2.7.	Osnivanje grant fonda za zapošljavanje žrtava nasilja u porodici i nasilja nad ženama	2022-2024	Vlada Kosova, Opštine	MFRT, MBPZHR, MTI Vlada Kosova	Kreirani fond	Istanbulska konvencija	Nije sprovedeno.
IV.2.8.	Kreiranje olakšica za poslodavce / preduzeća koja zapošljavaju ugrožene kategorije društva, uključujući žrtve nasilja u porodici i nasilja nad ženama	2022-2024	Vlada Kosova	MP, Vlada Kosova, MFRT, MER	Izveštavanje o broju zaposlenih žrtava.	Istanbulska konvencija	Ova aktivnost je vezana za aktivnost 1V.2.2
IV.2.9.	Subvencionisanje	2022-	Vlada	ARR/KP; Opštine;	Projekti za	Kosovski	U ovom izveštajnom periodu nevladine organizacije još nisu izabrane jer nisu ispunile kriterijume za

	projekata za ekonomsko osnaživanje žrtava nasilja u porodici i nasilja nad ženama	2024	Kosova	MKOS; MTI	ekonomsko osnaživanje žena, implementirani	program za rodnu ravnopravnost 2020-2024	
IV.2.10	Subvencionisanje isplata za vrtiće dece žrtava nasilja u porodici i nasilja nad ženama	2022-2024	Vlada Kosova	ARR, Opštine	Olakšavanje položaja žena žrtava nasilja u porodici i nasilja nad ženama i pristup obrazovanju za njihove dece	Kosovski program za rodnu ravnopravnost 2020-2024	<p>Na pitanje koje je, prema upitnicima koje je pripremiло MALS, koliko je subvencionisano za plaćanje obdaništa žrtvama porodičnog nasilja i nasilja nad ženama u opštinama. U ovom trenutku, postoji 11 opština koje su već počele da sprovode: Dečane, Kosovo Polje, Đakovica, Gnjilane, Istok, Lipljan, Mališevo, Priština, Junik, Suva Reka i Vučitrn. Opštine Kosovo Polje i Mališevo su izvestile sa brojkama, 11 dece u Kosovu Polju i 8 dece u opštini Mališevo. Što se tiče opštine Gnjilane, ona je tokom 2022. godine subvencionisala decu samohranih majki u procesu je subvencionisanja za plaćanje obdaništa deci žrtvama porodičnog nasilja. Dok opština Lipljan sprovodi subvenciju plaćanja obdaništa za decu žrtve nasilja u porodici od 2016-2017.</p> <p>U Izveštaju o učinku prikazana su dostignuća svake opštine u ovoj oblasti: Najveći procenat je zabeležen kod dva indikatora, Porodice u potrebi kojima je obezbeđen socijalni smeštaj, u meri od 69.13% deca u potrebi kojoj je obezbeđen smeštaj u porodicama, u procentu od 90.99%</p> <p>https://mapl.rks-gov.net/wp-content/uploads/2024/01/Raport-i-Performances-se-Komunave-janar-Dhjetor-2022.pdf</p>